

Strona główna>Roszczenia pieniężne>Zabezpieczenie aktywów w toku postępowania w państwach członkowskich UE

Zabezpieczenie aktywów w toku postępowania w państwach członkowskich UE

Może się zdarzyć, że zajdzie konieczność podjęcia szybkich kroków w państwie członkowskim, innym niż to, w którym toczy się główne postępowanie, nie czekając aż wydane zostanie ostateczny wyrok.

Może się zdarzyć, że powód wnosi sprawę do sądu, ale postępowanie toczy się powoli i czuje się on raczej zniechęcony. Istnieje obawa, że dłużnik skorzysta z przeciągającego się postępowania i różnych środków prawnych, aby uchylić się przed wierzycielami przed zanim wyrok zostanie faktycznie wydany. Może na przykład spróbować doprowadzić do uznania go za niewypłacalnego lub przenieść majątek. W takim wypadku w interesie powoda leży zwrócenie się do sądu o zastosowanie środków tymczasowych.

Sąd może zarządzić zastosowanie środków tymczasowych lub zabezpieczających na majątku dłużnika. Wszystkie te środki mają na celu uprzedzenie ostatecznego wyroku co do istoty sprawy przez pewien okres w celu zagwarantowania, że wykonanie wyroku będzie możliwe.

Istnieją dość znaczne różnice w warunkach zarządzania takich środków w państwach członkowskich.

Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Bułgaria

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Postępowanie sądowe charakteryzuje się zasadniczo pewnym (dłuższym lub krótszym) czasem trwania. Zwłoka wynikająca z konieczności przeprowadzenia poszczególnych etapów przed poszczególnymi instancjami może niekiedy prowadzić do nieskuteczności ochrony prawnej, o którą się wnioskuje, ze względu na czas potrzebny na wydanie orzeczenia, a następnie jego wykonanie. W tym zakresie ustawodawca przewidział szereg środków, które mają zapewnić skuteczność dochodzonej ochrony prawnej.

Kwestie związane z zabezpieczeniem interesu prawnego regulują przepisy art. 389–404 kpc.

Zgodnie z art. 391 kpc środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego są dozwolone, w przypadku gdy w braku takich środków wykonanie przez powoda praw wynikających z orzeczenia byłoby niemożliwe lub utrudnione oraz gdy a) roszczenie jest poparte przekonującymi dowodami z dokumentów lub b) ma zostać złożona kaucja w kwocie określonej przez sąd zgodnie z art. 180 i 181 ustawy o zobowiązaniach i umowach. Złożenia kaucji można się domagać nawet wtedy, gdy istnieją przekonujące dowody z dokumentów.

Dlatego też podstawową przesłanką i warunkiem koniecznym do zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego jest ryzyko, że powód może nie być w stanie wykonać swoich praw wynikających z orzeczenia, które zostanie wydane w związku z uprawdopodobnionym roszczeniem.

Aby umożliwić zabezpieczenie roszczenia, sędzia powinien ocenić, czy spełnione są następujące przesłanki: zabezpieczenie roszczenia jest konieczne, roszczenie jest uprawdopodobnione, a środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, o który wnosi powód, jest właściwy i odpowiedni w danej sprawie i w odniesieniu do ochrony prawnej, o którą się wnosi.

Zgodnie z art. 397 ust. 1 kpc prawo przewiduje następujące środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

zajęcie nieruchomości;

zajęcie tymczasowe ruchomości i wierzycielności, w tym zajęcie udziałów/akcji spółki;

inne właściwe środki określone przez sąd, w tym zatrzymanie pojazdu silnikowego lub zawieszenie postępowania egzekucyjnego.

Sąd może również zarządzić szereg środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego do wysokości wartości przedmiotu sporu.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Zgodnie z przepisami rozdziału 34 kpc zabezpieczenie interesu prawnego jest dozwolone na następujących warunkach:

zgodnie z art. 389 kpc – w przypadku wszystkich rodzajów roszczeń – na każdym etapie postępowania przed zakończeniem czynności wyjaśniających w postępowaniu apelacyjnym;

zgodnie z art. 390 kpc wszystkie roszczenia można zabezpieczyć jeszcze przed wniesieniem pozwu.

Wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do sprawy zawisłej w sądzie

Wniosek ten powód wnosi do sądu właściwego do rozpoznania danej sprawy. Sędzia może zezwolić na zabezpieczenie roszczenia, wyłącznie jeśli spełnione są przesłanki określone w art. 391 kpc – uprawdopodobnienie roszczenia, konieczność zabezpieczenia roszczenia (tj. ryzyko braku możliwości zaspokojenia roszczenia powoda w przypadku jego uwzględnienia przez sąd), a także adekwatność danego środka. Zgodnie z art. 391 ust. 2 i 3 kpc w braku wystarczających dowodów sąd może również z urzędu zarządzić złożenie kaucji w ustalonej przez siebie wysokości.

Zabezpieczenie roszczenia jest dozwolone nawet w przypadku zawieszenia postępowania.

Wniosek o zabezpieczenie przyszłego roszczenia

Wniosek składa się w miejscu, w którym powód ma miejsce stałego zamieszkania lub w którym znajduje się majątek, który posłuży do zabezpieczenia roszczenia. Jeżeli złożono wniosek o zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego w postaci zawieszenia postępowania egzekucyjnego, wniosek należy wnieść do sądu właściwego ze względu na miejsce, w którym powinna zostać przeprowadzona egzekucja.

W przypadku zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do przyszłego roszczenia sąd wyznacza termin zgłoszenia roszczenia, który nie może przekraczać jednego miesiąca. Przesłanki materialne zarządzenia takich środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego są takie same jak w przypadku zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w sprawie zawisłej w sądzie.

We wniosku należy wskazać środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, o który się wnosi, oraz wartość przedmiotu sporu. Wniosek należy wnieść do właściwego sądu rejonowego (*rayonen sad*) lub okręgowego (*okrazhen sad*) stosownie do jego właściwości miejscowej i rzeczowej zgodnie z art. 104 kpc.

Wniosek może wnieść wnioskodawca, jego pełnomocnik procesowy lub adwokat. Nie wymaga się złożenia dodatkowego egzemplarza wniosku, ponieważ nie doręcza się go stronie przeciwnej.

Zarządzone przez sąd środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego są wykonywane przez:

zajęcie nieruchomości – Urząd Rejestrowy;

zajęcie ruchomości i wierzytelności dłużnika – państwowego lub prywatnego komornika, w tym poprzez zawiadomienie przez niego osób trzecich, takich jak banki i inne instytucje kredytowe;

w przypadku środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego dotyczących pojazdów – właściwe służby policji drogowej;

w przypadku środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego w postaci zawieszenia postępowania egzekucyjnego – odpis postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia należy przedłożyć właściwemu komornikowi, który wszczął postępowanie egzekucyjne;

inne środki przewidziane w prawie – właściwego państwowego lub prywatnego komornika wybranego przez wnioskodawcę.

2.2 Najważniejsze warunki

Przesłanki materialne pozwalające na zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego (jak opisano powyżej) określa art. 391 kpc. Zabezpieczenie roszczenia alimentacyjnego jest dozwolone nawet wtedy, gdy przesłanki określone w art. 391 kpc nie zostały spełnione – wówczas sąd może zastosować środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego z urzędu.

Dozwolone może być również częściowe zabezpieczenie roszczenia, ale tylko w odniesieniu do tych części roszczenia, które zostały wystarczająco uprawdopodobnione.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Co do zasady środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego mogą dotyczyć każdego składnika majątku dłużnika. Zabezpieczenie roszczenia pieniężnego poprzez zajęcie wierzytelności, z których egzekucja jest wyłączona, jest niedopuszczalne.

Zgodnie z art. 393 ust. 1 kpc niedopuszczalne jest zabezpieczenie roszczeń pieniężnych w stosunku do Skarbu Państwa, instytucji państwowych oraz placówek służby zdrowia zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o placówkach służby zdrowia.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego mogą obejmować następujące rodzaje aktywów:

rachunki bankowe;

ruchomości;

nieruchomości;

pojazdy w świetle ich zatrzymania;

czynności w świetle postępowania egzekucyjnego;

określone aktywa przyszłego dłużnika wskazane w innych wyrażnie przewidzianych w prawie przypadkach.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Rozrządzenia majątkiem przez dłużnika są bezskuteczne zarówno w stosunku do wierzyciela głównego, jak i w stosunku do pozostałych wierzycieli, którzy przystąpili do postępowania. Jeżeli chodzi o nieruchomości, nieskuteczne są wyłącznie rozrządzenia dokonane po wpisaniu zajęcia do rejestru zgodnie z art. 452 kpc.

Założenia dotyczące bezskuteczności praw nabytych przez wierzyciela głównego i wierzycieli, którzy przystąpili do postępowania, po zarejestrowaniu zajęcia i otrzymaniu zawiadomienia o zajęciu reguluje art. 453 kpc.

Zgodnie z art. 401 kpc wierzyciel, którego roszczenia zostały zabezpieczone, może wytoczyć powództwo przeciwko obowiązanemu będącemu osobą trzecią w sprawie kwot lub aktywów, których taki obowiązanym nie zamierza wydać.

Wydatki związane z postępowaniem o zabezpieczenie interesu prawnego ponosi osoba, na której wniosek sąd zarządził odpowiednie środki, na podstawie art. 514 kpc w związku z art. 401 kpc, który reguluje środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Zabezpieczenia udziela się na podstawie zasady, zgodnie z którą sąd zarządza dany środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego w sprawie zawisłej w sądzie, zanim sprawa ta zostanie rozstrzygnięta w drodze wydanie prawomocnego orzeczenia.

W przypadku zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do przyszłego roszczenia sąd wyznacza termin zgłoszenia roszczenia, który nie może przekraczać jednego miesiąca. Jeżeli w wyznaczonym terminie nie zostaną przedstawione dowody potwierdzające roszczenie, sąd z urzędu uchyli środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego na podstawie art. 390 ust. 3 kpc.

W przypadku zgłoszenia roszczenia, w odniesieniu do którego sąd zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, tak jak to zwykle ma miejsce, środki te pozostają w mocy i wywołują skutki prawne aż do czasu rozstrzygnięcia sprawy.

Przepisy art. 402 kpc regulują postępowanie dotyczące uchylania zarządzonych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Na podstawie tego artykułu zainteresowana strona winna złożyć wniosek, którego odpis musi zostać doręczony osobie, która wniosła o zarządzenie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, i która może wnieść sprzeciw w terminie trzech dni. Sąd uchyla środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego na posiedzeniu niejawnym, jeżeli ma pełne przekonanie, że przyczyna, dla której środki zostały zastosowane, już nie istnieje lub że pozwany złożył kaucję w przewidzianym terminie w kwocie, której dochodzi powód (art. 398 ust. 2 kpc). Na postanowienie sądu uchylające środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego przysługuje zażalenie, które należy wnieść w terminie jednego tygodnia.

Zgodnie z art. 398 kpc zastąpienie zarządzonych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego innymi jest dopuszczalne w dwóch następujących sytuacjach:

zgodnie z ust. 1 – sąd, na wniosek jednej ze stron, może – po powiadomieniu drugiej strony i uwzględnieniu jej sprzeciwu wniesionego w terminie trzech dni od doręczenia pisma sądowego – zezwolić na zastąpienie jednego rodzaju środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego środkami innego rodzaju;

zgodnie z ust. 2 – w przypadku zabezpieczenia roszczenia, które można wyrazić w kategoriach pieniężnych, pozwany może w każdej chwili zastąpić ustanowione zabezpieczenie poręczeniem gotówkowym lub poręczeniem z innego tytułu bez zgody drugiej strony na podstawie art. 180 i 181 ustawy o zobowiązaniach i umowach.

W przypadkach określonych w art. 398 ust. 1 i 2 kpc zajęcie ruchomości lub zajęcie nieruchomości zostaje uchylone.

Prawo dopuszcza możliwość wytoczenia przez pozwanego powództwa przeciwko powodowi o odszkodowanie za straty, które pozwany poniósł w związku ze środkami służącymi zabezpieczeniu interesu prawnego, jeżeli pozew w sprawie roszczenia, w odniesieniu do którego sąd zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, zostało cofnięty lub jeżeli roszczenie nie zostało zgłoszone w przewidzianym terminie, a także jeżeli postępowanie zostało umorzone (art. 403 kpc).

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Zgodnie z art. 396 kpc na postanowienie sądu o zabezpieczeniu interesu prawnego przysługuje zażalenie, które należy wnieść w terminie jednego tygodnia.

W przypadku powoda ten tygodniowy termin rozpoczyna bieg od momentu doręczenia mu postanowienia, natomiast w przypadku pozwanego (strony, na niekorzyść której sąd zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego), termin ten rozpoczyna bieg od dnia, w którym zostanie mu ono doręczone przez komornika, Urząd Rejestrowy lub sąd zawiadomienie o zastosowaniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Odpis zażalenia musi zostać doręczony stronie przeciwnej, która ma tydzień na wniesienie odpowiedzi.

W przypadku zażalenia na postanowienie o odmowie zastosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego pozwanemu nie doręcza się odpisu zażalenia wniesionego przez powoda.

Jeżeli sąd apelacyjny podtrzymał postanowienie o zastosowaniu lub odmowie zastosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, od tego postanowienia nie służy skarga kasacyjna. Jeżeli sąd apelacyjny zarządził środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, których zastosowania odmówił sąd pierwszej instancji, orzeczenie sądu apelacyjnego można zaskarżyć, wnosząc zażalenie do Najwyższego Sądu Kasacyjnego, jeżeli spełnione zostały przesłanki wniesienia takiego zażalenia określone w art. 280 kpc.

Zgodnie z obecnie obowiązującym kodeksem postępowania cywilnego istnieje możliwość odwołania się zarówno od zarządzonych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, jak i od kwoty kaucji określonej przez sąd jako warunek zarządzenia tych środków. Odwołanie się do sądu apelacyjnego nie powoduje jednak zawieszenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego do czasu wydania orzeczenia i ewentualnego uchylecia tego postanowienia przez sąd wyższej instancji.

Ostatnia aktualizacja: 03/01/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Czechy

1 Jakże wyróżnia się rodzaje środków?

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego stosuje się tymczasowo w celu uregulowania stosunków między stronami lub w przypadku wystąpienia obaw co do możliwości wykonania orzeczenia sądu.

Co do zasady środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zastosowane przed wszczęciem postępowania co do istoty sprawy regulują przepisy § 74 i nast. kodeksu postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963 z późniejszymi zmianami), natomiast środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zastosowane po wszczęciu takiego postępowania regulują przepisy § 102 tego kodeksu. Przepisy ustawy o szczególnych postępowaniach sądowych (ustawa nr 292/2013) regulują szczególne środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, mianowicie środki regulujące sytuację małoletniego, który nie był objęty należytą opieką (§ 452 i nast.), oraz środki zapewniające ochronę przed przemocą domową (§ 400 i nast.). W § 12 ustawy nr 292/2013 zawarto również przepisy szczególne uzupełniające przepisy ogólne regulujące środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, obejmujące te rodzaje postępowań, które wchodzą w zakres tej ustawy.

Zabezpieczenie dowodów:

Dowód zabezpiecza się, gdy zachodzi obawa, że jego przeprowadzenie w przyszłości stanie się niewykonalne lub poważnie utrudnione (np. niewłaściwe wykonanie umowy sprzedaży łatwo psujących się towarów lub przesłuchanie świadka, który jest poważnie chory i który znajduje się w stanie zagrożenia życia).

2 Jakże są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

§ 74 kodeksu postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963 z późniejszymi zmianami) stanowi, że postępowanie o zarządzenie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego wszczyna się na wniosek:

§ 12 ustawy nr 292/2013 stanowi jednak, że sąd może zarządzić środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego z urzędu, w przypadku gdy dopuszczalne jest również wszczęcie danego postępowania z urzędu (dotyczy to np. postępowania dotyczącego opieki nad małoletnim, w sprawie ubezwłasnowolnienia, o ustanowienie opiekuna i postępowania w sprawie uznania za zaginionego lub zmarłego). W takich przypadkach sąd zarządza środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego z urzędu:

sądem właściwym do zarządzenia środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego jest sąd właściwy rzeczowo; w § 400 i 453 ustawy nr 292/2013 przewidziano wyjątki od tej zasady.

Dowód może zostać zabezpieczony:

– wyłącznie na wniosek – przed wszczęciem postępowania dotyczącego istoty sprawy. Sądem właściwym jest sąd właściwy rzeczowo lub sąd, w którego okręgu znajdują się dowody wymagające zabezpieczenia;

w toku postępowania – nawet w braku wniosku.

Strony postępowania powinny być obecne przy zabezpieczaniu dowodu, chyba że opóźnienie działań w tym zakresie mogłoby stwarzać ryzyko.

Dowód można również zabezpieczyć za pomocą aktu notarialnego (*notářský zápis*) lub dokumentu sporządzonego przez komornika (*exekutorský zápis*), jeżeli czynność zostaje przeprowadzona w obecności notariusza lub komornika lub jeżeli notariusz lub komornik poświadczą dany stan faktyczny.

2.2 Najważniejsze warunki

Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego może zostać zastosowany:

jeżeli uregulowanie stosunków między stronami wymaga przyjęcia tymczasowych ustaleń;

jeżeli zachodzi obawa co do możliwości wykonania orzeczenia sądu;

w celu tymczasowego uregulowania stosunków.

Ustalenie, czy w danym przypadku zachodzi potrzeba przyjęcia tymczasowych ustaleń regulujących stosunki między stronami, zależy od okoliczności danej sprawy. Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego zostanie wydany wyłącznie w przypadku uprawdopodobnienia konieczności przyjęcia tymczasowych ustaleń regulujących stosunki prawne między stronami. Jeżeli chodzi o inne okoliczności istotne w kontekście możliwości zastosowania środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, wystarczające jest uprawdopodobnienie przynajmniej tych okoliczności faktycznych, które mają kluczowe znaczenie dla nałożenia zobowiązania wynikającego z danego środka.

Zagrożenie dla możliwości wykonania orzeczenia

Jeżeli środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego ma zostać zastosowany w odpowiedzi na obawy co do możliwości wykonania orzeczenia, uprawniony musi posiadać orzeczenie lub inny dokument stanowiący tytuł wykonawczy. Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego może zostać zarządzone wyłącznie, jeżeli orzeczenie nie jest jeszcze wykonalne, lub jeżeli istnieją poważne przyczyny, dla których (tymczasowo) uprawniony nie był w stanie wyegzekwować, by nałożone zobowiązanie zostało spełnione w drodze egzekucji sądowej. Jednocześnie okoliczności faktyczne uzasadniające obawę dotyczącą możliwości wykonania orzeczenia (głównie z uwagi na zachowanie obowiązującego) muszą zostać uprawdopodobnione.

Wniosek o zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego musi zawierać elementy wyszczególnione w § 42 ust. 4 i § 75 kodeksu postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963), w tym:

oznaczenie sądu, do którego skierowany jest wniosek;
oznaczenie wnioskodawcy oraz określenie sprawy, której dotyczy wniosek, tj. informacje na temat okoliczności faktycznych uzasadniających zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego;
żądanie wnioskodawcy, tj. o zastosowanie jakich środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego zwraca się wnioskodawca;
datę sporządzenia wniosku oraz podpis wnioskodawcy lub jego pełnomocnika;
opis okoliczności faktycznych uzasadniających konieczność przyjęcia tymczasowych ustaleń w celu uregulowania stosunków między stronami lub okoliczności uzasadniających obawę dotyczącą możliwości wykonania orzeczenia sądu.

Wnioskodawca musi załączyć do wniosku wszelkie dokumenty, na które się powołuje.

Najpóźniej w dniu złożenia wniosku wnioskodawca ma obowiązek złożyć z własnej inicjatywy, tj. bez wezwania sądu, kaucję w wysokości 10 000 CZK; w sprawach dotyczących stosunków biznesowych między przedsiębiorcami kwota kaucji wynosi 50 000 CZK. Z obowiązku złożenia kaucji są zwolnione wnioski, które dotyczą spraw socjalnych (np. świadczeń alimentacyjnych, zatrudnienia lub odszkodowania za szkodę na osobie). W przypadku niezłożenia kaucji wniosek zostanie odrzucony.

Kaucja służy jako zabezpieczenie roszczenia o odszkodowanie z tytułu szkody lub innej straty, którą mogą ponieść strony lub osoby trzecie (tj. osoby niebędące stronami postępowania zabezpieczającego) w przypadku zastosowania środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego.

W § 12 ust. 3 ustawy nr 292/2013 przewidziano wyjątek od obowiązku wniesienia kaucji zgodnie z przepisami tej ustawy.

Zabezpieczenie dowodów:

Przed wszczęciem postępowania rozstrzygającego co do istoty sprawy dowód może zostać zabezpieczony (na wniosek), gdy zachodzi obawa, że jego przeprowadzenie w przyszłości stanie się niewykonalne lub poważnie utrudnione. Nie zabezpiecza się dowodów, które w oczywisty sposób nie mają istotnego znaczenia dla przebiegu tego postępowania. Sąd oddali wniosek o zabezpieczenie dowodów w razie podejrzenia, że celem wniosku składanego przez wnioskodawcę nie jest zabezpieczenie dowodów, ale osiągnięcie innego rodzaju korzyści (np. uzyskanie przez wnioskodawcę informacji, do których w przeciwnym razie nie miałby dostępu, na temat czynności podejmowanych przez stronę przeciwną).

Poza ogólnymi informacjami wniosek o zabezpieczenie dowodów musi zawierać opis okoliczności faktycznych będących przedmiotem postępowania dowodowego. We wniosku należy również wskazać konkretne dowody, które mają zostać zabezpieczone.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

§ 76 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że zarządzając środkiem służącym zabezpieczeniu interesu prawnego, sędzia może nakazać stronie np. zapłatę alimentów, wniesienie określonej sumy środków pieniężnych do sądu, złożenie rzeczy do depozytu sądowego, powstrzymanie się od zbycia określonych rzeczy lub praw, podjęcie określonej czynności, powstrzymanie się od podejmowania określonych czynności lub umożliwienie podjęcia określonej czynności. Środek może odnosić się do dowolnej rzeczy znajdującej się w posiadaniu strony.

Stosując środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, sąd może nałożyć zobowiązanie na osobę inną niż strona postępowania, jeżeli istnieją ku temu uzasadnione przesłanki (np. w sytuacji gdy dana osoba kupuje nieruchomość od właściciela z pełną świadomością, że właściciel ten nie wywiązywał się należycie ze swoich zobowiązań wobec wierzycieli).

Szczególne środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego przewidziane w ustawie nr 292/2013

Szczególny środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego regulujący sytuację dziecka przewidziany w § 452 i nast. ma zastosowanie, jeżeli małoletni nie był objęty należytą opieką – niezależnie od tego, czy istnieje osoba posiadająca prawo do pieczy nad dzieckiem – lub jeżeli życie, prawidłowy rozwój lub inne istotne interesy dziecka były poważnie zagrożone lub zostały narażone na szwank. Zastosowany przez sąd środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego reguluje sytuację dziecka na niezbędny okres poprzez umieszczenie dziecka w odpowiednim środowisku wskazanym w postanowieniu sądu.

Zgodnie z § 400 i nast. możliwe jest również zastosowanie szczególnego środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego ze strony obowiązanej, za pomocą którego zobowiązuje się obowiązanej do opuszczenia wspólnego gospodarstwa domowego i jego bezpośredniego otoczenia, zakazuje się zbliżania się do wspólnego gospodarstwa domowego i odwiedzenia tego gospodarstwa, nakazuje się obowiązanej powstrzymanie się od kontaktów z uprawnionym lub powstrzymanie się od uporczywego nękania i napastowania uprawnionego w jakikolwiek sposób. Wniosek musi zawierać opis okoliczności faktycznych potwierdzających, że wspólne przebywanie uprawnionego i obowiązanej w tym samym domu lub mieszkaniu, w którym prowadzą oni wspólne gospodarstwo domowe, jest dla uprawnionego nie do zniesienia z uwagi na przemoc fizyczną lub psychiczną wobec uprawnionego lub innej osoby zamieszkującej we wspólnym gospodarstwie domowym, lub opis okoliczności faktycznych świadczących o tym, że uprawniony jest ofiarą uporczywego nękania lub napastowania.

Zabezpieczenie dowodów:

We wniosku należy również wyjaśnić powody, dla których wnioskodawca ubiega się o zabezpieczenie dowodów. W charakterze dowodów można wykorzystywać wszelkie środki zapewniające możliwość wykazania okoliczności faktycznych sprawy, w szczególności zeznania świadków, opinie biegłych, sprawozdania, uwagi organów i osób prawnych itp.

Jednym ze szczególnych sposobów zabezpieczania dowodów jest zabezpieczenie dowodu w sprawie dotyczącej praw własności intelektualnej (§ 78b kodeksu postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963)). Osoba, która była świadkiem naruszenia prawa własności intelektualnej, posiada czynną legitymację procesową. Sądem właściwym jest w takim przypadku sąd okręgowy właściwy dla miejsca zabezpieczenia danego przedmiotu. Można zabezpieczyć następujące przedmioty: towary, których dotyczy wniosek; materiały i narzędzia; dokumenty związane z towarami, których dotyczy wniosek.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego to tymczasowe postanowienie sądu mające na celu objęcie uprawnionego ochroną. Środek taki stosuje się w celu ochrony prawa uprawnionego, które zostało naruszone lub które może zostać naruszone. Zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego nie przyznaje uprawnionemu praw, w kwestii których sąd nie wydał jeszcze rozstrzygnięcia. Zastosowanie tego środka nie jest również sposobem na rozstrzygnięcie kwestii prejudycjalnych. Podobnie sam fakt zastosowania środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego nie może wpływać na treść orzeczenia sądu co do istoty sprawy. Obowiązani mogą w dalszym ciągu rozporządzać swoim majątkiem nawet po zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, lecz podejmowane przez nich działania muszą być z nim zgodne.

Każdy, kto poważnie zakłóca przebieg postępowania, w szczególności poprzez niestawiennictwo – bez uzasadnionej przyczyny – przed sądem lub niezastosowanie się do treści postanowienia sądu, może zostać ukarany przez sąd karą grzywny w wysokości do 50 000 CZK. Sąd może wykonać postanowienie dotyczące środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, jeżeli obowiązany nie zastosuje się do treści tego postanowienia dobrowolnie. W § 337 ust. 2 kodeksu karnego (ustawy nr 40/2009) przewidziano występki polegający na utrudnianiu wykonania decyzji urzędowej oraz na niezastosowaniu się do nakazu opuszczenia (wspólnego gospodarstwa domowego), jak również karę za dopuszczenie się takiego występku.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego na czas określony

W postanowieniu o zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego sąd może podjąć decyzję o ograniczeniu czasu obowiązywania tego środka, nawet jeżeli uprawniony się o to nie zwrócił.

Nałożenie obowiązku wytoczenia powództwa lub wniesienia innego pozwu wszczynającego postępowanie

Sąd wydający postanowienie o zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego zobowiązuje również uprawnionego (powoda) do wniesienia do sądu pozwu o wszczęcie postępowania (powództwa) co do istoty sprawy w terminie wyznaczonym równoległe przez tego samego sędziego.

Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego pozostaje w mocy do momentu jego wygaśnięcia lub uchylecia go przez sąd.

Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego wygasa, jeżeli wnioskodawca nie wytoczy powództwa w wyznaczonym przez sąd terminie; jeżeli powództwo dotyczące istoty sprawy zostanie oddalone; jeżeli powództwo dotyczące istoty sprawy zostanie uwzględnione, a od uprawomocnienia się orzeczenia w sprawie minęło więcej niż 15 dni; lub po upływie terminu, na który ten środek zarządzone.

Sąd uchyla środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego w przypadku ustania przyczyn uzasadniających jego zastosowanie.

§ 400 i nast. ustawy nr 292/2013 stanowi, że środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego obowiązuje przez miesiąc od dnia, w którym stał się wykonalny (§ 408), przy czym termin ten może zostać przedłużony, w zależności od daty wszczęcia postępowania co do istoty sprawy.

§ 452 i nast. ustawy nr 292/2013 stanowią, że środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego obowiązuje przez miesiąc od dnia, w którym stał się wykonalny (§ 459), przy czym termin ten może zostać przedłużony.

Zabezpieczenie dowodów:

Dowody zabezpiecza się w terminie wskazanym przez sąd lub najszybciej, jak to możliwe. Strony mogą być obecne przy zabezpieczaniu dowodów, nie mają jednak takiego prawa, gdyby ewentualne opóźnienie zabezpieczenia dowodów stanowiło zagrożenie dla przebiegu postępowania. Po wszczęciu postępowania co do istoty sprawy strony mają prawo odnieść się do przedstawianych przez siebie dowodów oraz do wszystkich przeprowadzonych dowodów w sprawie. Ponadto strony mogą zostać przesłuchane.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

Decyzje w sprawie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego są wydawane w formie postanowień sądu. Postanowienie o zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego staje się wykonalne z chwilą jego ogłoszenia. Jeżeli postanowienie nie zostanie ogłoszone, staje się wykonalne z chwilą jego doręczenia obowiązanemu. Odpis postanowienia o zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego doręcza się stronom postępowania i osobie trzeciej (w przypadku nałożenia zobowiązania na osobę trzecią), a w przypadku gdy środek dotyczy zakazu zbywania nieruchomości, odpis doręcza się również właściwemu urzędowi katastralnemu. Postanowienie o zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego staje się wykonalne z chwilą jego ogłoszenia lub doręczenia (art. 76d kodeksu postępowania cywilnego) i stanowi tytuł wykonawczy.

Na postanowienie o zastosowaniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego przysługuje zażalenie. Zażalenie wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone postanowienie. Zażalenie rozpoznaje jednak sąd drugiej instancji, tj. sąd okręgowy lub sąd apelacyjny. Zażalenie wnosi się w terminie 15 dni od dnia otrzymania odpisu postanowienia.

W przypadku terminowego wniesienia prawidłowo sporządzonego zażalenia przez stronę (uprawnioną osobę) postanowienie nie uprawomocni się, dopóki sąd apelacyjny nie wyda ostatecznego orzeczenia w sprawie zażalenia. Postanowienie o zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego staje się wykonalne (tj. podejmuje się czynności przewidziane w tym postanowieniu) po upływie terminu na jego wykonanie, który rozpoczyna bieg w dniu doręczenia; ewentualnie postanowienie staje się wykonalne w dniu doręczenia, jeżeli nie nakłada żadnego obowiązku. Sąd może orzec, że postanowienie o zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego stanie się wykonalne dopiero po uprawomocnieniu się wyroku sądu, chyba że będzie to niemożliwe, biorąc pod uwagę charakter środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, albo będzie to sprzeczne z celem tego środka.

W ustawie nr 292/2013 w § 409 lub w stosownych przypadkach w § 463 zawarto przepisy dotyczące środków zaskarżenia od szczególnych środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego wydanych na podstawie tej ustawy.

Ostatnia aktualizacja: 20/08/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Irlandia

1 Jakże wyróżnia się rodzaje środków?

Poszczególne rodzaje środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, które mogą zastosować sądy irlandzkie, przybierają postać nakazów/zakazów sądowych. Nakaz sądowy to postanowienie sądu nakazujące stronie podjęcie określonego działania, natomiast zakaz sądowy to postanowienie sądu nakazujące stronie powstrzymanie się od podejmowania określonego działania. Niezastosowanie się do nakazu/zakazu sądowego stanowi obrazę sądu, a osoba, która narusza takie postanowienie, może zostać skazana na karę pozbawienia wolności. Nakaz/zakaz sądowy może zostać zarządzonej:

(i) bezterminowo,

(ii) na czas określony albo

(iii) tymczasowo do czasu wszczęcia postępowania w sprawie.

Jeżeli powód uważa, że pozwany może usunąć lub zniszczyć istotne przedmioty lub dokumenty, może zwrócić się *ex parte* do sądu o wydanie nakazu przeszukania (*Anton Piller order*), który jest rodzajem nakazu sądowego nakładającego na pozwanego obowiązek udostępnienia powodowi swoich pomieszczeń w celu zapewnienia mu możliwości zapoznania się z dokumentami lub dokonania oględzin innych przedmiotów i zabrania wszelkich rzeczy należących do powoda. Jeżeli powód obawia się, że pozwany może zbyć część lub całość swojego majątku i nie być w stanie zaspokoić roszczenia powoda w przypadku, gdyby ten ostatecznie wygrał sprawę, powód może zwrócić się do sądu o wydanie nakazu zabezpieczenia lub nakazu zamrożenia aktywów (*Mareva injunction*) uniemożliwiającego pozwanemu rozporządzanie należącymi do niego składnikami majątku przez okres obowiązywania nakazu. Nakaz zabezpieczenia zasadniczo uniemożliwia pozwanemu, który nie zamieszkuje na obszarze własności danego sądu, ale którego majątek jest położony na tym obszarze, przeniesienie tych składników majątku w oczekiwaniu na rozprawę.

Jeżeli przedmiotem roszczenia powoda jest zapłata określonej sumy pieniężnej, może się on zwrócić do sądu o wydanie postanowienia nakazującego pozwanemu tymczasowe wniesienie części lub całości kwoty będącej przedmiotem roszczenia. Z kolei pozwany, który obawia się, że w przypadku gdyby roszczenie powoda zostało oddalone, powód może nie być w stanie pokryć poniesionych przez pozwanego kosztów sądowych związanych ze skuteczną

obroną w postępowaniu, może zwrócić się do sądu o wydanie postanowienia nakazującego powodowi zabezpieczenie kosztów postępowania przez złożenie w sądzie kaucji w określonej wysokości. Jeżeli sąd wyda postanowienie w sprawie „zabezpieczenia kosztów postępowania” na korzyść pozwanego, powód nie będzie mógł kontynuować dochodzenia roszczenia do momentu wpłacenia kwoty wskazanej w postanowieniu sądu.

Wysoki Trybunał (High Court) jest właściwy do wydawania postanowień o udzieleniu zabezpieczenia w toku postępowania prowadzonego przed innym sądem właściwym, jeżeli uzna to za stosowne. Wysoki Trybunał może wydać „światowy nakaz zabezpieczenia” mający zastosowanie do składników majątku położonych w innych jurysdykcjach, jeżeli istnieje zagrożenie lub obawa, że pozwany może dążyć do zbycia swojego majątku w celu uniknięcia konieczności wykonania wydanego przeciwko niemu wyroku.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Większość wniosków o wydanie nakazu/zakazu sądowego można wnieść do sądu okręgowego albo do Wysokiego Trybunału. Niektóre rodzaje środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego może jednak zarządzić wyłącznie Wysoki Trybunał, na przykład nakazy zabezpieczenia, nakazy przeszukania i nakazy w odniesieniu do postępowania prowadzonego w państwach trzecich.

Strona zwracająca się o wydanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia musi złożyć wniosek wraz z oświadczeniem z mocą przysięgi (*affidavit*). Wnioskodawca musi przedstawić wszystkie istotne fakty, zwłaszcza jeśli wniosek zostaje złożony bez powiadomienia o tym fakcie strony przeciwnej. W oświadczeniu z mocą przysięgi należy również przedstawić projekt postanowienia, określając wyraźnie, o co dokładnie występuje się do sądu. Dodatkowe informacje na temat wymaganych formularzy sądowych można uzyskać na stronie internetowej [Służby Sądowej](#).

Jeżeli sąd uwzględni wniosek o wydanie nakazu/zakazu sądowego, wnioskodawca będzie zazwyczaj musiał złożyć tzw. zobowiązanie do wypłacenia odszkodowania (*undertaking as to damages*), na wypadek gdyby ostatecznie przegrał sprawę, tak aby zapewnić stronie przeciwnej, przeciwko której sąd wydał nakaz/zakaz, możliwość odzyskania kosztów poniesionych w rezultacie wydania takiego postanowienia.

Wnioski o wydanie nakazu/zakazu sądowego można składać *ex parte* lub bez powiadomienia strony przeciwnej, jeżeli istnieją ku temu uzasadnione przesłanki. Tego rodzaju wnioski można również składać przed wszczęciem postępowania, jeżeli uzasadnia to pilny charakter sytuacji, w jakiej znajduje się powód. (Jeżeli chodzi o środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego lub środki tymczasowe w sądzie gospodarczym, zob. [regulamin sądów wyższej instancji](#) z 1986 r. (Order 63A, rule 6(3); Rules of the Superior Courts)).

2.2 Najważniejsze warunki

Sądy dysponują swobodą uznania przy podejmowaniu decyzji w sprawie wydania tymczasowego nakazu/zakazu sądowego lub odstąpieniu od wydania takiego nakazu w przypadkach, gdy będzie to uzasadnione i stosowne ([regulaminu sądów wyższej instancji](#) z 1986 r., Order 50 rule 6(1)). Ustalając, czy wydanie tymczasowego nakazu/zakazu sądowego jest zasadne w danym przypadku, sąd powinien:

- (i) rozważyć, czy roszczenie zostało uprawdopodobnione;
- (ii) rozważyć, czy zasądzenie odszkodowania stanowiłoby odpowiedni środek ochrony prawnej, w przypadku gdyby wniosek o wydanie nakazu/zakazu sądowego został oddalony, a wnioskodawca wygrałby następnie sprawę;
- (iii) uwzględnić interes obu stron i przewidywane skutki wydania nakazu/zakazu (*balance of convenience*).

Wnioskodawca musi przede wszystkim uprawdopodobnić swoje roszczenie. Spełnienie tego wymogu jest stosunkowo proste, ale w ostatnich latach wnioskodawcy napotykali coraz większe trudności w wywiązaniu się z tego obowiązku w sytuacji, w której środkiem, o zastosowanie którego wnioskodawca zwraca się na etapie postępowania zabezpieczającego, jest nakaz podjęcia określonej czynności przez stronę przeciwną. Obecnie wyraźnie wynika z orzecznictwa, że w takim przypadku wnioskodawca musi wykazać wysokie prawdopodobieństwo wygrania przez niego danej sprawy.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Z wnioskiem o wydanie nakazu/zakazu sądowego można wystąpić z różnych powodów, m.in. w celu uniemożliwienia stronie zabudowy lub wykorzystania gruntów w sposób sprzeczny z warunkami zagospodarowania przestrzennego lub przyjętymi ustaleniami, umożliwienia przeszukania nieruchomości i usunięcia przedmiotów, zmuszenia pracodawcy do dalszego wypłacania wynagrodzenia pracownikowi lub uniemożliwienia pracodawcy zatrudniania nowych pracowników do momentu rozstrzygnięcia sporu. Jeżeli wydano nakaz zabezpieczenia lub nakaz zamrożenia aktywów (*Mareva*), strona, do której skierowany jest nakaz, nie może rozporządzać swoimi aktywami w sposób, który byłby sprzeczny z treścią postanowienia sądu. Przykładowo strona taka może mieć możliwość wypłacania wyłącznie określonych kwot ze swojego rachunku bankowego, a ponadto może mieć zakaz obniżania wartości składników swojego majątku poniżej określonej kwoty do momentu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Niezastosowanie się przez stronę do treści postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia może zostać uznane za obrazę sądu, co podlega karze pozbawienia wolności, grzywny lub przepadek składników majątku. Na pierwszej stronie postanowienia sądu powinno znajdować się pouczenie dla adresata o potencjalnych konsekwencjach karnych niezastosowania się do nakazu/zakazu sądowego. Podobnie jeżeli osoba trzecia umyślnie pomaga pozwanemu zbyć składniki majątku objęte nakazem zabezpieczenia, osoba taka może również zostać uznana winną obrazy sądu. Z tego względu odpisy wszelkich nakazów zabezpieczenia wydanych przez sąd doręcza się zazwyczaj również wszystkim zainteresowanym osobom trzecim, takim jak dyrektorzy banków, księgowi i pełnomocnicy zatrudniani przez stronę, do której skierowany jest nakaz, lub świadczący usługi na rzecz tej strony.

Każda umowa zawarta z naruszeniem nakazu/zakazu sądowego jest niezgodna z prawem i niemożliwa do wykonania przez stronę, która wiedziała o wydaniu postanowienia sądowego. Niezgodność umowy z prawem nie uniemożliwia jednak przeniesienia prawa własności na jej mocy, dlatego też w przypadku wykonania takiej umowy odzyskanie składnika majątku będącego przedmiotem przeniesienia co do zasady nie będzie możliwe – w takiej sytuacji jedynym środkiem ochrony prawnej dostępnym dla powoda będzie odszkodowanie.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Co do zasady nakaz/zakaz sądowy zachowuje ważność do momentu zakończenia postępowania (tymczasowy nakaz/zakaz sądowy). W przypadku wydania zabezpieczającego nakazu/zakazu sądowego bez powiadomienia strony przeciwnej o tym fakcie, taki nakaz zazwyczaj zachowuje ważność przez określony czas, po którego upływie zachodzi konieczność wydania kolejnego postanowienia sądu.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Tak. Pozwany lub dowolna osoba, której dotyczy wydany zabezpieczający nakaz/zakaz sądowy, może w dowolnym momencie zwrócić się do sądu o jego zmianę lub uchylenie. Strona, która zamierza go zaskarżyć, musi powiadomić o tym fakcie pełnomocnika strony przeciwnej. Sąd może go uchylić, jeżeli pozwany jest w stanie wykazać, że nakaz/zakaz przede wszystkim nie powinien być zostać wydany, jeżeli od chwili jego wydania zaszła istotna zmiana okoliczności lub jeżeli jego uchylenie jest zasadne i słuszne. Jak wspomniano powyżej, sąd może zobowiązać stronę wnoszącą o wydanie nakazu/zakazu sądowego do złożenia tzw. zobowiązania do wypłacenia odszkodowania (*undertaking as to damages*), aby w razie ostatecznego przegrania sprawy przez wnioskodawcę zapewnić stronie, przeciwko której wydano nakaz/zakaz sądowy, pewną ochronę, jeżeli chodzi o koszty poniesione w rezultacie jego wydania.

Ostatnia aktualizacja: 07/11/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Grecja

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Środki tymczasowe i środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, zwane bardziej ogólnie „tymczasowymi środkami ochrony prawnej” (*asfalistiká métra*), są to środki zarządzane przez sąd w toku postępowania co do istoty sprawy lub przed wszczęciem takiego postępowania, jeżeli istnieje roszczenie, które w międzyczasie wymaga ochrony prawnej. Tego rodzaju tymczasowa ochrona sądowa ma na celu zapewnienie, aby zabezpieczona została możliwość faktycznego spełnienia roszczenia, w sprawie którego sąd ma wydać orzeczenie co do istoty sprawy. Sąd może zarządzić następujące środki: złożenie kaucji (*engyodosía*), tymczasowy wpis o ustanowieniu hipoteki na majątku dłużnika do rejestru (*engrafi prosimelosis ypothikis*), zajęcie na zabezpieczenie (*syntiritiki katáschesi*), zajęcie sądowe (*dikastikí mesengýisi*), tymczasowe uwzględnienie roszczeń (*prosoriní epidíkasi apaitíseon*), postanowienie tymczasowe co do istoty sprawy (*prosoriní rýthmisi katástasis*), opieczętowanie (*sfrágisi*), zdjęcie pieczęci (*aposfrágisi*), sporządzenie spisu inwentarza (*apografí*) i złożenie rzeczy do depozytu (*dimósia katáthesi*) oraz środki zabezpieczające posiadanie (*asfalistiká métra nomís*).

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Środki tego rodzaju musi zawsze zarządzać sąd.

Właściwość ogólną w zakresie zarządzania takich środków posiada sąd pierwszej instancji orzekający w składzie jednoosobowym (*monomélés protodikeío*). Sąd pierwszej instancji orzekający w składzie jednoosobowym może jednak utracić tę właściwość ogólną na rzecz sądu rejonowego w sprawach cywilnych (*eirinodikeío*) w sprawach dotyczących tymczasowego uregulowania praw posiadania lub posiadania samoistnego (*nomí*) lub w sprawach, w których zgodnie z przepisami ogólnymi kodeksu postępowania cywilnego sądem właściwym do rozpatrywania głównego roszczenia jest sąd rejonowy w sprawach cywilnych. Sąd ten posiada właściwość wyłączną w sprawach, w których ma nastąpić tymczasowy wpis o ustanowieniu hipoteki do rejestru lub wykreślenie takiego wpisu z rejestru na mocy porozumienia stron. Tymczasowe środki ochrony prawnej może również zarządzić sąd pierwszej instancji orzekający w składzie wieloosobowym (*polymelés protodikeío*), jeżeli rozpoznaje on powództwo główne; w takim przypadku występuje właściwość zbieżna z sądem pierwszej instancji orzekającym w składzie jednoosobowym. Właściwy miejscowo jest zwykle sąd posiadający właściwość miejscową do rozpatrywania powództwa głównego, ale tymczasowe środki ochrony prawnej może zarządzić również sąd znajdujący się najbliżej miejsca, w którym środki te mają zostać wykonane. Orzeczenie sądowe zarządzające takie środki jest doręczane stronie zobowiązanej do ich wykonania oraz wykonywane przez komornika sądowego (*dikastikós epimelitís*). Jeżeli komornik sądowy nie jest w stanie przeprowadzić egzekucji, może zwrócić się o wsparcie do policji. Trudno jest określić koszty, ponieważ honoraria adwokatów i komorników są różne. Orientacyjny koszt wynosi około 250,00 EUR.

2.2 Najważniejsze warunki

Sąd zarządzi tymczasowe środki ochrony prawnej, jeżeli:

- istnieje pilna konieczność lub bezpośrednie zagrożenie – w celu ochrony lub zachowania uzasadnionego interesu lub uregulowania sytuacji; oraz
- istnieją uzasadnione podstawy, by sądzić, że prawo, w odniesieniu do którego wnioskuje się o zastosowanie tymczasowego środka ochrony prawnej, faktycznie istnieje.

Muszą zostać przedstawione wstępne dowody na to, że istnieją uzasadnione podstawy do zastosowania środka; nie wymaga się udowodnienia faktów, które należy ustalić, wystarczy ich uprawdopodobnienie; sąd może przyznać ochronę, jeżeli uzna, że domniemane fakty są prawdopodobne. Sąd przyzna ochronę jedynie wówczas, gdy istnieje pilna konieczność lub bezpośrednie zagrożenie, że dłużnik rozporządzi majątkiem, który ma być przedmiotem zajęcia, w sposób uniemożliwiający zaspokojenie roszczenia na późniejszym etapie, jeżeli po zakończeniu postępowania głównego wierzyciel otrzyma tytuł wykonawczy.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Przedmiotem tego rodzaju środków mogą być wszelkie aktywa dłużnika, bez względu na to, czy znajdują się one w jego posiadaniu czy w posiadaniu osoby trzeciej, jeżeli są one zbywalne zgodnie z przepisami prawa prywatnego i nie zostały wyłączone od egzekucji na mocy prawa. Środki takie mogą zostać zastosowane w szczególności do nieruchomości i rzeczy ruchomych, których nie uznaje się za niepodlegające zajęciu, takich jak statki, statki powietrzne, pojazdy drogowe, depozyty bankowe i akcje zdematerializowane.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Po wydaniu przez sąd postanowienia tymczasowego w odniesieniu do majątku, np. postanowienia zarządzającego zajęciem na zabezpieczenie lub wpis o ustanowieniu tymczasowej hipoteki na nieruchomości do rejestru, dłużnik nie ma możliwości przeniesienia własności majątku na osoby trzecie.

Niezastosowanie się do postanowienia podlega karze w minimalnym wymiarze sześciu miesięcy pozbawienia wolności przewidzianej w art. 232A kodeksu karnego.

W dekreście z mocą ustawy (*nomothetikó diátagma*) nr 1059/1971 wprowadzono obowiązek zachowania poufności w odniesieniu do depozytów bankowych i przewidziano karę w minimalnym wymiarze sześciu miesięcy pozbawienia wolności dla dyrektorów, kierowników lub pracowników banków, którym zostanie udowodnione, że naruszyli ten obowiązek. Nie stanowi to przeszkody dla zastosowania zajęcia na zabezpieczenie, ponieważ postanowienie sądowe zarządzające zajęciem nie musi określać, które depozyty lub akcje zdematerializowane mają zostać zajęte. Postanowienie uniemożliwia bankom przeniesienie aktywów, ale nie wpływa na obowiązek zachowania poufności, ponieważ banki nie są proszone o ujawnianie istnienia jakichkolwiek depozytów. Wszelkie osoby trzecie, które znajdują się w posiadaniu majątku podlegającego zajęciu, mają obowiązek oświadczyć, czy roszczenia lub prawa, których dotyczy zajęcie, faktycznie istnieją i czy dokonano innego zajęcia majątku znajdującego się w ich posiadaniu, a jeżeli tak, to do jakiej wartości.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Zgodnie z prawem tego rodzaju środki są ważne:

- do chwili wydania i uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie w postępowaniu głównym na niekorzyść wnioskodawcy;
- do chwili wydania i wykonania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie na korzyść wnioskodawcy;
- do chwili zawarcia ugody między stronami postępowania głównego;
- przez 30 dni po dacie umorzenia postępowania lub jego zakończenia przez sąd w inny sposób;
- do chwili uchylecia lub zmiany postanowienia zarządzającego środkiem przez sąd, który wydał to postanowienie, w oparciu o nowe dowody, albo przez sąd rozpoznający powództwo główne, który nie musi opierać się na nowych dowodach; lub
- jeżeli w postanowieniu został wyznaczony termin, w którym wnioskodawca ma wytoczyć postępowanie główne przed sąd, a wnioskodawca nie uczyni tego w wyznaczonym terminie.

Jeżeli któraś ze stron nie stawi się na rozprawie w sprawie wniosku, mimo że została należycie wezwana z odpowiednim wyprzedzeniem, wniosek zostanie rozpoznany pod nieobecność tej strony. Sąd rozpozna jednak sprawę w taki sposób, jakby wszystkie strony były obecne, ponieważ niestawiennictwo na rozprawie w postępowaniu zabezpieczającym nie jest uznawane za przyznanie faktów, na których opiera się wniosek. Sąd może ponownie rozpoznać sprawę jedynie wówczas, gdy pozwany wnieśnie o uchylenie lub zmianę orzeczenia sądu w oparciu o nowe dowody, na podstawie których sąd mógłby dojść do innego wniosku.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Postanowienia zarządzające tymczasowe środki ochrony prawnej co do zasady nie podlegają zaskarżeniu; jedynym wyjątkiem są postanowienia dotyczące tymczasowego uregulowania praw posiadania i posiadania samoistnego, które – zgodnie z dosłownym brzmieniem przepisów prawa – mogą być zaskarżone przed właściwym sądem pierwszej instancji orzekającym w składzie wieloosobowym w terminie 10 dni od dnia ich doręczenia. Prokurator Sądu Najwyższego (*Áreios Págos*) może wnieść skargę kasacyjną na dowolne orzeczenie sądowe ze względu na interes publiczny. Sąd Najwyższy rozpatruje wówczas daną sprawę i albo podtrzymuje, albo uchyla zaskarżone orzeczenie. Wydany wyrok jest ważny jedynie tymczasowo. Jak już wspomniano, każda strona postępowania może wystąpić do sądu, który wydał postanowienie, o jego uchylenie lub zmianę. Każda osoba trzecia, która nie została wezwana do udziału w postępowaniu i która nie brała w nim udziału, również może wnieść o to do sądu, jeżeli ma w tym uzasadniony interes prawny.

Ostatnia aktualizacja: 04/01/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [es](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Hiszpania

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Prawo cywilne procesowe (zasadniczo kodeks postępowania cywilnego (*Ley de Enjuiciamiento Civil*)) stanowi podstawę prawną środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, istnieją jednak również inne środki ustanowione w przepisach szczególnych prawa materialnego.

W art. 727 kpc wymieniono między innymi następujące środki:

zajęcie zabezpieczające (*el embargo preventivo de bienes*), którego celem jest zapewnienie wykonania wyroków nakazujących płatność sum pieniężnych lub wydanie pożytków, płatność czynszów i wydanie rzeczy zamiennych, których wartość można oszacować w gotówce, stosując ceny stałe;

ustanowienie nadzoru lub zarządu przymusowego nad majątkiem produkcyjnym (*la intervención o la administración de bienes productivos*), jeżeli wnioskodawca wnosi o wydanie orzeczenia nakazującego wydanie takiego majątku osobie, której przysługuje prawo własności, użytkowania lub jakiegokolwiek inne prawo obejmujące uzasadniony interes związany z utrzymaniem lub poprawą wydajności, lub jeżeli zabezpieczenie wydajności ma zasadnicze znaczenie dla skuteczności orzeczenia, które ma zostać wydane;

wyदानie rzeczy ruchomej (*el depósito de cosa mueble*), jeżeli celem wytoczonego powództwa jest uzyskanie orzeczenia nakazującego wydanie rzeczy, która znajduje się w posiadaniu pozwanego;

sporządzenie spisu inwentarza majątku (*la formación de inventarios de bienes*) zgodnie z warunkami określonymi przez sąd;

tymczasowy wpis roszczeń (*la anotación preventiva de demanda*), jeżeli dotyczy składników majątku lub praw podlegających wpisowi do rejestrów publicznych;

inne wpisy do rejestru (*otras anotaciones registrales*) w przypadkach, w których jawność rejestru może pomóc w dokonaniu egzekucji;

sądowy nakaz tymczasowego zaniechania działalności (*la orden judicial de cesar provisionalmente en una actividad*), tj. tymczasowego zaniechania postępowania w określony sposób bądź tymczasowego zawieszenia lub zaprzestania świadczenia dotychczas świadczonej usługi;

zajęcie i przepadek dochodów (*la intervención y depósito de ingresos*) pochodzących z działalności uznanej za niezgodną z prawem, której zakazu lub zaprzestania dotyczy powództwo, jak również oddanie na przechowanie lub złożenie do depozytu kwot będących przedmiotem roszczenia o zapłatę wynagrodzenia związanego z prawami własności intelektualnej;

czasowe złożenie do depozytu przykładowych utworów lub dzieł (*el depósito temporal de ejemplares de las obras u objetos*) rzekomo wytworzonych niezgodnie z przepisami z zakresu własności intelektualnej i przemysłowej, jak również złożenie do depozytu materiału wykorzystanego do ich wytworzenia;

wstrzymanie wykonania zaskarżonych uchwał podjętych przez organy spółki (*la suspensión de acuerdos sociales*), jeżeli powód lub powodowie posiadają co najmniej 1% lub 5% kapitału zakładowego, w zależności od tego, czy pozwana spółka wyemitowała papiery wartościowe, które – w chwili zaskarżenia – były dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym.

Oprócz wspomnianych środków art. 727 ustęp ostatni kpc uprawnia sędziego do zarządzenia innych, niewymienionych powyżej środków, co oznacza, że ich katalog nie jest zamknięty.

Chodzi o wszelkie **inne środki** wyraźnie ustanowione w przepisach prawa w celu ochrony niektórych praw lub uznanych za niezbędne dla zapewnienia skuteczności ochrony sądowej, która może zostać zarządzona w toku postępowania.

Poza tym systemem ogólnym istnieją również inne przepisy prawne w zakresie zabezpieczenia interesu prawnego, wśród których można wymienić:

postępowanie dotyczące **zdolności do czynności prawnych osób fizycznych**: zgodnie z art. 726 kpc sąd może z urzędu zarządzić środki, które uzna za niezbędne dla ochrony osoby uznanej za niezdolną do czynności prawnych lub ochrony jej majątku;

postępowanie dotyczące **pochodzenia dziecka, ojcostwa i macierzyństwa**: art. 768 kpc ustanawia środki ochronne na rzecz osoby i majątku podlegających władzy rodzicielskiej osoby, która wydaje się być rodzicem, oraz przewiduje przyznanie tymczasowych świadczeń alimentacyjnych na rzecz powoda, nawet bez wcześniejszego posiedzenia w sprawach pilnych;

ochrona **masy spadkowej spadkodawcy**: konieczne może być między innymi zabezpieczenie majątku spadkowego oraz dokumentów spadkodawcy, ustanowienie kuratora spadku lub ustalenie krewnych spadkodawcy (art. 790–796 kpc).

Istnieją również szczególne środki zabezpieczające interes prawny w przepisach szczególnych, do których należą między innymi:

ustawa o własności intelektualnej (*Ley Propiedad Intelectual*) – królewski dekret ustawodawczy nr 1/1996 z 12 kwietnia 1996 r. – art. 138 i 141 (kontrola i składanie do depozytu dochodów uzyskanych w tej dziedzinie z nielegalnej działalności, zawieszenie powielania, dystrybucji i publicznego udostępniania, zajęcie egzemplarzy wyrobów, zajęcie wyposażenia, sprzętów i nośników materialnych, etc.);

ustawa nr 17/2001 o znakach towarowych (*Ley de Marcas*) z dnia 7 grudnia 2001 r. – art. 61 (wpis zabezpieczający na temat wniosku do rejestru znaków towarowych);

ustawa nr 24/2015 o patentach (Ley de Patentes) z dnia 24 lipca 2015 r. – art. 11 (zawieszenie procedury wydawania patentów), art. 117 i 127 oraz następne (zakaz dokonywania czynności, które mogłyby naruszyć prawo wnioskodawcy, zajęcie i zabezpieczenie towarów, które naruszają domniemanie prawo posiadacza patentu, poręczenie dotyczące odszkodowania i powstałych opłat wpisowych);
ustawa nr 22/2003 o niewypłacalności (Ley Concursal) z dnia 9 lipca 2003 r. – art. 48 pkt b (zamrożenie majątku kadry kierowniczej spółki) i art. 17 (między innymi zabezpieczenie nienaruszalności majątku);
ustawa nr 14/2014 o żegludze morskiej (Ley de Navegación Marítima) z dnia 24 lipca 2014 r. – art. 43, 470 i nast. (zajęcie zabezpieczające statków);
ustawa nr 49/1960 o współwłasności (Ley de Propiedad Horizontal) z dnia 21 lipca 1960 r. – art. 7 (zaprzestanie zakazanej działalności) i art. 18 (zawieszenie porozumień przyjętych przez zgromadzenie ogólne współwłaścicieli).

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Środki zarządza sędzia lub sąd właściwy rzeczowo lub miejscowo właściwy do rozpatrzenia sprawy lub – jeżeli postępowanie nie zostało jeszcze wszczęte – sędzia lub sąd, który będzie rozpatrywał sprawę.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego można stosować przed wytoczeniem powództwa, pod warunkiem że ich charakter nie uniemożliwia ich zastosowania (jak na przykład w przypadku tymczasowego wpisu roszczenia) oraz pod warunkiem że prawo nie wymaga złożenia wniosku wraz z pozwem (jak na przykład w przypadku zaprzestania zakazanej działalności lub zawieszenia porozumień współwłaścicieli w sporach dotyczących współwłasności). Z uwagi na wyjątkowy charakter tych środków (zazwyczaj wnosi się o ich zastosowanie w samym pozwie) muszą one być konieczne i pilne zarazem. Środki takie można zarządzić bez przesłuchania strony przeciwnej (nie naruszając jej prawa do wniesienia zażalenia na postanowienie w przedmiocie środków po ich zarządzeniu), wygasają one jednak w przypadku niewniesienia pozwu w terminie dwudziestu dni od ich zarządzenia.

Jak wskazano powyżej, częściej wnosi się jednak o zarządzenie środków jednocześnie ze złożeniem pozwu. W tym przypadku sędzia lub sąd zarządza przygotowanie odrębnych akt dotyczących środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, które zostaną rozpatrzone w tym samym czasie, co postępowanie główne, w toku którego można przeprowadzić i przedstawić dowody w celu wykazania, że spełniono warunki dotyczące udzielenia tymczasowej ochrony prawnej. Co do zasady strony są wzywane do sądu przed zarządzeniem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Strony składają oświadczenia i mogą przedstawiać wszelkie dowody na poparcie twierdzenia o zasadności lub braku zasadności zastosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego; w stosownych przypadkach strona wnosząca o ich zastosowanie może zostać zobowiązana do złożenia kaucji na wypadek oddalenia powództwa. Wnioskodawca może jednak wnieść o zastosowanie środka bez przesłuchania drugiej strony, jeżeli przedstawi dowody, że środek jest uzasadniony pilną potrzebą lub że przesłuchanie mogłoby zagrozić powodzeniu środka, na przykład jeżeli istnieje ryzyko ukrycia lub roztrwonienia majątku dłużnika. W takim przypadku strona poszkodowana zastosowaniem takiego środka może go zaskarżyć po jego zarządzeniu. O zastosowanie środków można również wnieść po wytoczeniu powództwa lub w toku postępowania odwoławczego, chociaż tego rodzaju wnioski musi być poparty faktami lub okolicznościami uzasadniającymi konieczność ich zastosowania w określonym momencie.

W sprawach, w których istnieje przymus adwokacki, zastępstwo procesowe jest obowiązkowe w trakcie składania wniosku o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. W przypadku środków w sprawach pilnych, stosowanych przed wytoczeniem powództwa, przymus adwokacki nie obowiązuje (art. 23 i 31 kpc).

2.2 Najważniejsze warunki

Aby sąd mógł zarządzić którykolwiek z wymienionych powyżej środków, muszą być spełnione poniższe przesłanki.

Ryzyko związane z upływem czasu – *periculum in mora* – ryzyko powstania szkody, którą powód mógłby ponieść wskutek zwłoki w postępowaniu, co mogłoby uniemożliwić wykonanie wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie w sprawie. Strona wnosząca o zastosowanie środka musi uprawdopodobnić, że w braku tego środka w okresie zawisłości sprawy zaistniałyby sytuacje mogące zakłócić lub utrudnić skuteczność ochrony, która mogłaby zostać przyznana w wyroku uwzględniającym roszczenie. Środka się nie zarządza, jeżeli wnioskodawca tolerował przez długi czas sytuację stwarzającą ryzyko, chyba że przedstawi on dowody wyjaśniające, dlaczego wcześniej nie wniósł o zastosowanie środka.

Uprawdopodobnienie roszczenia lub *fumus boni iuris*: wnioskodawca musi przedstawić sądowi powody, na podstawie których sąd oceni zasadność roszczenia. Zgodnie z tą przesłanką wnioskodawca musi przedstawić szczegółowe informacje i dowody z dokumentów, na których sąd może się oprzeć, nie orzekając co do istoty sprawy (ponieważ w Hiszpanii środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zarządza ten sam sąd, który będzie później rozpatrywał sprawę), lecz wydając postanowienie wstępne opierające się na zasadności roszczenia (art. 728 ust. 2 kpc). Oprócz dowodów z dokumentów dopuszczalne są inne rodzaje dowodów (dowody z przesłuchania świadków, opinie biegłych, twierdzenia stron).

Kaucja: o ile sąd nie postanowi wyraźnie inaczej, wnioskodawca wnoszący o zastosowanie środka musi złożyć kaucję wystarczającą do zrekompensowania w szybki i skuteczny sposób szkody w majątku pozwanego, jaką może wyrządzić zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego. Sąd musi ustalić wysokość kaucji, biorąc pod uwagę: a) charakter i przedmiot roszczenia; b) swoją ocenę podstawy wniosku o zastosowanie środka; oraz c) przyczyny uzasadniające odpowiedniość lub adekwatność kaucji w odniesieniu do wysokości szkody, jaką środek mógłby wyrządzić.

Proporcjonalność: wymóg ten nie jest wyraźnie określony w kpc, ale co do zasady uznaje się, iż uzupełnia on pozostałe wymogi, ponieważ sąd zarządzi tylko te środki, które są absolutnie niezbędne do osiągnięcia celu zabezpieczenia postępowania w drodze zapewnienia tymczasowej ochrony prawnej. Wynika to z zasad państwa prawa oraz minimalnej ingerencji w sferę wolności jednostki. Te konstytucyjne zasady są podstawą całego systemu prawnego.

Komplementarność: środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zależą od charakteru postępowania głównego, z którym są powiązane.

Możliwość zmiany: środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego można zmienić pod warunkiem przytoczenia i udowodnienia faktów lub okoliczności, których nie można było uwzględnić w chwili jego zarządzenia lub w okresie przewidzianym na jego zaskarżenie.

3 Przedmiot i charakter takich środków

Zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego ma na celu uwzględnienie możliwości zobowiązania pozwanego w toku obecnego lub przyszłego postępowania do dokonania lub zaniechania pewnych czynności w odniesieniu do jego majątku. Stanowi to próbę powstrzymania pozwanego od dokonania czynności uniemożliwiających nabycie składników majątku i praw, wyrządzenia szkody lub pozwolenia na jej powstanie w składnikach majątku lub usunięcia niektórych składników majątku poza obszar właściwości organów wymiaru sprawiedliwości przez ogłoszenie upadłości, tak aby uniemożliwić wykonanie jakiegokolwiek ewentualnego wyroku.

Zgodnie z hiszpańskimi przepisami środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego może zarządzić jedynie sąd. Nie mogą ich zarządzić sędziowie sądu polubownego ani mediatorzy; nie istnieje *numerus clausus* tych środków; mają one charakter dyspozytywny (można je stosować tylko na wniosek strony); mają one charakter majątkowy, ponieważ ich przedmiotem są majątek i prawa pozwanego; ich celem jest zapewnienie wykonalności ewentualnego wyroku uwzględniającego roszczenie; ponadto mają one charakter incydentalny wobec wyroku wydanego w postępowaniu głównym.

Ich przedmiotem mogą być zarówno rzeczy materialne, jak i niematerialne. Mają ściśle majątkowy charakter; środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego nie można stosować w celu ograniczenia praw osobistych.

Środki takie umożliwiają wydawanie nakazów i zakazów, a zatem mogą zawierać nakaz dokonania pewnych czynności lub powstrzymania się od dokonania określonych czynności.

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Sąd może zarządzić środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do konkretnych rzeczy oznaczonych co do tożsamości, jak i do wszystkich rzeczy, które można wyrazić w kategoriach pieniężnych, takich jak pożytki, czynsze i dochody, które uzyskuje się z tych rzeczy.

Istnieje możliwość wniesienia wniosku o zajęcie tych rzeczy w drodze uzyskania prawa do zaspokojenia wierzytelności z tytułu zobowiązania rodzajowego, zgodnie z którym należne rzeczy nie są oznaczone co do tożsamości, przy czym można je zastąpić konkretną kwotą pieniężną, którą da się obliczyć przy użyciu prostych działań matematycznych.

Rzeczy ruchome oznaczone co do tożsamości są składane u depozytariusza wyznaczonego przez sąd.

Istnieje również możliwość zajęcia, oddania na przechowanie i przepadku kwot pieniężnych. Istnieje różnica między zajęciem i przepadkiem dochodów pochodzących z nielegalnej działalności a zajęciem i przepadkiem dochodów pochodzących z dozwolonej działalności, takich jak wynagrodzenie z tytułu praw własności intelektualnej.

Do kolejnej grupy środków należą środki, które może zarządzić sąd w odniesieniu do roszczenia stanowiącego przedmiot wniosku, a które nie dotyczą rzeczy oznaczonej co do tożsamości.

Istnieje możliwość nadzoru nad majątkiem produkcyjnym lub zarządzenia zarządu przymusowego nad tym majątkiem, jeżeli wnioskodawca wnosi o wydanie postanowienia nakazującego wydanie takiego majątku osobie, której przysługuje prawo własności, użytkowania lub jakiegokolwiek inne prawo z tytułu uzasadnionego interesu.

Można również wnieść o sporządzenie spisu inwentarza majątku zgodnie z warunkami określonymi przez sąd.

Dokonanie tymczasowego wpisu roszczenia jest możliwe, jeżeli dotyczy składników majątku lub praw podlegających wpisowi do rejestrów publicznych lub innych wpisów do rejestru w przypadkach, w których jawność rejestru może pomóc w dokonaniu egzekucji.

Ponadto sąd może wydać nakaz tymczasowego zaniechania działalności, tymczasowego zaniechania postępowania w określony sposób bądź tymczasowego zawieszenia lub zaprzestania świadczenia dotychczas świadczonej usługi.

Ostatnią grupą rzeczy, których mogą dotyczyć środki, są materiały i rzeczy związane z prawami wyłącznymi (w praktyce jest to nadzór lub zarząd przymusowy nad majątkiem wykorzystywanym do produkcji utworów objętych prawami własności przemysłowej i intelektualnej).

Można również wstrzymać wykonanie wszelkiego rodzaju uchwał podjętych przez organy spółki handlowej.

Ponadto zgodnie z hiszpańskimi przepisami istnieje możliwość realizacji szeregu nieokreślonych środków na rzecz ochrony niektórych praw ustanowionych w przepisach prawa lub uznanych za niezbędne do zapewnienia skuteczności ochrony sądowej. Ich przedmiot nie jest określony i mogą one obejmować środki wszelkiego rodzaju, pod warunkiem że są konieczne.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Zajęcie na zabezpieczenie rzeczy policzalnych, środków pieniężnych, dochodów i pożytków jest stosowane w celu zapewnienia pozwanemu możliwości zaspokojenia roszczeń pieniężnych w razie uzyskania nakazu sądowego, w szczególności jeżeli wykonanie wyroku nie nastąpi dobrowolnie.

Sąd może zarządzić złożenie rzeczy ruchomych do depozytu jedynie wówczas, gdy wniosek dotyczy wydania konkretnej rzeczy, która znajduje się w posiadaniu pozwanego.

Celem ustanowienia zarządu lub nadzoru przymusowego jest zabezpieczenie w szczególności majątku produkcyjnego w celu zapobieżenia nieprawidłowemu zarządzaniu prowadzącemu do zmniejszenia lub utraty dochodów z produkcji.

Oddanie dóbr kapitałowych pod nadzór wiąże się z nadzorem sądowym, lecz nie pozbawia pozwanego prawa do sprawowania zarządu nad tymi dobrami; z kolei zarząd przymusowy idzie o krok dalej, mianowicie zarządca przejmuje sprawowanie zarządu od pozwanego.

Wniosek o sporządzenie spisu inwentarza majątku może zostać uwzględniony w każdym postępowaniu, niezależnie od jego celu, przy czym jedyny wymóg polega na tym, by sporządzenie spisu inwentarza zapewniało możliwość uzyskania wyroku uwzględniającego roszczenie. Sędzia ma obowiązek wskazać wyraźnie dane szczegółowe, jakie musi zawierać spis inwentarza, oraz sposób, w jaki należy go sporządzić.

Skutki tymczasowego wpisu roszczenia rozciągają się na sferę procesową związaną z postępowaniem, w toku którego zarządzono ten środek. Procedura ta ma na celu zawieszenie ochrony, jaką zapewnia jawność rejestrów, oraz pewności, jaką mogłoby to zagwarantować posiadaczowi majątku lub prawa, przy czym osoby trzecie nie mogą się powołać na brak wiedzy co do treści roszczenia będącego przedmiotem takiego wpisu. Sąd może zarządzić tymczasowy wpis roszczenia we wszystkich rodzajach postępowań, co pozwala na uzyskanie ochrony zapewnianej przez każdy rejestr publiczny, taki jak rejestr nieruchomości czy rejestr działalności gospodarczej.

Tymczasowe ograniczenie czynności podejmowanych przez pozwanego: przepisy w tym zakresie zawierają odrębne ustawy szczególne, dlatego też tego rodzaju środki powinny być zarządzane zgodnie z przepisami takich ustaw. Środki te obejmują: wydanie nakazu tymczasowego zaniechania działalności prowadzonej przez pozwanego, nakazu tymczasowego zaniechania postępowania w określony sposób lub nakazu tymczasowego zawieszenia lub zaprzestania świadczenia dotychczas świadczonej usługi.

Zajęcie, złożenie do depozytu i przepadek sum pieniężnych: jest to środek służący wyraźnie zabezpieczeniu interesu prawnego, który stanowi zajęcie na zabezpieczenie, ponieważ zapewnia zaspokojenie roszczenia o spełnienie konkretnego świadczenia pieniężnego. Środek ten umożliwia zajęcie i przepadek dochodów pochodzących z nielegalnej działalności. Środków tych nie można stosować odrębnie, dlatego sąd musi zarządzić zarówno zajęcie, jak i przepadek. Jeżeli chodzi o zastosowanie jednego z tych środków, należy zastosować środki rodzajowe opisane powyżej. Środek ten można zarządzić również w odniesieniu do oddania na przechowanie lub złożenia do depozytu sum pieniężnych będących przedmiotem roszczenia o zapłatę wynagrodzenia związanego z prawem własności intelektualnej; roszczenie takie dotyczy praw twórców do otrzymania zapłaty za ich pracę w postaci proporcjonalnego udziału w dochodach uzyskanych w związku z różnymi przypadkami publicznego wykorzystania ich utworów określonymi w ustawie o własności intelektualnej.

Złożenie do depozytu materiałów lub przedmiotów objętych prawami wyłącznymi: jest to środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego wywodzący się z obszaru ochrony prawa do wyłącznego korzystania, które przyznaje się w ustawach szczególnych o własności przemysłowej i intelektualnej posiadaczom praw. Jest to ustanowienie szczególnego zarządu sądowego na rzeczach lub materiałach niezbędnych do produkcji stanowiących przedmiot postanowienia.

Zawieszenie wykonania uchwał podjętych przez organy spółki: zarządzenie tego środka zależy od spełnienia niezbędnych przesłanek wniesienia wniosku o ten środek: posiadania przez powoda 1% kapitału zakładowego, jeżeli spółka wyemitowała papiery wartościowe, które w chwili zgłoszenia roszczenia były dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, lub 5% kapitału zakładowego w pozostałych przypadkach. Można zastosować ten środek w przypadku wszystkich rodzajów spółek handlowych.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Co do zasady środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego sąd zarządza po przesłuchaniu pozwanego. Jeżeli wnioskodawca złoży stosowny wniosek i przedstawi dowody potwierdzające niecierpiący zwłoki charakter sprawy, sędzia może zarządzić te środki bez podejmowania dalszych czynności

formalnych, przedstawiając w terminie pięciu dni uzasadnienie postanowienia o nieprzesłuchaniu strony przeciwnej. Zarządzone środki mogą być zmienione, jeżeli zostaną przedstawione i udowodnione fakty lub okoliczności, które nie były znane w chwili zarządzenia tych środków lub w okresie przewidzianym na ich zaskarżenie.

W przypadku oddalenia powództwa powoda sędzia musi niezwłocznie zarządzić uchylenie środka, uwzględniając okoliczności sprawy i zwiększając wysokość kaucji, chyba że wpłynie wniosek o nieuchylenie takiego środka.

W przypadku częściowego uwzględnienia powództwa po przesłuchaniu strony przeciwnej sędzia orzeka o uchyleniu bądź utrzymaniu środka w mocy.

W przypadku potwierdzenia oddalenia powództwa sąd z urzędu uchyla środki po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, a strona, której środki dotyczyły, może wystąpić z roszczeniem z tytułu wyrządzonych szkód (zasada ta ma również zastosowanie w przypadku zrzeczenia się roszczenia lub cofnięcia pozwu przez powoda).

Inny przypadek, w którym środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego można zmienić, obejmuje sytuację, w której środek zarządzone przed wytoczeniem powództwa i bez przesłuchania pozwanego. W tym przypadku jeżeli wnioskodawca/powód nie wytoczy powództwa w przewidzianym w przepisach prawa terminie dwudziestu dni, a termin ten upłynie, środek zostaje niezwłocznie uchylony, pozwany otrzymuje odszkodowanie, a powoda obciąża się kosztami postępowania.

Podobnie środka nie można utrzymać w mocy, jeżeli postępowanie zawieszono na okres powyżej sześciu miesięcy z winy powoda.

W przypadku zarządzenia tymczasowego wykonania wyroku wszelkie zarządzone środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego związane z tym wykonaniem muszą zostać uchylone i zastąpione środkami egzekucyjnymi w taki sposób, by środki zarządzone pierwotnie jako środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zmieniły swój charakter.

Ponadto pozwany może zwrócić się do sądu o zastąpienie środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego kaucją w wysokości wystarczającej do skutecznego wykonania wyroku. Sędzia, który zarządził środek, jest właściwy w tym zakresie i może zarządzić złożenie kaucji w gotówce albo w postaci poręczenia.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Przepisy procesowe przewidują możliwość odwołania się do sądu wyższej instancji.

Istnieje zatem możliwość zaskarżenia postanowienia zarządzającego środki, chociaż złożenie zażalenia nie skutkuje zawieszeniem stosowania takich środków. Na postanowienie o odmowie zarządzenia środków również przysługuje zażalenie.

Oprócz wspomnianej możliwości wniesienia zażalenia w każdej sprawie wnioskodawca może ponownie złożyć wniosek, jeżeli zaszła zmiana okoliczności w porównaniu z pierwotnym wnioskiem.

Od postanowienia o zastosowaniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego nie przysługują środki zaskarżenia – bez uprzedniego przesłuchania pozwanego – a prawidłowym środkiem zaskarżenia w takim przypadku jest zażalenie skierowane do sędziego, który zarządził dany środek. Pozwany może zaskarżyć postanowienie o oddaleniu tego zażalenia, przy czym czynność ta nie ma skutku zawieszającego. Osobie wnoszącej wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego również przysługuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia, jeżeli zażalenie pozwanego zostanie częściowo albo w całości uwzględnione.

W odróżnieniu od powyższego środek zaskarżenia nie przysługuje w przypadku wyrażenia zgody na złożenie kaucji lub odmowy jej złożenia.

Sposób sporządzenia i uzasadnienia środka zaskarżenia podlega przepisom ogólnym (art. 458). W przypadku kilku osób wnoszących środek zaskarżenia obowiązujące ich terminy oblicza się indywidualnie.

Jak wspomniano powyżej, złożenie zażalenia nie wywołuje skutku zawieszającego w postępowaniu zabezpieczającym: sędzia nadal będzie wydawał postanowienia, które uzna za niezbędne do celów wykonania środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego.

Postanowienia o odmowie zastosowania środków są traktowane przez sąd apelacyjny priorytetowo; terminy rozprawy, obrad sądu i ogłoszenia wyroku są podawane jak najszybciej.

KOSZTY POSTĘPOWANIA W POSTĘPOWANIU ZABEZPIECZAJĄCYM

Koszty postępowania zasądza się zgodnie z zasadą, w myśl której strona przegrywająca zostaje obciążona kosztami postępowania. Koszty ponosi strona inna niż strona, której żądanie (ustanowienie lub uchylenie środka) zostało utrzymane w wyroku.

Ostatnia aktualizacja: 04/01/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Francja

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Sąd rozpatrujący wnioski o zastosowanie środków tymczasowych (rozpatrzenie sprawy w postępowaniu przyspieszonym, złożenie kaucji, dokonanie eksmisji, zakaz dokonywania określonych czynności pod groźbą kary, zabezpieczenie dowodów) jest uprawniony do zarządzenia takich środków w dowolnym momencie w postępowaniu przyspieszonym.

Nie istnieje katalog zamknięty środków tymczasowych. O zarządzenie wszystkich środków w postępowaniu przyspieszonym można wnioskować do sądów rozpatrujących tego rodzaju wnioski, jeżeli nie wniesiono w stosunku do tych środków zasadnego sprzeciwu lub których zastosowanie jest zasadne ze względu na istnienie sporu (złożenie kaucji, dokonanie eksmisji osoby zajmującej lokal bez tytułu prawnego, przeprowadzenie ekspertyzy lub ustalenie szkody itd.). Ponadto sąd prowadzący tego rodzaju postępowanie może w postępowaniu przyspieszonym zarządzić wszelkie środki, jakie uzna za niezbędne dla zapobieżenia powstaniu bezpośredniej szkody (między innymi podjęcie czynności zabezpieczających) albo nakazania zaprzestania dokonywania czynności wyraźnie niezgodnych z prawem.

Istnieje szczególny system obejmujący środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego (zajęcie na zabezpieczenie oraz zabezpieczenie sądowe), które pozwalają wierzycielowi, zazwyczaj po uzyskaniu zezwolenia sądu, na uniemożliwienie dłużnikowi dostępu do całości lub części jego majątku oraz ustanowienie szczególnego zabezpieczenia na tym majątku w celu zagwarantowania spłaty wierzytelności, które nie zostały jeszcze uznane w orzeczeniu, ale których odzyskanie wydaje się zagrożone.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego mogą przyjąć jedną z dwóch następujących form:

zajęcia na zabezpieczenie (*saisie conservatoire*) umożliwiające zajęcie rzeczy materialnych (mebli, pojazdów itd.), rzeczy niematerialnych (sumy pieniężnej, praw współników, papierów wartościowych itd.) lub wierzytelności (środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, opłat czynszowych itd.); zabezpieczenia sądowego (*sûreté judiciaire*) na nieruchomości, majątku przedsiębiorstwa, udziałach współników lub papierach wartościowych (tymczasowy wpis o ustanowieniu hipoteki, ustanowienie zastawu na udziałach lub papierach wartościowych).

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Środki tymczasowe: postępowanie wszczyna się w drodze wniesienia wniosku wzywającego do stawienia się przed sądem (*assignation*) doręczonego za pośrednictwem komornika sądowego (*huissier de justice*). Jest to przyspieszone postępowanie kontryktoryjne.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego: co do zasady wymagane jest uzyskanie wcześniejszego zezwolenia sądu. Wierzyciel jest jednak zwolniony z obowiązku uzyskania takiego zezwolenia, jeżeli dysponuje tytułem wykonawczym lub orzeczeniem sądu, które nie jest jeszcze opatrzone klauzulą wykonalności. Ta sama zasada ma zastosowanie do zwłoki w płatności z tytułu przyjętego weksla, skryptu dłużnego, czeku lub niezapłaconego czynszu z tytułu najmu nieruchomości (jeżeli umowę sporządzono na piśmie).

W przypadku środków tymczasowych właściwość sądu zależy od rodzaju wniosku. Właściwość ogólna przysługuje prezesowi sądu wielkiej instancji (*tribunal de grande instance*). Sędziowie sądów instancji (*tribunaux d'instance*), prezesi sądów gospodarczych (*tribunaux de commerce*), sądów pracy (*conseils des prud'hommes*) oraz sądów rozjemczych do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) mogą również orzekać w postępowaniu zabezpieczającym – w granicach swojej właściwości.

W przypadku środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego sędzią właściwym jest sędzia sądu wielkiej instancji właściwego dla miejsca wykonania orzeczenia (*judge de l'exécution*). Sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika.

Strony mogą same bronić swoich praw przed sądem właściwym dla miejsca wykonania orzeczenia sądowego lub sądem prowadzącym postępowanie zabezpieczające. Mogą także skorzystać z pomocy adwokata lub być przez niego reprezentowane.

Zajęcia na zabezpieczenie musi dokonać komornik sądowy. Nie jest to konieczne w przypadku dokonania wpisu o zabezpieczeniu sądowym. W przypadku tego ostatniego środka ze względu na złożoność prawną procedury wierzyciele korzystają jednak zwykle z usług prawnika.

Koszty zastosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego ponosi ostatecznie dłużnik, nawet jeżeli wierzyciel może mieć obowiązek złożenia kaucji. Koszty egzekucji podlegają taryfie, w której określono stawki wynagrodzenia należnego komornikom sądowym z tytułu każdej czynności egzekucyjnej oraz każdego środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego.

Zgodnie z dekretem nr 96-1080 z dnia 12 grudnia 1996 r. wynagrodzenie należne komornikom sądowym obejmuje kwotę ryczałtową, wyrażoną łącznie lub rozłącznie w zależności od rozpatrywanej sprawy, w postaci kwoty stałej lub obliczanej proporcjonalnie, w tym w stosownych przypadkach, opłaty z tytułu wszczęcia postępowania.

Jeżeli chodzi o środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, proporcjonalne opłaty za odzyskanie obliczone na podstawie odzyskanych kwot będą należne wyłącznie w sytuacji, gdy komornik sądowy jest zobowiązany do odzyskania należnych kwot. Nota załączona do wspomnianego wyżej dekretu wyklucza możliwość ustalenia dodatkowego, swobodnie negocjowanego wynagrodzenia, z wyjątkiem zajęcia na zabezpieczenie dotyczącego praw wspólników i papierów wartościowych.

2.2 Najważniejsze warunki

Sąd nie wykonuje danego środka, lecz jedynie wydaje zezwolenie na jego wykonanie. Środek wykonuje komornik sądowy na wniosek uprawnionego, który uzyskał zezwolenie sądu.

W przypadku gdy wydanie przez sędziego uprzedniego zezwolenia jest wymagane roszczenie musi być niepodważalne (*fondée en son principe*).

W przypadku środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego nie ma wyraźnej przesłanki pilnego charakteru środka.

Wierzyciel musi wykazać, że istnieją „okoliczności mogące utrudnić odzyskanie” wierzytelności (na przykład zła wiara dłużnika ukrywającego swój majątek, istnienie kilku wierzycieli itd.).

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Cały majątek dłużnika, który zgodnie z prawem nie jest wyłączony spod zajęcia (taki jak przedmioty codziennego użytku lub przedmioty niezbędne do osobistej pracy zarobkowej), może być przedmiotem zajęcia na zabezpieczenie. Ta sama zasada ma zastosowanie do wierzytelności; wynagrodzenie nie może jednak być przedmiotem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego (nawet jeżeli może zostać zajęte na mocy orzeczenia sądu lub innego tytułu wykonawczego zgodnie z procedurą zajmowania wynagrodzeń).

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Majątek zajęty w ramach środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego staje się niedostępny. Dłużnik może korzystać z tego majątku na własną odpowiedzialność, ale nie może go zbyć. Jeżeli dłużnik sprzeniewierzy zajęty majątek, popełni przestępstwo zagrożone karą grzywny lub więzienia.

Zajęte kwoty pieniężne przechowywane są na rachunku bankowym.

Dłużnik może sprzedać rzeczy, na których ustanowiono zabezpieczenie sądowe, lecz wierzyciel ma prawo dochodzić należnej mu kwoty z tytułu sprzedaży tych rzeczy.

Za majątek zajęty w ramach środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego odpowiedzialność ponosi dłużnik, który staje się jego „kuratorem”. Zajęcie nie jest skuteczne wobec osób trzecich. Zabezpieczenia sądowe, które należy ujawnić (w rejestrze handlowym lub w rejestrze gruntów), są natomiast skuteczne wobec wszystkich osób.

Bank (oraz co do zasady wszystkie osoby trzecie), który otrzymuje wniosek o dokonanie zajęcia na zabezpieczenie w odniesieniu do jednego ze swoich klientów, ma obowiązek niezwłocznego ujawnienia komornikowi sądowemu wszystkich swoich zobowiązań względem dłużnika (wszystkich rachunków bankowych otwartych na nazwisko dłużnika oraz wszystkich kwot zaksięgowanych na rachunku dłużnika). Jeżeli bank odmówi przekazania tego rodzaju informacji bez uzasadnionego powodu, może zostać zobowiązany do spłaty długu w miejsce dłużnika.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego musi zostać wykonany w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym sędzia wydał zezwolenie na wykonanie środka. W przeciwnym razie zezwolenie staje się nieważne.

Jeżeli wierzyciel nie wytoczył jeszcze powództwa o uznanie swojego roszczenia, musi tego dokonać w ciągu miesiąca od dnia zastosowania środka. W przeciwnym razie zabezpieczenie upada.

O zastosowaniu środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego należy poinformować dłużnika najpóźniej w terminie ośmiu dni. Dłużnik ma prawo zaskarżyć środek lub zezwolenie do sądu. Sąd ma również prawo wyznaczyć z wyprzedzeniem datę posiedzenia, na które strony zostaną wezwane w celu omówienia środka. Co do zasady wniesienie zażalenia przez dłużnika jest dopuszczalne do chwili dokonania zajęcia na zabezpieczenie po wydaniu przez sąd orzeczenia dotyczącego roszczenia wierzyciela.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Dłużnik może jednocześnie zaskarżyć postanowienie oraz zarządzone środki.

Sąd właściwy dla miejsca wykonania orzeczenia, posiadający również właściwość w sprawie wydania zezwolenia na zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, rozpatruje także zażalenia na postanowienie. Wydane przez niego orzeczenia można zaskarżyć do sądu apelacyjnego.

Ponieważ dłużnik dowiaduje się o wydaniu zezwolenia na zastosowanie środka w tym samym czasie, co o samym środku, wniesienie zażalenia na postanowienie podlega tym samym zasadom, co zaskarżenie samego środka, tj. jest dopuszczalne wyłącznie do chwili zastosowania środka.

Wniesienie zażalenia pozostaje bez uszczerbku dla skutków środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, który pozostaje skuteczny do chwili wydania przez sąd postanowienia o jego uchyleniu lub stwierdzenia przez sąd jego nieważności.

Łącza do powiązanych stron internetowych

[Strona internetowa Legifrance](#)

[Strona internetowa Ministerstwa Sprawiedliwości \(Ministère de la Justice\)](#)

[Strona internetowa francuskiej Krajowej Izby Komorników Sądowych \(Chambre Nationale des Huissiers de Justice\)](#)

Ostatnia aktualizacja: 04/01/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Chorwacja

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

W części trzeciej ustawy o postępowaniu egzekucyjnym (Ovršni zakon) (Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji [Narodne Novine, NN] nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17; zwanej dalej „OZ”) zatytułowanej „Postępowanie zabezpieczające” (*Osiguranje*) przewidziano następujące środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

- udzielenie zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości – tytuł 28;
- udzielenie zabezpieczenia sądowego lub notarialnego przez ustanowienie zastawu na podstawie umowy zawartej przez strony – tytuł 29;
- udzielenie zabezpieczenia sądowego lub notarialnego przez przeniesienie prawa własności rzeczy lub przeniesienie praw – tytuł 30;
- udzielenie zabezpieczenia przez przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej – tytuł 31;
- udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających – tytuł 32;
- środki tymczasowe – tytuł 33.

Zgodnie z OZ za środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego uznaje się wyłącznie środki określone jako takie w OZ lub innej ustawie. Nie dopuszcza się możliwości stosowania środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do rzeczy i praw, które zgodnie z OZ nie podlegają egzekucji, chyba że ustawa ta stanowi inaczej.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Jako środek (długoterminowy) w rozumieniu przymusowego zabezpieczania wierzytelności OZ uprawnia do udzielenia zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomościach oraz zastawu na ruchomościach (np. wierzytelnościach pieniężnych, dochodach – wynagrodzeniu, rencie lub emeryturze itd., rachunku bankowym, papierach wartościowych oraz akcjach lub udziałach) oraz do udzielenia zabezpieczenia przez przeniesienie prawa własności rzeczy oraz przeniesienie praw. Udzielenie zabezpieczenia przez ustanowienie zastawu może mieć charakter dobrowolny lub przymusowy, natomiast udzielenie zabezpieczenia przez przeniesienie prawa własności rzeczy i przeniesienie praw ma charakter wyłącznie dobrowolny i może nastąpić wyłącznie w postępowaniu sądowym bądź w postępowaniu prowadzonym przez notariusza.

Do innych środków uregulowanych na mocy OZ należą: udzielenie zabezpieczenia przez przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej oraz udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających i tymczasowych. Środki te może zastosować wyłącznie sąd w sposób przymusowy – na wniosek stron albo z urzędu.

Sądy rejonowe (*općinski sudovi*) są właściwe do zarządzania i udzielania zabezpieczenia, chyba że właściwość ta została delegowana innemu sądowi na mocy przepisów prawa, natomiast sądy gospodarcze (*trgovački sudovi*) są właściwe do zarządzania i udzielania zabezpieczenia w sprawach, w których są one właściwe do wszczęcia egzekucji.

Właściwość do zarządzania i udzielania zabezpieczenia z urzędu przysługuje sądowi właściwemu do rozpatrzenia wniosku uprawnionego, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej.

Właściwość do rozpatrywania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości przysługuje sądowi prowadzącemu księgę wieczystą, w której należy dokonać wpisu na podstawie tytułu wykonawczego stwierdzającego istnienie roszczenia pieniężnego. Celem zastosowania tego środka jest zabezpieczenie roszczenia pieniężnego w drodze ustanowienia hipoteki na nieruchomości przez dokonanie wpisu. Skutkiem wpisania hipoteki do księgi wieczystej jest fakt, że można przeprowadzić egzekucję z tej nieruchomości również w stosunku do osób trzecich, które następnie nabędą tę nieruchomość.

Sąd może udzielić sądowego zabezpieczenia roszczenia pieniężnego przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach na podstawie umowy zawartej między stronami na wspólny wniosek uprawnionego i obowiązowanego w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego. Właściwość miejscową do rozpatrywania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych uprawnionego na rzeczach i prawach obowiązowanego oraz do udzielania zabezpieczenia ustala się przez odpowiednie zastosowanie przepisów OZ dotyczących właściwości miejscowej sądu w postępowaniu egzekucyjnym obejmującym egzekucję roszczeń pieniężnych z określonych rodzajów rzeczy podlegających egzekucji. W protokole sądowym odnotowuje się osiągnięte przez strony porozumienie co do istnienia roszczenia oraz terminu jego wymagalności, jak również umowę stron dotyczącą zabezpieczenia tego roszczenia przez ustanowienie zastawu. Podpisana umowa ma moc ugody sądowej.

Notarialne zabezpieczenie roszczenia pieniężnego przez ustanowienie zastawu na podstawie umowy zawartej między stronami może zostać udzielone na podstawie umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem w formie aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego, który zawiera również oświadczenie dłużnika o wyrażeniu zgody na ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących jego własnością.

Sądowe zabezpieczenie przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy oraz przeniesienie praw może zostać udzielone na podstawie zawartego między stronami porozumienia o wpisaniu do protokołu rozprawy informacji o zawarciu przez strony umowy dotyczącej przeniesienia prawa własności (określonych rzeczy należących do obowiązowanego na rzecz uprawnionego w celu zabezpieczenia określonego roszczenia pieniężnego uprawnionego) lub przeniesienia określonych praw przysługujących obowiązowanemu (na rzecz uprawnionego, w tym samym celu). Można zabezpieczyć również przyszłe roszczenia. Umowa wywołuje skutki prawne ugody sądowej. Sąd posiadający właściwość miejscową do rozpatrywania wniosków o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy i przeniesienie praw ustala się przez odpowiednie zastosowanie przepisów OZ dotyczących właściwości miejscowej sądu w postępowaniu egzekucyjnym obejmującym egzekucję roszczeń pieniężnych z określonych rodzajów rzeczy podlegających egzekucji.

Notarialne zabezpieczenie przez przeniesienie prawa własności określonych rzeczy i przeniesienie praw, tj. akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych, może zostać udzielone na podstawie umowy zawartej między wierzycielem a dłużnikiem w formie aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego. Właściwość notariusza do dokonania określonych czynności w postępowaniu zabezpieczającym ustala się zgodnie z przepisami dotyczącymi siedzib kancelarii notariuszy oraz okręgów, w których działają.

Właściwość miejscowa do rozpatrywania wniosków o przeprowadzenie egzekucji zabezpieczającej oraz do przeprowadzenia tego rodzaju egzekucji przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego. Sąd udziela zabezpieczenia w drodze egzekucji oraz ją przeprowadza. Na podstawie wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym sąd zarządza egzekucję zabezpieczającą w celu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego, którego nie można zabezpieczyć przez dokonanie wstępnego wpisu do rejestru publicznego, jeżeli wierzyciel egzekucyjny uprawdopodobni ryzyko, że ze względu na odroczenie egzekucji do chwili uprawomocnienia się wyroku egzekucja będzie niemożliwa lub znacznie trudniejsza do przeprowadzenia, oraz jeżeli wierzyciel egzekucyjny udzieli zabezpieczenia na poczet ewentualnej szkody, którą dłużnik egzekucyjny może ponieść w wyniku takiej egzekucji.

Właściwość miejscowa do rozpatrywania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków zabezpieczających oraz do stosowania tego rodzaju środków przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, na mocy którego sąd udzielił zabezpieczenia. Przy ocenie dopuszczalności zarządzenia środków zabezpieczających sąd bierze pod uwagę, czy uprawniony uprawdopodobnił ryzyko, że w przypadku niezastosowania tych środków zaspokojenie roszczenia byłoby niemożliwe lub znacznie trudniejsze. W określonych sytuacjach sąd może uzależnić zastosowanie środka zabezpieczającego od złożenia kaucji na pokrycie szkody, jaką obowiązanemu może ponieść w wyniku zastosowania takiego środka. Uzasadnione postanowienie o zastosowaniu środka zabezpieczającego musi określać wartość roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, w tym odsetki i wydatki, wskazywać środek zabezpieczający oraz termin obowiązywania środka (nie dłużej niż 50 dni od dnia spełnienia przesłanek wszczęcia egzekucji).

Przed wszczęciem postępowania cywilnego lub dowolnego innego postępowania sądowego w sprawie roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia właściwość miejscowa do rozpatrywania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków tymczasowych przysługuje sądowi, który byłby właściwy do rozpatrywania wniosków o wszczęcie egzekucji. Właściwość miejscowa do zastosowania środków tymczasowych przysługuje sądowi, który byłby właściwy do przeprowadzenia egzekucji. Po wszczęciu postępowania właściwość do rozpatrywania wniosków o udzielenie zabezpieczenia przez zastosowanie środków tymczasowych przysługuje sądowi, który wszczął postępowanie. Jeżeli uzasadniają to okoliczności konkretnej sprawy, wnioskodawca może również złożyć wniosek do sądu posiadającego właściwość miejscową do wszczęcia egzekucji. Sąd, który byłby właściwy do rozpatrzenia wniosku o wszczęcie egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego wydanego w postępowaniu administracyjnym, jest właściwy również do rozpatrywania wniosków o zarządzenie środków tymczasowych po zakończeniu tego rodzaju postępowania. Sąd zarządza środki tymczasowe na podstawie wniosku złożonego przed wszczęciem lub w toku postępowania sądowego lub administracyjnego oraz po ich zakończeniu – do chwili wszczęcia egzekucji. Postanowienie o zastosowaniu środków tymczasowych ma moc tytułu egzekucyjnego. Rodzaje środków tymczasowych zależą od tego, czy zabezpieczają one roszczenie pieniężne, czy też niepieniężne. W stosownych przypadkach sąd może – w zależności od okoliczności danej sprawy – zarządzić kilka środków tymczasowych.

Obciążenia, prawa lub zakazy dotyczące rzeczy ruchomych, akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych zostają wpisane – na podstawie postanowienia sądu, aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego – do rejestru wiarygodności wierzycieli będących przedmiotem zabezpieczenia sądowego i notarialnego (rejestr zastawów) (Upisnik založnih prava) prowadzonego przez Agencję Finansową, który stanowi wyłączną bazę danych wpisanych obciążeń, praw lub zakazów, natomiast hipoteki i zmiany dotyczące praw majątkowych do nieruchomości podlegają wpisowi do księgi wieczystej.

2.2 Najważniejsze warunki

Sąd, udzielając zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości, rozstrzyga wniosek o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych na podstawie tytułu wykonawczego stwierdzającego istnienie tego roszczenia pieniężnego. Nie istnieją wymogi szczególne dotyczące udzielania zabezpieczenia. Sąd na wniosek udziela zabezpieczenia oraz wpisuje do księgi wieczystej hipotekę ustanowioną na nieruchomości na rzecz uprawnionego wraz ze wzmianką o wykonalności roszczenia. Jeżeli obowiązanemu nie jest wpisany do księgi wieczystej jako właściciel nieruchomości, uprawniony składa wraz z wnioskiem dokument uprawniający do wpisania do księgi wieczystej prawa własności obowiązanego.

Uprawniony oraz obowiązanemu mogą – w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uprawnionego przed ustanowieniem zastawu na określonych rzeczach będących przedmiotem zabezpieczenia – wspólnie zwrócić się do sądu o wydanie postanowienia w przedmiocie ustanowienia hipoteki na nieruchomościach obowiązanego lub zastawu na należących do niego ruchomościach, wierzytelnościach pieniężnych oraz innych rzeczach i prawach oraz o wykonanie tego postanowienia lub zawrzeć w tym przedmiocie umowę w formie aktu notarialnego lub dokumentu prywatnego zawierającego oświadczenie dłużnika o zgodzie na ustanowienie zastawu na tych rzeczach.

Podpisany protokół rozprawy, akt notarialny lub poświadczony dokument prywatny również wywołuje skutki prawne ugody sądowej w stosunku do osoby, która wyraziła zgodę na ustanowienie zastawu na jej rzeczy lub prawie. Na podstawie tych dokumentów można wnieść o bezpośrednią egzekucję z należącej do tej osoby rzeczy, na której ustanowiono zastaw w celu zabezpieczenia roszczenia, aby wyegzekwować wiarygodność zabezpieczoną. Strony mogą wspólnie zwrócić się do sądu o wyznaczenie rozprawy oraz wpisanie do protokołu tej rozprawy zawartej przez nie umowy o przeniesieniu prawa własności określonych rzeczy obowiązanego na rzecz uprawnionego w celu zabezpieczenia określonego roszczenia pieniężnego uprawnionego lub przeniesieniu określonych praw przysługujących obowiązanemu na rzecz uprawnionego w tym samym celu. Można zabezpieczyć również przyszłe roszczenia. Tego rodzaju umowa może mieć formę aktu notarialnego lub poświadczonego dokumentu prywatnego. Umowa powinna zawierać postanowienie dotyczące terminu wymagalności roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, jak również sposobu obliczania tego terminu. Osobą udzielającą zabezpieczenia może być również osoba, przeciwko której uprawnionemu nie przysługuje roszczenie będące przedmiotem zabezpieczenia, tj. osoba trzecia, która zgadza się na zabezpieczenie tego rodzaju roszczenia. Strony mogą zawrzeć umowę również w celu zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, w tym przypadku w umowie należy wskazać jednak wartość pieniężną roszczenia. Wysokość roszczenia powinna być ustalona lub możliwa do ustalenia. W umowie można zawrzeć oświadczenie obowiązanego o wyrażeniu zgody na bezpośrednie – na podstawie protokołu – dochodzenie przeciwko niemu egzekucji przez uprawnionego w celu wydania rzeczy będącej przedmiotem zabezpieczenia po upływie terminu wymagalności roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia. Protokół zawierający tego rodzaju oświadczenie stanowi tytuł wykonawczy. W przypadku przeniesienia prawa własności nieruchomości wpisanej do księgi wieczystej w drodze umowy umowa ta powinna zawierać oświadczenie obowiązanego o wyrażeniu zgody na bezpośrednie wpisanie przeniesienia do księgi wieczystej na podstawie umowy oraz na to, by skutkiem wpisu do księgi wieczystej było przeniesienie prawa własności nieruchomości na rzecz uprawnionego, a także na opatrzenie wpisu wzmianką wskazującą, że przeniesienia dokonano w celu zabezpieczenia określonego roszczenia uprawnionego. O ile nie postanowiono inaczej, obowiązanemu jest uprawniony do dalszego użytkowania rzeczy, której prawo własności przeniesiono na uprawnionego, tj. wykonywania prawa przeniesionego na rzecz uprawnionego, natomiast uprawniony ma prawo zbyć otrzymaną rzecz lub otrzymane prawo po upływie terminu wymagalności przysługującego mu roszczenia lub obciążyć nieruchomość hipoteką.

Udzielenie zabezpieczenia w drodze zarządzenia odpowiednich środków w celu zabezpieczenia roszczeń pieniężnych może zostać udzielone na podstawie orzeczenia sądu lub decyzji organu administracji, które jeszcze się nie uprawomocniły, na podstawie ugody zawartej przed sądem lub organem administracji,

jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne, lub na podstawie wydanego przez notariusza postanowienia lub aktu notarialnego, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne. Sąd zarządza środek zabezpieczający na podstawie tych dokumentów, jeżeli uprawniony uprawdopodobni ryzyko, że zaspokojenie roszczenia będzie niemożliwe lub znacznie trudniejsze w przypadku nieudzielenia zabezpieczenia. Uznaje się, że tego rodzaju ryzyko istnieje, jeżeli wniesiono o zarządzenie środka zabezpieczającego w oparciu o nakaz zapłaty lub tytuł egzekucyjny na podstawie dokumentu urzędowego wydanego w oparciu o inny dokument urzędowy lub dokument poświadczony przez notariusza, weksel lub czek, które to dokumenty zaskarżono w przewidzianym terminie; wyrok wydany w postępowaniu karnym w sprawie dotyczącej roszczenia prawnorzeczowego, w przypadku której istnieje możliwość wznowienia postępowania; orzeczenie, które podlega wykonaniu za granicą; wyrok wydany w oparciu o uznanie powództwa, od którego wniesiono apelację; ugodę zaskarżoną w trybie przewidzianym w przepisach; postanowienie wydane przez notariusza lub akt notarialny, jeżeli roszczenie, którego istnienie w ten sposób stwierdzono, nie jest jeszcze wymagalne, które to postanowienie lub akt notarialny zaskarżono w trybie przewidzianym w przepisach. Sąd odrzuci wniosek o zastosowanie środka zabezpieczającego lub uchyli uprzednio zarządzonego środka zabezpieczającego i umorzy postępowanie, jeżeli obowiązuje uprawdopodobni, że ryzyko nie istnieje lub przestało istnieć.

Wniosek o zastosowanie środka tymczasowego można złożyć przed wszczęciem lub w toku postępowania sądowego lub administracyjnego oraz po ich zakończeniu – do chwili wszczęcia egzekucji. We wniosku o zastosowanie środka tymczasowego uprawniony musi sformułować swoje żądanie, dokładnie określić roszczenie, o którego zabezpieczenie wnosi, określić rodzaj środka, o którego zastosowanie wnosi, oraz jego termin obowiązywania, a także – w stosownych przypadkach – instrumenty zabezpieczające, za których pośrednictwem środek tymczasowy zostanie przymusowo wykonany, jak również przedmiot zabezpieczenia. We wniosku należy wskazać okoliczności faktyczne, na których opiera się wniosek o zastosowanie środka tymczasowego, oraz dowody na ich potwierdzenie. Jeżeli istnieje taka możliwość, uprawniony ma obowiązek dołączenia tych dowodów do wniosku. Sąd może zarządzić środek tymczasowy w celu zabezpieczenia wierzytelności niewymagalnych i warunkowych, jest to jednak niedopuszczalne, jeżeli spełniono przesłanki zarządzenia środka zabezpieczającego, w oparciu o który można osiągnąć taki sam skutek. Sąd może zarządzić środek tymczasowy w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego, jeżeli uprawniony uprawdopodobni istnienie roszczenia oraz uprawdopodobni ryzyko, że w braku takiego środka obowiązany uniemożliwiłby lub znacznie utrudnił egzekucję roszczenia przez sprzedaż majątku, jego ukrycie lub zbycie w dowolny inny sposób. Uprawniony nie musi uprawdopodobniać istnienia ryzyka, jeżeli uprawdopodobni, że w przypadku zastosowania środka będącego przedmiotem wniosku obowiązany poniósłby wyłącznie nieznaczną szkodę, oraz jeżeli uznaje się, że uprawdopodobniono istnienie ryzyka w przypadku konieczności egzekucji roszczenia za granicą. W celu zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego sąd może zarządzić środek tymczasowy, jeżeli uprawniony uprawdopodobni istnienie swojego roszczenia oraz uprawdopodobni ryzyko, że w braku takiego środka obowiązany uniemożliwiłby lub znacznie utrudnił egzekucję roszczenia, w szczególności przez zmianę bieżącej sytuacji, lub jeżeli uprawdopodobni, że środek jest konieczny, aby zapobiec przemocy lub wystąpieniu nieodwracalnej szkody. Ponadto uprawniony nie musi uprawdopodobniać istnienia ryzyka, jeżeli uprawdopodobni, że w przypadku zastosowania środka będącego przedmiotem wniosku obowiązany poniósłby wyłącznie nieznaczną szkodę, oraz jeżeli uznaje się, że uprawdopodobniono istnienie ryzyka w przypadku konieczności egzekucji roszczenia za granicą. Sąd może zarządzić środek tymczasowy na wniosek uprawnionego nawet wówczas, gdy nie uprawdopodobnił on istnienia roszczenia oraz ryzyka, jeżeli uprzednio – w terminie wyznaczonym przez sąd – złożył kaucję na pokrycie szkody, jaką obowiązany może ponieść w wyniku zarządzenia i zastosowania środka tymczasowego. Jeżeli uprawniony nie złożył kaucji zabezpieczającej w wyznaczonym terminie, sąd odrzuci wniosek o udzielenie zabezpieczenia. Sąd może – w świetle okoliczności danej sprawy – zarządzić szereg środków tymczasowych, jeżeli istnieje taka konieczność; jeżeli w danej sprawie dopuszczalne jest zarządzenie kilku środków tymczasowych, sąd zarządza środek najodpowiedniejszy do osiągnięcia celu zabezpieczenia (a jeżeli wszystkie środki są równie odpowiednie, sąd zarządza środek najmniej uciążliwy dla obowiązanego).

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Przedmiotem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego oraz środków tymczasowych mogą być wszelkie rzeczy lub prawa należące do obowiązanego, np. nieruchomości, rzeczy ruchome, wierzytelności pieniężne, emerytury, renty inwalidzkie, środki pieniężne zdeponowane na rachunkach bankowych lub rachunkach oszczędnościowych oraz inne prawa majątkowe w zakresie, w jakim nie są one wyłączone spod egzekucji na mocy przepisów ani nie podlegają ustanowieniu na mocy przepisów ograniczenia prawa do egzekucji z określonych rzeczy (np. rzeczy niezbywalnych, działek rolnych i budynków rolniczych należących do rolników w zakresie, w jakim są im one potrzebne do utrzymania siebie i członków najbliższej rodziny, a także innych osób pozostających na ich utrzymaniu zgodnie z przepisami itd.).

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Zabezpieczenia nieruchomości przez ustanowienie hipoteki (dobrowolnej lub przymusowej, sądowej lub notarialnej) dokonuje się przez dokonanie wpisu hipoteki do księgi wieczystej, do której wpisano tę nieruchomość.

W drodze sądowego i notarialnego zabezpieczenia obejmującego przeniesienie prawa własności rzeczy oraz przeniesienie praw uprawniony staje się właścicielem rzeczy lub prawa z chwilą dokonania wpisu do wymaganych w przepisach ksiąg wieczystych lub rejestrów. Uprawniony i obowiązany mogą – w celu zabezpieczenia roszczenia pieniężnego uprawnionego przez ustanowienie zastawu na określonych rzeczach będących przedmiotem zabezpieczenia – wspólnie zwrócić się do sądu o zarządzenie oraz dokonanie na rzecz uprawnionego:

1. wpisu do księgi wieczystej hipoteki na nieruchomości obowiązanego;
2. złożenia we właściwym sądzie umowy zawartej między stronami dotyczącej ustanowienia hipoteki na nieruchomości niewpisanej do księgi wieczystej;
3. wpisu do rejestru zastawu na ruchomościach obowiązanego;
4. wpisu do rejestru zastawu na wierzytelności pieniężnej obowiązanego;
5. wpisu do rejestru zastawu na części dochodów obowiązanego uzyskanych z tytułu umowy o pracę lub umowy o świadczenie usług;
6. wpisu do rejestru zastawu na części emerytury, renty inwalidzkiej lub odszkodowania z tytułu utraconych dochodów;
7. wpisu do rejestru zastawu na wierzytelności obowiązanego z rachunku bankowego lub książeczki oszczędnościowej;
8. wpisu do rejestru zastawu na wierzytelności dotyczącej wydania lub dostarczenia ruchomości lub wydania nieruchomości;
9. wpisu do rejestru zastawu na innych prawach majątkowych lub rzeczowych;
10. wpisu do rejestru zastawu na świadectwach depozytowych i innych papierach wartościowych oraz ich złożenia do depozytu;
11. wpisu do rejestru zastawu na akcjach, w przypadku których nie wydano świadectw depozytowych, oraz na udziałach i udziałach kapitałowych w przedsiębiorstwach;
12. wpisu do rejestru zastawu na papierach wartościowych przechowywanych przez Przedsiębiorstwo Depozytowe (Depozitno društvo).

Udzielenie zabezpieczenia w drodze egzekucji: aby zabezpieczyć egzekucję roszczeń niepieniężnych, których nie można zabezpieczyć przez dokonanie warunkowego wpisu do rejestru publicznego, sąd może – na podstawie wyroku wydanego w postępowaniu cywilnym – zarządzić egzekucję zabezpieczającą.

Udzielenie zabezpieczenia w drodze zastosowania środka zabezpieczającego: sąd może zarządzić następujące środki zabezpieczające:

1. wpis do księgi wieczystej hipoteki na nieruchomości obowiązanego lub prawa ustanowionego na nieruchomości;
2. złożenie do odpowiedniego sądu umowy zawartej między stronami dotyczącej ustanowienia hipoteki na nieruchomości niewpisanej do księgi wieczystej;
3. wpis do rejestru zastawu na ruchomościach obowiązanego;

4. wpis do rejestru zastawu na wierzytelności pieniężnej obowiązanego;
5. wpis do rejestru zastawu na części dochodów obowiązanego uzyskanych z tytułu umowy o pracę lub umowy o świadczenie usług;
6. wpis do rejestru zastawu na części emerytury, renty inwalidzkiej lub odszkodowania z tytułu utraconych dochodów;
7. wpis do rejestru zastawu na wierzytelności obowiązanego z rachunku bankowego lub księżeczki oszczędnościowej;
8. wpis do rejestru zastawu na wierzytelności dotyczącej wydania lub dostarczenia ruchomości lub wydania nieruchomości;
9. wpis do rejestru zastawu na innych prawach majątkowych lub rzeczowych;
10. wpis do rejestru zastawu na świadectwach depozytowych i innych papierach wartościowych oraz ich złożenia do depozytu;
11. wpis do rejestru zastawu na akcjach, w przypadku których nie wydano świadectw depozytowych, oraz na udziałach i udziałach kapitałowych w przedsiębiorstwach;
12. wpis do rejestru zastawu na papierach wartościowych przechowywanych przez Przedsiębiorstwo Depozytowe (Depozitno društvo).
13. zakaz wypłacania przez bank kwoty, w odniesieniu do której zarządzono środek zabezpieczający, z rachunku obowiązanego lub osoby trzeciej.

Na podstawie środka zabezpieczającego można ustanowić zastaw na rzeczy będącej przedmiotem zabezpieczenia na rzecz uprawnionego. W przypadku zarządzenia zakazu wypłacania przechowywanej przez bank kwoty pieniężnej należącej do obowiązanego nie można wypłacić tej kwoty z rachunku przez okres trwania zakazu, chyba że w celu zaspokojenia roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia.

Środki tymczasowe

– Aby zabezpieczyć roszczenie pieniężne, sąd może zarządzić dowolny środek umożliwiający osiągnięcie tego celu, w szczególności następujące środki:

1. zakazanie obowiązanemu zbycia lub obciążania rzeczy ruchomych; zajęcie tych rzeczy i oddanie ich na przechowanie uprawnionemu lub osobie trzeciej;
2. zajęcie i złożenie do depozytu sądowego lub notarialnego środków pieniężnych, papierów wartościowych itd.;
3. zakazanie obowiązanemu zbycia lub obciążania nieruchomości lub praw rzeczowych ustanowionych na nieruchomości na jego rzecz oraz opatrzenie wpisu w księdze wieczystej ostrzeżeniem o tym zakazie;
4. zakazanie dłużnikowi obowiązanego dobrowolnego wykonania zobowiązania wobec obowiązanego oraz zakazanie obowiązanemu przyjęcia tego świadczenia, tj. ustanowienie zakazu rozporządzania wierzytelnościami;
5. nakazanie bankowi odmowy dokonania wypłaty kwoty, w odniesieniu do której zarządzono środek tymczasowy, z rachunku obowiązanego na rzecz obowiązanego lub osoby trzeciej na wniosek obowiązanego.

– Aby zabezpieczyć roszczenie niepieniężne, sąd może zarządzić dowolny środek umożliwiający osiągnięcie tego celu, w szczególności następujące środki:

1. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania rzeczy ruchomych, których dotyczy roszczenie, ich zajęcie i powierzenie na przechowanie uprawnionemu lub osobie trzeciej;
2. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych, których dotyczy roszczenie, wraz z wpisaniem ostrzeżenia o zakazie w rejestrze akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych oraz, w razie potrzeby, w rejestrze sądowym; ustanowienie zakazu korzystania z praw lub wykonywania praw z takich akcji, udziałów lub udziałów kapitałowych; powierzenie zarządu akcjami, udziałami lub udziałami kapitałowymi osobie trzeciej; ustanowienie zarządu tymczasowego w przedsiębiorstwie;
3. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania innych praw, których dotyczy roszczenie, oraz powierzenie zarządu tymi prawami osobie trzeciej;
4. ustanowienie zakazu zbycia i obciążania nieruchomości, których dotyczy roszczenie, lub praw rzeczowych zarejestrowanych na nieruchomości, których dotyczy roszczenie, wraz z wpisaniem ostrzeżenia o zakazie do księgi wieczystej; zajęcie nieruchomości i powierzenie zarządu nieruchomością uprawnionemu lub osobie trzeciej;
5. zakazanie dłużnikowi obowiązanego wydania rzeczy, przeniesienia prawa lub spełnienia dowolnego innego świadczenia niepieniężnego, którego dotyczy roszczenie, na rzecz obowiązanego;
6. zakazanie obowiązanemu dokonywania wszelkich czynności, które mogłyby wyrządzić szkodę uprawnionemu, oraz zakazanie dokonywania wszelkich modyfikacji rzeczy będących przedmiotem roszczenia;
7. nakazanie obowiązanemu dokonania określonych czynności koniecznych do zachowania stanu ruchomości lub nieruchomości bądź zachowania obecnego stanu rzeczy;
8. udzielenie zezwolenia uprawnionemu na zatrzymanie znajdujących się w jego posiadaniu rzeczy obowiązanego, których dotyczy roszczenie, do chwili rozwiązania sporu;
9. udzielenie zezwolenia uprawnionemu na dokonanie określonych czynności bądź uzyskanie określonych rzeczy samodzielnie lub za pośrednictwem pełnomocnika, w szczególności w celu przywrócenia stanu poprzedniego;
10. tymczasowe przywrócenie pracownika do pracy; wypłata odszkodowania w czasie trwania sporu z zakresu prawa pracy, jeżeli jest ono konieczne do zapewnienia środków utrzymania pracownikowi i osobom pozostającym na jego utrzymaniu zgodnie z przepisami prawa.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Zabezpieczenie sądowe lub notarialne przez przeniesienie prawa własności rzeczy lub przeniesienie praw obowiązuje co do zasady do chwili prawomocnego zakończenia postępowania.

Postanowienie o zastosowaniu środka zabezpieczającego musi określać wartości roszczenia będącego przedmiotem zabezpieczenia, w tym odsetki i wydatki, wskazywać środek zastosowany w celu zabezpieczenia roszczenia oraz termin obowiązywania środka. Termin obowiązywania środka zabezpieczającego nie może przekraczać 15 dni od dnia spełnienia przesłanek wszczęcia egzekucji. W przypadku upływu tego terminu przed uprawomocnieniem się postanowienia w sprawie zastosowania środka zabezpieczającego sąd – na wniosek uprawnionego złożony do sądu przed upływem terminu obowiązywania środka zabezpieczającego – przedłuża termin, pod warunkiem że okoliczności, w jakich zarządzono środek, się nie zmieniły. W postanowieniu w przedmiocie zastosowania środka tymczasowego sąd określa również termin obowiązywania tego środka, przy czym jeżeli środek zarządzono przed wytoczeniem powództwa lub wszczęciem innego postępowania, sąd określa również termin, w którym uprawniony musi wytoczyć powództwo lub wnieść pozew w celu wszczęcia innego postępowania, aby uzasadnić środek. Sąd – na wniosek uprawnionego – przedłuża termin obowiązywania środka tymczasowego, pod warunkiem że okoliczności, w których go zarządzono, się nie zmieniły.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Od postanowienia wydanego w pierwszej instancji można wnieść zażalenie w terminie ośmiu dni od dnia doręczenia takiego postanowienia, chyba że przepisy OZ stanowią inaczej. Co do zasady wniesienie zażalenia nie skutkuje odroczeniem wykonania postanowienia. Zażalenie rozpatruje sąd apelacyjny. Zażalenia na postanowienie w sprawie wniosku o zastosowanie środka tymczasowego nie doręczają stronie przeciwnej na potrzeby wniesienia przez nią odpowiedzi; sąd apelacyjny ma obowiązek rozpatrzenia zażalenia w terminie trzydziestu dni od dnia jego otrzymania.

Nie istnieje możliwość zaskarżenia aktu notarialnego ani poświadczanego dokumentu prywatnego, dłużnik może jednak zaskarżyć zabezpieczenie udzielone przez notariusza w postępowaniu odrębnym, w którym przysługuje mu możliwość zaskarżenia zawartych umów. Osoby trzecie mogą zaskarżyć zabezpieczenie udzielone przez notariusza w postępowaniu sądowym zgodnie z przepisami regulującymi tryb zaskarżania zabezpieczenia sądowego.

Nadzwyczajny środek zaskarżenia (*revizija*) jest dopuszczalny w postępowaniu zabezpieczającym jedynie wówczas, gdy wydanie wyroku w drugiej instancji zależy od rozstrzygnięcia kwestii materialno- lub formalnoprawnej istotnej dla zapewnienia jednolitości stosowania przepisów oraz równości wszystkich stron wobec prawa zgodnie z przepisami procesowymi. Nie dopuszcza się możliwości wznowienia postępowania, a przywrócenie terminu jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku uchybienia terminu wniesienia apelacji lub zażalenia.

Ostatnia aktualizacja: 25/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [it](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Włochy

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Środki tymczasowe dzielą się na dwie podgrupy: środki zabezpieczające (*misura conservativa*), do których należy zajęcie mienia, oraz środki zapobiegawcze (*misura anticipatorie*), które często stosuje się w sprawach rodzinnych. Istnieją także środki nadzwyczajne (*provvedimenti d'urgenza*, art. 700 kodeksu postępowania cywilnego), o których zakresie każdorazowo decyduje sąd w zależności od potrzeb.

Podstawowe cechy środków tymczasowych i zapobiegawczych są następujące: środki te są stosowane w ramach uproszczonego i przyspieszonego postępowania, co do zasady mają one charakter tymczasowy oraz stanowią uzupełnienie postępowania głównego w sporze. Ta ostatnia zależność od głównego sporu nie jest jednak cechą bezwzględną. Od 2005 r. w niektórych określonych przypadkach po zastosowaniu środków tymczasowych nie jest konieczne wydanie wyroku co do istoty sprawy. W takich przypadkach środek tymczasowy ostatecznie staje się *de facto* samodzielnym i trwałym instrumentem, mimo że może to nie być ten rodzaj środka, który mógłby zostać wskazany w wyroku co do istoty sprawy.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

Zastosowanie środka tymczasowego podlega dwóm wymogom:

- periculum in mora*, tj. wystąpienie uzasadnionej obawy, że w trakcie oczekiwania na wydanie orzeczenia co do istoty sprawy może dojść do nieodwracalnego naruszenia prawa, które ma zostać zabezpieczone danym środkiem tymczasowym;
- fumus boni juris*, tj. istnienie dowodów *prima facie* przemawiających za roszczeniem.

2.1 Postępowanie

Wniosek o zastosowanie środka tymczasowego składa się do właściwego sądu, którym zasadniczo jest sąd rozpatrujący główną sprawę. Sąd bada sprawę w trybie przyspieszonym – wysłuchuje obie strony, po czym zarządza zastosowanie środka tymczasowego. Zastosowanie środka tymczasowego można zarządzić również bez wysłuchania drugiej strony, jeżeli jej wezwanie może uniemożliwić zastosowanie danego środka.

2.2 Najważniejsze warunki

Zastosowanie środka tymczasowego podlega dwóm wyżej wymienionym wymogom: *periculum in mora* oraz *fumus boni juris*.

3 Przedmiot i charakter takich środków

Środki tymczasowe mają charakter środków przejściowych, stosowanych do momentu wydania orzeczenia w postępowaniu głównym. W każdym przypadku dotyczy to środków zabezpieczających, co do których istnieje wymóg, aby postępowanie dotyczące głównego sporu było w toku, natomiast zasada ta ma jedynie częściowe zastosowanie w przypadku środków zapobiegawczych, które pozostają skuteczne niezależnie od tego, czy postępowanie jest w toku, chociaż nie mają takiej mocy jak orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, w którym rozstrzyga się kwestie będące przedmiotem sporu.

Zakres środków tymczasowych jest różny w zależności od rodzaju zagrożenia, któremu mają zapobiec. Przykładowo wobec majątku dłużnika stosuje się zajęcie. Nakaz ponownego zatrudnienia pracownika niesłusznie zwolnionego z pracy stanowi natomiast obowiązek wykonania określonego działania.

3.1 Jak składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

W zależności od potrzeby, którą należy zaspokoić, środki tymczasowe można zastosować wobec ruchomości lub nieruchomości, ale także wobec własności intelektualnej i dzieł chronionych prawami autorskimi.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Środki zabezpieczające służą utrzymaniu sytuacji prawnej i faktycznej istniejącej w momencie złożenia wniosku w celu zagwarantowania, że w czasie koniecznym do zakończenia postępowania głównego nie dojdzie do naruszenia praw powoda. Środki zapobiegawcze są natomiast stosowane w oczekiwaniu na wydanie orzeczenia kończącego główne postępowanie w sprawie.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Środki tymczasowe pozostają w mocy do czasu wydania orzeczenia w postępowaniu głównym, które je zastąpi. Środki zabezpieczające, w przypadku których konieczne jest wszczęcie postępowania głównego (np. zezwolenie na zajęcie sądowe na mocy art. 670 kodeksu postępowania cywilnego lub na zajęcie zabezpieczające na mocy art. 671 kodeksu postępowania cywilnego), także tracą moc, jeżeli postępowanie główne nie zostanie wszczęte lub nie będzie kontynuowane w terminie określonym w prawie lub przez sąd lub jeżeli nie ustanowiono zabezpieczenia wymaganego przez sąd. Środki zapobiegawcze, w tym środki nietypowe (takie, których zakres zostaje określony nie na podstawie prawa, lecz przez sąd, zgodnie z art. 700 kodeksu postępowania cywilnego), pozostają w mocy, nawet jeżeli nie mogą stanowić elementu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, nawet wówczas, gdy postępowanie główne nie zostało wszczęte albo zostało wszczęte, a następnie umorzono.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Od postanowień w sprawie środków tymczasowych, zarówno uwzględniających, jak i odrzucających wniosek o ich zastosowanie, można się odwołać (art. 669-*terdecies*), twierdząc, że są one obciążone błędem, lub przedstawiając sądowi apelacyjnemu dodatkowe okoliczności i powody, które nie zostały uwzględnione w pierwotnym pozwie.

Ostatnia aktualizacja: 30/07/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Litwa

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

W art. 145 kodeksu postępowania cywilnego (Civilinio proceso kodeksas) ustanawia się różne rodzaje środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Dostępne są następujące środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego:

zajęcie nieruchomości pozwanego;
wpisanie do rejestru publicznego zakazu przenoszenia prawa własności;
zajęcie ruchomości i środków pieniężnych będących własnością pozwanego lub praw własności należących do pozwanego oraz znajdujących się w posiadaniu pozwanego lub osób trzecich;
zajęcie majątku będącego własnością pozwanego;
ustanowienie zarządcy majątku pozwanego;
zakaz udziału w określonych transakcjach lub dokonywania określonych czynności przez pozwanego;
zakaz przenoszenia przez inne osoby składników majątku na rzecz pozwanego lub wywiązywania się z innych zobowiązań;
w wyjątkowych okolicznościach – zakaz opuszczania przez pozwanego miejsca zamieszkania lub zakaz wywiezienia dziecka z jego miejsca zamieszkania bez zezwolenia sądu;
zawieszenie upłynnienia aktywów w związku ze złożonym wnioskiem o uchylenie zajęcia majątku;
zawieszenie postępowania egzekucyjnego;
ustanowienie tymczasowego zarządu lub nałożenie tymczasowych ograniczeń;
wydanie postanowienia mającego na celu zapobieżenie powstaniu szkody lub jej zwiększeniu;
inne środki przewidziane w przepisach prawa lub zarządzane przez sąd, w braku których wykonanie orzeczenia sądu może być trudne lub niemożliwe.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

Na wniosek uczestników postępowania lub innych zainteresowanych osób sąd może zarządzić środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, jeżeli osoby takie uprawdopodobnią swoje roszczenie oraz jeżeli niezastosowanie takich środków może utrudnić lub uniemożliwić wykonanie orzeczenia sądu. Sąd może z urzędu zastosować środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego wyłącznie wówczas, gdy jest to konieczne dla ochrony interesu publicznego oraz gdy niezastosowanie takich środków doprowadziłoby do naruszenia praw i uzasadnionego interesu danej osoby, społeczeństwa lub państwa.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego można zastosować zarówno w przypadku niewytoczenia powództwa, jak i na każdym etapie postępowania cywilnego.

2.1 Postępowanie

Wnioski dotyczące środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego rozpoznaje sąd pierwszej instancji lub – w przypadkach określonych w [ustawie o arbitrażu handlowym](#) (Komerčio arbitražo įstatymas) – Sąd Okręgowy w Wilnie (Vilniaus apygardos teismas). Jeżeli wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego dołączony jest do wnoszonego pozwu, sąd rozstrzygnie kwestię środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego dopiero po ustaleniu dopuszczalności pozwu, do którego załączono taki wniosek. Sąd orzeka w sprawie wniosku o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego bez zbędnej zwłoki w postępowaniu pisemnym, jednak nie później niż w terminie trzech dni roboczych od dnia otrzymania wniosku. Jeżeli sąd uzna to za konieczne, pozwanego zawiadamia się o fakcie rozpatrywania wniosku o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego.

Uczestnicy postępowania mają prawo do składania wniosków o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w sądzie apelacyjnym lub kasacyjnym, przed którym toczy się postępowanie co do istoty sprawy.

Sąd może zarządzić zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego na podstawie uzasadnionego wniosku o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego sporządzonego na piśmie i złożonego przez zainteresowaną osobę przed datą wytoczenia powództwa. We wniosku tym wnioskodawca musi wskazać przyczyny, dla których złożeniu przedmiotowego wniosku nie towarzyszy złożenie pozwu, przedstawić dowody potwierdzające istnienie ryzyka dla interesu wnioskodawcy oraz wpłacić kaucję w wysokości połowy opłaty sądowej w momencie wniesienia wniosku o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, tj. 100 LTL. W przypadku wniosków o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do spraw zawisłych przed krajowymi lub zagranicznymi sądami arbitrażowymi lub przed sądami zagranicznymi pobierana jest kaucja w wysokości 1 000 LTL. Sąd może obniżyć jej wysokość, jeżeli wnioskodawca znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, pod warunkiem że złożył on w tym celu uzasadniony wniosek potwierdzający jego sytuację. Zarządzając środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, sąd ustala termin wytoczenia powództwa. Termin ten nie może przekraczać 14 dni. Jeżeli powództwo należy wytoczyć przed sąd zagraniczny lub sąd arbitrażowy, termin nie może przekraczać 30 dni. Jeżeli powództwo nie zostanie wytoczone w wyznaczonym terminie, środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zostaną uchylone. Jeżeli powództwo nie zostanie wytoczone z winy zainteresowanej osoby, kaucja nie zostanie zwrócona.

Wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego należy złożyć w tym samym sądzie, który rozpoznaje powództwo główne zgodnie z przepisami dotyczącymi właściwości. Wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego odnoszący się do sprawy zawisłej przed sądem zagranicznym lub zagranicznym lub krajowym sądem arbitrażowym musi zostać złożony w Sądzie Okręgowym w Wilnie.

Na uzasadniony wniosek uczestników postępowania lub innych zainteresowanych osób sąd może zastąpić dany środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego innym środkiem tego rodzaju. Sąd musi poinformować uczestników postępowania lub inne zainteresowane osoby o każdym takim wniosku, a uczestnicy postępowania i zainteresowane osoby mają prawo do wniesienia sprzeciwu.

Sąd może orzec o niezastosowaniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego, jeżeli pozwany wpłaci wymaganą kwotę na rachunek sądu lub jeżeli przedłoży poręczenie. Ponadto pozwany może zastawić swój majątek na rzecz wnioskodawcy.

2.2 Najważniejsze warunki

(Zobacz sekcja 2.)

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego można zastosować w odniesieniu do nieruchomości, ruchomości, środków pieniężnych i praw własności.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego to środki, w braku których wykonanie orzeczenia sądu może być trudne lub niemożliwe. W przypadkach obejmujących czasowe ograniczenie praw własności rzeczy będącej przedmiotem współwłasności można dokonać zajęcia wyłącznie tej części majątku, która należy do osoby, której dotyczą środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego. Jeżeli udział takiej osoby we współwłasności nie został ustalony, możliwe jest zajęcie całego majątku do chwili ustalenia takiego udziału.

Po dokonaniu zajęcia środków pieniężnych znajdujących się na rachunkach w bankach i innych instytucjach kredytowych korzystanie z tego rodzaju środków pieniężnych jest dopuszczalne wyłącznie w odniesieniu do czynności określonych w postanowieniu sądu.

W przypadku zajęcia rzeczy będących przedmiotem swobodnego obrotu, surowców, półproduktów lub produktów gotowych posiadacz takich rzeczy może zmienić ich skład lub formę wyłącznie wówczas, gdy ich całkowita wartość nie zmniejszy się, o ile postanowienie sądu nie stanowi inaczej.

Osoba, której majątek zajęto, odpowiada za każde naruszenie nałożonych ograniczeń od chwili doręczenia postanowienia o zajęciu majątku, a jeżeli doręczenie jest niemożliwe, w tym jeżeli postanowienie o zastosowaniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego zostało wydane pod nieobecność takiej osoby – od chwili wpisu tego rodzaju postanowienia do rejestru zajętych rzeczy.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Jeżeli sąd oddali powództwo, wszelkie wcześniejsze środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego pozostają w mocy do chwili uprawomocnienia się orzeczenia sądu. O uchyleniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego decyduje sąd w drodze postanowienia.

W przypadku uwzględnienia powództwa wszelkie wcześniejsze środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego pozostają w mocy do chwili wykonania orzeczenia sądu. Komornik sądowy wykonujący orzeczenie sądu informuje podmiot prowadzący odnośny rejestr publiczny o uchyleniu środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w danej sprawie.

W przypadku zajęcia ruchomości, która nie podlega wpisowi do rejestru rzeczy zajętych, lub jeżeli w chwili wydania postanowienia wartość i charakter majątku pozwanego nie są znane sądowi, osoba składająca wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego musi zwrócić się do komornika sądowego z wnioskiem o ustalenie miejsca położenia i opisanie majątku pozwanego. Jeżeli nie złożono tego rodzaju wniosku do komornika sądowego i nie podano szczegółowych danych majątku podlegającego zajęciu, środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego pozostają w mocy przez czternaście dni od dnia wydania postanowienia o ich zastosowaniu. Na wniosek uczestników postępowania lub innych zainteresowanych osób sąd rozstrzygający co do istoty sprawy może uchylić środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego.

Sąd z urzędu uchyli środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, jeżeli osoba składająca wniosek o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego nie wytoczy powództwa w terminie wyznaczonym przez sąd. Na postanowienie w tym przedmiocie nie przysługuje osobne zażalenie. Sąd może również z urzędu uchylić środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego również wówczas, gdy jest to konieczne dla ochrony interesu publicznego oraz gdy nieuchylenie tego rodzaju środków doprowadziłoby do naruszenia praw i uzasadnionego interesu danej osoby, społeczeństwa lub państwa. Jeżeli środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego zarządzane przez sąd ograniczają lub naruszają prawa osób niebędących stronami postępowania, osoby takie mają prawo do złożenia w sądzie rozstrzygającym co do istoty sprawy wniosku o uchylenie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Strony postępowania mogą zaskarżyć w sądzie wyższej instancji każde postanowienie dotyczące środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego wydane przez sąd pierwszej instancji, z wyjątkiem niektórych przypadków wymienionych w kodeksie postępowania cywilnego. Osoby trzecie niebiorące udziału w postępowaniu mogą wnieść odrębnie zażalenie wyłącznie na postanowienia sądu pierwszej instancji z powodu oddalenia ich wniosku o uchylenie wykonanych wobec nich środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego. Odrębne wniesienie zażalenia nie skutkuje zawieszeniem postępowania. Od postanowień sądu dotyczących środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego nie przysługuje skarga kasacyjna.

Ostatnia aktualizacja: 05/01/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Luksemburg

1 Jakże wyróżniają się rodzaje środków?

W prawie luksemburskim występują różne formy środków służących zabezpieczeniu praw stron w oczekiwaniu na zakończenie procesu i ostateczne rozstrzygnięcie sporu.

Rozróżnia się:

środki podejmowane przez sąd bez rozprawy kontradiktoryjnej. W takim przypadku sąd otrzymuje jednostronną skargę jednej ze stron z wnioskiem o zarządzenie środka tymczasowego i wydaje orzeczenie wyłącznie na podstawie informacji dostarczonych przez tę stronę;

środki podejmowane przez sąd po rozprawie kontradiktoryjnej. W takim przypadku sąd wydaje orzeczenie po przeprowadzeniu jawnej rozprawy (lub niekiedy na posiedzeniu niejawnym), w trakcie której strony mogą przedstawić swoje stanowisko. Rozprawę zwołuje się na podstawie wezwania do stawienia się (*assignation*, doręczanego przez pracownika sądowego) lub zwołuje ją sekretarz sądu w zależności od wymaganej prawem procedury.

2 Jakże są warunki orzeczenia takich środków?

We wszystkich pilnych przypadkach sędzia orzekający w przedmiocie środków tymczasowych może zarządzić wszystkie środki tymczasowe, które nie są przedmiotem poważnego sprzeciwu lub są uzasadnione ze względu na wystąpienie sporu.

Sędzia może również wydać orzeczenie w przedmiocie trudności związanych z wykonaniem zarządzonych środków.

Podobnie sędzia może zarządzić niezbędne środki zabezpieczające lub naprawcze, aby zapobiec powstaniu szkody, albo położyć kres oczywiście bezprawnemu zakłóceniu.

2.1 Postępowanie

Pozew doręcza się w formie wezwania (*assignation*) na rozprawę odbywającą się w dniu i o godzinie, które są zazwyczaj przewidziane dla spraw w przedmiocie środków tymczasowych.

Jeżeli sprawa jest pilna, prezes sądu lub sędzia, który go zastępuje, może wezwać strony do stawienia się o podanej godzinie, nawet w dni świąteczne lub zwyczajowo wolne od pracy, na rozprawę do sądu albo do swojego prywatnego mieszkania.

W pilnych sprawach prezes sądu okręgowego lub sędzia, który go zastępuje, może zarządzić wszystkie środki tymczasowe, które nie są przedmiotem poważnego sprzeciwu lub ze względu na wystąpienie sporu. Sędzia może również wydać orzeczenie w przedmiocie trudności związanych z wykonaniem wyroku lub innego tytułu wykonawczego. Jeżeli przedmiotem postępowania w przedmiocie środków tymczasowych są trudności dotyczące wykonania tytułu lub wyroku, właściwym sądem jest sąd w miejscu, w którym ma nastąpić ich wykonanie.

Prezes sądu lub sędzia, który go zastępuje, może zarządzić niezbędne środki zabezpieczające lub naprawcze, aby zapobiec powstaniu szkody, albo położyć kres oczywiście bezprawnemu zakłóceniu. Aby zapobiec osłabieniu dowodów, może on zarządzić każdy niezbędny środek dowodowy, w tym przesłuchanie świadków.

Istnieje wiele szczegółowych przepisów ustawowych dotyczących środków tymczasowych i zabezpieczających mających zastosowanie w konkretnych sprawach (np. w odniesieniu do najmu, wspólności majątkowej, współwłasności nieruchomości, dziedziczenia, ustrojów małżeńskich itp.). Przepisy

dotyczące właściwości sądu wynikają zazwyczaj z brzmienia ustaw szczególnych, które nadają sądowi uprawnienia do zarządzenia środka tymczasowego. Nie ma ogólnej zasady dotyczącej właściwości sądu, z wyjątkiem zasady mówiącej, że uprawnienie do zarządzenia środka tymczasowego posiada zwykle prezes sądu, przed którym toczy się postępowanie co do istoty sporu.

Jeżeli nie przewidziano konkretnej procedury, strona domagająca się zarządzenia środka tymczasowego musi zwrócić się do sądu orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych. W zależności od wartości przedmiotu sporu należy zwrócić się do sędziego pokoju (wartość przedmiotu sporu do 10 000 EUR) lub do sędziego orzekającego w sprawie środków tymczasowych przy sądzie okręgowym. Sędziowie ci mają ogólne upoważnienie do zarządzania niezbędnymi środkami zabezpieczającymi lub naprawczymi, aby zapobiec powstaniu szkody, albo położyć kres oczywiście bezprawnemu zakłóceniu.

Zazwyczaj w takich sprawach nie ma przymusu adwokackiego.

2.2 Najważniejsze warunki

Sąd może zwykle przyjąć środki tymczasowe tylko wówczas, gdy w jego ocenie zachodzi wyraźna konieczność lub sprawa ma pilny charakter.

Jeżeli wierzyciel ubiega się o upoważnienie do zajęcia majątku, sąd musi sprawdzić, czy na podstawie przedstawionych dokumentów i wyjaśnień roszczenie można co do zasady uznać za zasadne.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Środki tymczasowe mogą dotyczyć całego majątku ruchomego osoby. Wyłączone są jedynie niektóre składniki majątku, które z mocy prawa uznaje się za niezbędne do codziennej egzystencji.

Prawo luksemburskie dopuszcza zajmowanie wynagrodzeń i dochodów, a nawet dochodów zastępczych (z tytułu renty, emerytury itp.). Istnieje jednak część dochodu, która nie podlega zajęciu, czyli kwota niezbędna do pokrycia kosztów utrzymania.

Wierzyciel nie ma jednak możliwości zajęcia majątku nieruchomości. Zajęcie majątku nieruchomości wymaga prawomocnego orzeczenia sądu.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

W większości przypadków sąd sam określa skutki zarządzonego przez siebie środka. Sąd może ograniczyć ważność czasową swojego postanowienia lub ograniczyć postanowienie do konkretnego składnika majątku lub czynności.

W przypadku gdy sąd zarządza zajęcie majątku na jednostronny wniosek jednej ze stron, prawo przewiduje terminy na złożenie do sądu wniosku w tej sprawie. Jeżeli wniosek nie zostanie złożony w tym terminie, zajęcie staje się nieważne z mocy prawa.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

O środkach tymczasowych mówimy wtedy, gdy prawo pozwala sądowi tymczasowo uregulować sporną sytuację między stronami do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie co do istoty sprawy.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zdefiniował je jako „środki przyjmowane w celu zabezpieczenia praw, o uznanie których zainteresowane osoby zwracają się do sądu rozstrzygającego sprawę co do istoty, przy zachowaniu istniejącego stanu rzeczy zarówno pod względem faktycznym, jak i prawnym”. Są to zatem środki, które zarządza się po to, aby zapobiec dalszemu pogorszeniu sytuacji.

W praktyce środki te umożliwiają wierzycielowi ochronę przed ryzykiem nieuzyskania zapłaty na dwa sposoby: albo przez uniemożliwienie dłużnikowi zbycia majątku, albo przez obciążenie majątku umożliwiający wierzycielowi dochodzenie roszczenia w stosunku do tego majątku w przypadku zmiany właściciela.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Istnieje możliwość odwołania się od postanowień wydanych przez sąd orzekający w przedmiocie środków tymczasowych po przeprowadzeniu rozprawy kontradyktoryjnej. Termin na wniesienie odwołania wynosi jednak tylko 15 dni od daty doręczenia orzeczenia.

Od orzeczeń wydanych przez sąd w odpowiedzi na wniosek jednostronny nie przysługuje odwołanie. Strona przekonana o tym, że środek przyjęty bezprawnie, może zwrócić się do sądu orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych o zarządzenie nowego środka zabezpieczającego polegającego na zawieszeniu skutków środka zarządzonego przez sąd orzekający wyłącznie na podstawie informacji od jednej strony.

Powiązane strony

<http://www.legilux.lu/>

Ostatnia aktualizacja: 03/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Malta

1 Jakże wyróżnia się rodzaje środków?

Istnieją różne środki zapobiegawcze, mianowicie:

nakaz opisu (*il-mandat ta' deskrizzjoni*);

nakaz zajęcia (*il-mandat ta' qbid*);

nakaz zajęcia funkcjonującego przedsiębiorstwa (*il-mandat ta' qbid fuq azjenda kummerċjali*);

nakaz zajęcia majątku dłużnika będącego w posiadaniu osoby trzeciej (*il-mandat ta' sekwestru*);

nakaz wstrzymania odpłynięcia (*il-mandat ta' impediment tas-safar*);

nakaz aresztu statków morskich (*il-mandat ta' arrest ta' b'cejjec tal-baħar*);

nakaz aresztu statków powietrznych (*mandat ta' arrest ta' inġenji tal-ajru*);

nakaz ochronny (*il-mandat ta' inibizzjoni*).

2 Jakże są warunki orzeczenia takich środków?

Środki te są regulowane na mocy przepisów rozdziału 12 zbioru praw Malty art. 829 i nast. W niektórych przypadkach zastosowanie mają także postanowienia przepisów szczególnych.

2.1 Postępowanie

O wydanie jednego ze wspomnianych środków można wystąpić na podstawie wniosku sporządzonego przez powoda pod przysięgą, przy czym we wniosku należy określić pochodzenie i rodzaj zadłużenia lub roszczenia, które ma być przedmiotem zabezpieczenia. W przypadku gdy zabezpieczona ma zostać wierzytelność lub roszczenie, które można zaspokoić poprzez wpłacenie określonej sumy pieniężnej, odpowiednią kwotę należy wskazać w roszczeniu.

2.2 Najważniejsze warunki

Przedmiotowe nakazy wydaje sąd. Nakazu opisu lub nakazu wstrzymania odpłynięcia w oparciu o przysięgę złożoną przez pozwanego nie może wydać Niższa Izba Sądu Pokoju (dla Malty) ani Sądu Pokoju (dla Gozo). Ponadto nie wydaje się nakazów zajęcia ani nakazów zajęcia majątku dłużnika będącego

w posiadaniu osoby trzeciej przeciwko skarbowi państwa w celu zabezpieczenia praw lub roszczeń. Nie wydaje się nakazów zajęcia ani nakazów zajęcia majątku dłużnika będącego w posiadaniu osoby trzeciej w celu zabezpieczenia praw lub roszczeń wobec członków sił zbrojnych ani w stosunku do jakiegokolwiek statku całkowicie wycarterowanego w służbie rządu Malty, jeżeli dana osoba znajduje się na Malcie wraz z siłami zbrojnymi lub ze statkiem, na którym jest zaokrętowana. Nie wydaje się nakazu wstrzymania odpłynięcia w celu zabezpieczenia jakichkolwiek praw lub roszczeń wobec kapitana, marynarza lub innej osoby regularnie wchodzącej w skład załogi, jeżeli statek, na którym taka osoba jest zaokrętowana, uzyskał klarowanie, oraz inżyniera jakiegokolwiek rangi zatrudnionego na dowolnym statku parowym.

Zawsze należy umieścić odniesienie do art. 829 i nast. rozdziału 12 zbioru praw Malty. W niektórych przypadkach zastosowanie mają także postanowienia przepisów szczególnych.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Składniki majątku podlegające tym środkom to nieruchomości i ruchomości. Nakaz zajęcia można także wydać wobec funkcjonującego przedsiębiorstwa.

Nakaz zapobiegawczego aresztu można wydać w odniesieniu do statków morskich o długości powyżej dziesięciu metrów, jak również w odniesieniu do statku powietrznego.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Skutki środków zapobiegawczych różnią się w zależności od charakteru środka, ale na ogół ani ruchomości, ani nieruchomości nie można sprzedać ani przenieść na osoby trzecie.

Nakaz opisu można wydać celem zabezpieczenia prawa do składników majątku ruchomego: w tym przypadku aby wnioskodawca mógł skorzystać z takiego prawa, w jego interesie może leżeć zachowanie składników majątku ruchomego w ich rzeczywistym miejscu lub stanie. W przypadku nakazu zajęcia ruchomości sekretarz przejmuje od dłużnika składnik lub składniki majątku wskazane we wniosku. Skutkiem nakazu zajęcia funkcjonującego przedsiębiorstwa jest zachowanie całości majątku takiego przedsiębiorstwa, w tym licencji i wartości firmy, zakazanie ich sprzedaży w całości lub w części oraz równoczesne nakazanie ich zatrzymania w przedsiębiorstwie: w każdym przypadku sąd może jednak nie przyjąć wniosku o wydanie nakazu, jeżeli jest przekonany, że istnieją inne sposoby zabezpieczenia należnej kwoty. Z drugiej strony skutkiem nakazu aresztu statków morskich i statków powietrznych jest przejęcie od dłużnika statku morskiego o długości powyżej dziesięciu metrów lub statku powietrznego, przekazanie tych składników majątku organowi właściwemu na terenie, na którym znajduje się dany składnik majątku, a także zakazanie takiemu organowi zwolnienia takiego statku morskiego lub statku powietrznego lub zezwolenia dłużnikowi na zbycie tych składników majątku w dowolny sposób w całości lub w części bądź przekazania lub oddania dowolnej osobie praw do takiego majątku. Celem nakazu ochronnego jest zakazanie jakichkolwiek czynności, które mogą zaszkodzić osobie występującej o wydanie nakazu.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Każdy środek zapobiegawczy pozostaje w mocy przez 15 dni od uprawomocnienia się postanowienia o jego wydaniu, chyba że zostanie uchylony przez sąd lub wycofany przez stronę wnoszącą o wydanie nakazu.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Nie ma możliwości zaskarżenia tych środków. Istnieje jednak możliwość wydania nakazu wzajemnego. W takim przypadku pozwany, przeciwko któremu wydano środek zapobiegawczy, może złożyć wniosek w sądzie, który wydał taki środek zapobiegawczy, ewentualnie, jeżeli wszczęto postępowanie sądowe, pozwany może złożyć wniosek w sądzie, w którym prowadzona jest dana sprawa, z zażądaniem uchylecia takiego środka zapobiegawczego, całkowicie lub częściowo, z jednego z następujących powodów:

przedmiotowy środek zapobiegawczy przestał obowiązywać;

nie zachodzi już żaden z warunków wymaganych prawem do wydania środka zapobiegawczego;

dostępne jest inne zabezpieczenie wystarczające do zaspokojenia roszczenia osoby, na której wniosek wydano środek zapobiegawczy, albo w postaci innego wydanego środka zapobiegawczego, albo jeżeli inne zabezpieczenie tego rodzaju może stanowić wystarczające zabezpieczenie roszczenia w sposób przekonywający dla sądu; lub

jeżeli wykazano, że kwota będąca przedmiotem roszczenia nie jest na pierwszy rzut oka uzasadniona lub jest wygórowana; lub

jeżeli sąd uzna, że ustanowione zabezpieczenie jest wystarczające; lub

jeżeli okaże się, że w danych okolicznościach nierozsądne byłoby utrzymanie w mocy środka zapobiegawczego w całości lub w części lub że dokument zapobiegawczy w całości lub w części przestał być konieczny lub uzasadniony.

Ostatnia aktualizacja: 22/03/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Niderlandy

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Jakie rodzaje środków można wyróżnić?

Wyróżnia się dwa rodzaje środków: środki tymczasowe i środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego.

Środki tymczasowe to środki poprzedzające wydanie orzeczenia sądowego rozstrzygającego co do istoty sprawy. W wyroku rozstrzygającym co do istoty sprawy sąd może zatwierdzić środek tymczasowy lub go uchylić.

Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego to środki służące zapewnieniu wywiązania się przez dłużnika ze spoczywających na nim zobowiązań.

Środki te zapewniają wierzycielom możliwość zabezpieczenia się przed ryzykiem nieodzyskania wierzytelności.

Sąd może zastosować środki tymczasowe i środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do składników majątku dłużnika. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wierzyciel może zwrócić się o podjęcie określonych środków przed wydaniem wyroku, a nawet przed wszczęciem postępowania, aby zabezpieczyć prawa, które mogą zostać wykonane wyłącznie po wydaniu wyroku. Celem takich środków jest uniemożliwienie stronie przeciwnej doprowadzenia do sytuacji, w której prawo wierzyciela do odzyskania należności stanie się czysto teoretyczne, na przykład wskutek sprzedaży składników majątku, ich ukrycia, rozdania lub obciążenia zastawem bądź hipoteką.

1.1. Środki tymczasowe

Środki tymczasowe mogą zostać zastosowane w postępowaniu zabezpieczającym lub w toczącym się przed sądem postępowaniu rozstrzygającym co do istoty sprawy.

W odniesieniu do środków tymczasowych zarządzanych w postępowaniu rozwodowym zastosowanie mają przepisy szczególne.

1.2. Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego

A. Zajęcie (*conservatoir beslag*)

Sąd może udzielić wierzycielowi zgody na zajęcie składników majątku dłużnika, aby zabezpieczyć te składniki majątku do momentu ustalenia, czy osobie wnoszącej o dokonanie zajęcia przysługuje prawo będące przedmiotem roszczenia.

Wyróżnia się cztery rodzaje zajęcia:

zajęcie celem odzyskania wierzytelności (*conservatoire verhaalsbeslagen*). Majątek podlega zajęciu po wydaniu przez sąd orzeczenia uwzględniającego roszczenie pieniężne;

zajęcie celem wydania ruchomości lub dostarczenia towarów (*conservatoir beslag tot afgifte van roerende zaken of levering van goederen*). W tym przypadku zajęcie przeprowadza się wobec dłużnika, aby zabezpieczyć prawa właściciela lub uprawnionego do otrzymania towarów;

zajęcie poprzedzające wydanie wyroku w sprawie małżeńskiej (*conservatoir marital beslag*). Małżonek występujący z pozwem o rozwód, separację sądową lub zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej może wystąpić o dokonanie takiego zajęcia, aby zabezpieczyć majątek wspólny małżonków przed uszczupleniem, zanim zostanie dokonany podział składników majątku;

zajęcie celem zabezpieczenia dowodów (*conservatoir bewijsbeslag*). Zajęcie to służy zabezpieczeniu dowodów.

B. Złożenie do depozytu

Środek ten dotyczy głównie przypadków, w których istnieje ryzyko zniknięcia podlegających zajęciu przedmiotów. Na wniosek osoby wnoszącej o dokonanie zajęcia sąd wydaje postanowienie o przekazaniu zajętych przedmiotów lub przedmiotów, które mają zostać zajęte, depozytariuszowi wyznaczonemu przez sąd.

Sąd może również wydać postanowienie w sprawie złożenia przedmiotów do depozytu niezależnie od postanowienia o zajęciu.

C. Objęcie zarządem sądowym

Składnik majątku, co do którego własności toczy się spór, może zostać objęty zarządem sądowym. Na przykład strony prowadzą spór w kwestii prawa do dostaw realizowanych przez spółkę. W takim przypadku zajęcie towarów spółki lub ich złożenie do depozytu mogłoby utrudnić dalsze prowadzenie działalności przez spółkę. Do momentu zakończenia postępowania spółką może kierować wyznaczony przez sąd zarządca.

D. Opieczętowanie i sporządzenie spisu inwentarza

Za zgodą sędziego wydziału rejonowego sądu okręgowego (*kantonrechter*) składniki majątku wchodzące w skład masy spadkowej lub niektórych rodzajów majątku wspólnego mogą zostać opieczętowane przez notariusza. Czynność tę można przeprowadzić bez udziału adwokata. Środek ten jest rzadko stosowany. O jego zastosowanie mogą wystąpić np. spadkobiercy, pozostający przy życiu małżonek lub zarejestrowany partner, wykonawcy testamentu lub osoby, którym przysługuje (ograniczone) prawo do udziału w majątku wspólnym.

Wniosek o zdjęcie pieczęci również wnosi się do sędziego wydziału rejonowego.

Sędzia wydziału rejonowego może nakazać notariuszowi sporządzenie spisu inwentarza m.in. na wniosek wspomnianych powyżej osób. Czynność tę można przeprowadzić bez udziału adwokata. Sporządzenie spisu inwentarza ma na celu ustalenie wielkości (i wartości) masy spadkowej. Wniosek o sporządzenie spisu inwentarza można złożyć razem z wnioskiem o opieczętowanie lub zdjęcie pieczęci. Spis inwentarza obejmuje krótki opis wszystkich aktywów i zobowiązań spadkowych oraz – na wniosek strony – wycenę wartości ruchomości. Jeżeli strony nie będą w stanie dojść do porozumienia w kwestii wyznaczenia biegłego rzeczoznawcy lub biegłych rzeczoznawców, wyznacza ich notariusz.

1.3. Tymczasowe wykonanie

W razie konieczności sąd może nadać wyrokowi klauzulę tymczasowej wykonalności we wszystkich sprawach, które wpłyną, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej bądź byłoby to sprzeczne z charakterem danej sprawy. Jeżeli nie zostało to uregulowane w obowiązujących przepisach, o nadanie klauzuli tymczasowej wykonalności musi wnieść powód. Sąd nie może zastosować tego środka z urzędu.

Wyrok, któremu nadano klauzulę tymczasowej wykonalności, może zostać wykonany natychmiast, nawet jeżeli w danej sprawie wniesiono zażalenie, środek odwoławczy lub skargę kasacyjną. Klauzula wykonalności może obejmować całość lub część wyroku. Wyrok, który nie został opatrzony klauzulą tymczasowej wykonalności, również może zostać wykonany, ale w takim przypadku wniesienie środka odwoławczego zawieszona jest możliwość jego wykonania. W przypadku gdy wyrok został opatrzony klauzulą tymczasowej wykonalności, po wniesieniu środka odwoławczego, jego wykonanie może być kontynuowane, a nawet wszczęte.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

A. Zajęcie

Zajęcia dokonuje się za zgodą sędziego sądu okręgowego (*rechtbank*), przed którym toczy się postępowanie zabezpieczające. Wniosek o udzielenie zgody na dokonanie zajęcia składa adwokat. Sędzia może co do zasady oprzeć się na twierdzeniach wnioskodawcy. W takim przypadku z reguły nie przesłuchuje się dłużnika. Sąd wydaje postanowienie zazwyczaj tego samego dnia. Jeżeli chodzi o roszczenie pieniężne, sędzia określa kwotę, która może podlegać zajęciu. Sędzia może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie ewentualnego roszczenia o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez zajęcie.

Zajęcia dokonuje się na mocy pisma doręczanego przez pracownika sądowego doręczającego pisma sądowe. Jeżeli na późniejszym etapie postępowania okaże się, że dokonanie zajęcia było niezasadne, osoba wnosząca o dokonanie zajęcia może zostać zobowiązana do zapłacenia odszkodowania.

Z procedurą dotyczącą dokonania zajęcia wiążą się następujące koszty: opłata sądowa za wniesienie wniosku (<http://www.rechtspraak.nl>), honorarium adwokackie (<http://www.advocatenorde.nl>) oraz wynagrodzenie urzędnika sądowego (komornika) (<http://www.kbvg.nl/>).

B. Złożenie do depozytu

Złożenie do depozytu zarządza sędzia sądu okręgowego, przed którym toczy się postępowanie zabezpieczające, na wniosek strony wnoszącej o dokonanie zajęcia. Sąd przesłuchuje stronę, wobec której dokonuje się zajęcia, oraz wszelkie inne zainteresowane strony, chyba że pilny charakter sprawy to uniemożliwia. Na postanowienie sądu nie przysługuje zażalenie. Sędzia może zarządzić złożenie kaucji.

Sędzia sądu okręgowego, przed którym toczy się postępowanie zabezpieczające, może wydać postanowienie o złożeniu do depozytu niezależnie od postanowienia o zajęciu.

Z procedurą wnoszenia o zarządzenie złożenia do depozytu wiążą się następujące koszty: opłata sądowa za wniesienie wniosku (<http://www.rechtspraak.nl>), honorarium adwokackie (<http://www.advocatenorde.nl>) oraz wynagrodzenie urzędnika sądowego (komornika) (<http://www.kbvg.nl/>).

C. Objęcie zarządem sądowym

Na wniosek zainteresowanej strony sędzia sądu okręgowego, przed którym toczy się postępowanie zabezpieczające, obejmuje majątek będący przedmiotem sporu zarządem sądowym. Środek ten nie jest powiązany z ewentualnym zajęciem tego majątku. Wszelkie zajęcia dokonane na składnikach majątku nie ograniczają zakresu uprawnień zarządcy. Środek ten może obejmować wszelkiego rodzaju przedmioty, rzeczy ruchome i nieruchomości oraz prawa rzeczowe. Zarząd sądowy służy przede wszystkim zapewnieniu sprawowania ciągłego zarządu nad składnikami majątku spółki przez niezależną osobę trzecią np. przez czas trwania postępowania.

Z procedurą wnoszenia o objęcie zarządem sądowym wiążą się następujące koszty: opłata sądowa za wniesienie wniosku (<http://www.rechtspraak.nl>), honorarium adwokackie (<http://www.advocatenorde.nl>) oraz wynagrodzenie urzędnika sądowego (komornika) (<http://www.kbvg.nl/>).

D. Środki tymczasowe

Postępowanie zabezpieczające może zostać przeprowadzone całkowicie niezależnie od postępowania rozstrzygającego co do istoty sprawy, a także nie ma konieczności wszczęcia tego postępowania po zakończeniu postępowania zabezpieczającego.

Sędzia sądu okręgowego, przed którym toczy się postępowanie zabezpieczające, jest właściwy do zarządzenia tymczasowych środków ochrony prawnej we wszystkich rodzajach spraw, w których uzna to za stosowne. Sędzia wydziału rejonowego posiada również właściwość w sprawach, w których jest on uprawniony do wydania wyroku rozstrzygającego co do istoty sprawy. Niezależnie od zwykłej właściwości miejscowej sąd, w którego okręgu ma zostać zastosowany dany środek, posiada właściwość uzupełniającą. W toku postępowania zabezpieczającego można wystąpić o wydanie dowolnego nakazu lub zakazu, o który można wystąpić w toku postępowania rozstrzygającego co do istoty sprawy. Pod pewnymi warunkami może być dopuszczalne zgłoszenie roszczeń pieniężnych (zob. pkt 2.2).

W postępowaniu zabezpieczającym powód musi być reprezentowany przez adwokata. W przypadku pozwanego nie istnieje przymus adwokacki. W postępowaniu przed sędzią wydziału rejonowego strony nie muszą być reprezentowane przez adwokata. Postępowanie to ma ustny i nieformalny charakter. Wyrok zapada zazwyczaj w ciągu kilku tygodni. Sąd może z urzędu nadać środkowi tymczasowemu klauzulę tymczasowej wykonalności. „Tymczasowość” oznacza w tym kontekście, że wyrok może zostać zgodnie z prawem uchylony. W postępowaniu rozstrzygającym co do istoty sprawy sąd może wydać inny wyrok.

Z procedurą tą wiążą się następujące koszty: opłata sądowa za wniesienie wniosku (<http://www.rechtspraak.nl/>), wynagrodzenie urzędnika sądowego (komornika) (<http://www.kbvg.nl/>) oraz – po stronie wnioskodawcy – honorarium adwokackie (<http://www.advocatenorde.nl/>).

Tymczasowe środki ochrony prawnej mogą również zostać zarządzone w toku postępowania sądowego rozstrzygającego co do istoty sprawy i wówczas obowiązują przez czas trwania postępowania. Tymczasowe środki ochrony prawnej będące przedmiotem wniosku muszą być związane z roszczeniem zgłoszonym w postępowaniu głównym. Procedura ta jest rzadko stosowana.

W sprawach rozwodowych można wnosić o zarządzenie środków tymczasowych na cały okres trwania postępowania i przez pewien okres po jego zakończeniu. Mogą one dotyczyć na przykład: wspólnego miejsca zamieszkania małżonków, przedmiotów codziennego użytku, dzieci oraz świadczeń alimentacyjnych na rzecz współmałżonka.

O zastosowanie tych środków można wystąpić w drodze wniesienia odrębnego wniosku przed wszczęciem postępowania rozwodowego, w toku tego postępowania lub nawet po jego zakończeniu – środki te obowiązują do momentu ich wygaśnięcia. W takim przypadku postępowanie ustne musi rozpocząć się najpóźniej w trzecim tygodniu od dnia złożenia wniosku, a sędzia wyda orzeczenie najszybciej, jak tylko będzie to możliwe.

Z procedurą tą wiążą się następujące koszty: opłata sądowa za wniesienie wniosku (<http://www.rechtspraak.nl/>) oraz honorarium adwokackie (<http://www.advocatenorde.nl/>).

E. Tymczasowe wykonanie

W toku zwyczajnego postępowania wszczynanego za pośrednictwem wezwania do stawienia się przed sądem sąd może – na wniosek powoda – nadać całości lub części wyroku klauzulę tymczasowej wykonalności, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej bądź byłoby to sprzeczne z charakterem danej sprawy. Sąd może uzależnić nadanie wyrokowi klauzuli tymczasowej wykonalności od złożenia kaucji. W postępowaniu zabezpieczającym dopuszcza się również możliwość nadania klauzuli tymczasowej wykonalności z urzędu. To samo dotyczy postępowania wszczętego po wniesieniu pozwu.

2.2 Najważniejsze warunki

A. Zajęcie

Wniosek musi zawierać określone informacje: charakter zajęcia, które ma zostać dokonane, i prawa, na które powołuje się wnioskodawca, oraz – w przypadku roszczenia pieniężnego – również (maksymalną) kwotę tego roszczenia. Ponadto w zależności od charakteru zajęcia, które ma zostać dokonane, należy wykazać, że obawa o sprzeniewierzenie majątku jest uzasadniona. Wykazanie istnienia pilnego interesu nie jest konieczne.

B. Złożenie do depozytu

W przypadku wniosku złożonego przez osobę wnoszącą o dokonanie zajęcia wykazanie istnienia pilnej konieczności nie jest wymagane. W postępowaniu zabezpieczającym wnioskodawca musi jednak wykazać istnienie pilnego interesu. Nie ma konieczności wykazania obawy o sprzeniewierzenie majątku.

C. Objęcie zarządkiem sądowym

Środek ten zarządza się w postępowaniu zabezpieczającym, dlatego też wnioskodawca musi wykazać istnienie pilnego interesu. Nie ma konieczności wykazania obawy o sprzeniewierzenie majątku.

D. Środki tymczasowe

W toku postępowania zabezpieczającego wnioskodawca musi wykazać istnienie pilnego interesu, po czym sąd waży interesy stron postępowania i wydaje postanowienie w sprawie tymczasowych środków ochrony prawnej. Pilny interes wnioskodawcy nie musi dotyczyć okoliczności związanych z pozwanym. Roszczenie mogło lub może zostać podważone. Bardziej rygorystyczne wymagania mają zastosowanie do dopuszczalności roszczeń pieniężnych w postępowaniu zabezpieczającym. Ważąc interesy stron, sąd zwróci również szczególną uwagę na pilny interes wnioskodawcy, jak również na ryzyko braku możliwości odzyskania środków, co może doprowadzić do odmowy zastosowania tymczasowych środków ochrony prawnej. We wszystkich sądach okręgowych można wszcząć postępowanie zabezpieczające dotyczące zaspokojenia uznanych roszczeń lub roszczeń, które nie mogą zostać w zasadny sposób nieuznane (*incasso-kort geding*), ponieważ wynikają z postanowień umowy na dostawę towarów lub świadczenie usług.

Jeżeli chodzi o środki tymczasowe w postępowaniu rozwodowym i w innych postępowaniach rozstrzygających co do istoty sprawy, nie mają zastosowania wymogi dotyczące możliwości nieuznania roszczeń lub pilności interesu. Obawy o sprzeniewierzenie majątku również się nie uwzględnia.

E. Tymczasowe wykonanie

Nie dotyczy.

3 Przedmiot i charakter takich środków

Celem środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego jest utrzymanie sytuacji faktycznej lub prawnej w celu zabezpieczenia praw (do zaspokojenia roszczeń). Celem środków tymczasowych jest stworzenie sytuacji faktycznej lub prawnej obowiązującej do momentu wydania orzeczenia rozstrzygającego co do istoty sprawy.

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

A. Zajęcie

Co do zasady zajęciu podlegają wszystkie rodzaje przedmiotów, z wyjątkiem aktywów wykorzystywanych do świadczenia usług publicznych i przedmiotów wyszczególnionych w art. 447, 448 i 712 kodeksu postępowania cywilnego (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*). Wynagrodzenie i inne płatności okresowe nie podlegają zajęciu. Zajęciu może również podlegać ograniczone prawo rzeczowe lub udział w składniku majątku. W odniesieniu do takich składników majątku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zajęcia (art. 707 kodeksu postępowania cywilnego).

B. Złożenie do depozytu

Ruchomości, które nie zostały wpisane do rejestru.

C. Objęcie zarządkiem sądowym

Wszystkie składniki majątku, do których prawo jest przedmiotem sporu.

D. Środki tymczasowe

Wniosek wniesiony w postępowaniu zabezpieczającym lub w postępowaniu rozstrzygającym co do istoty sprawy może dotyczyć dowolnych składników majątku.

E. Tymczasowe wykonanie

Nie dotyczy.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

A. Zajęcie

Zajęcie skutkuje zamrożeniem zajmowanych składników majątku. Strona, wobec której dokonano zajęcia, nie może już sprzedawać, odstępować, obciążać ani wynajmować składników majątku itp. To ograniczenie prawa do dysponowania majątkiem ma charakter względny: wywiera skutek wyłącznie w odniesieniu do osoby wnoszącej o dokonanie zajęcia. Jeżeli chodzi o zajęcie w formie nakazu zajęcia wierzytelności dłużnika znajdującej się u osoby trzeciej, osoba, wobec której wydano taki nakaz, musi również powstrzymać się od dokonywania jakichkolwiek dalszych płatności lub darowizn. Działający w dobrej wierze nabywca będący osobą trzecią jest jednak pod pewnymi warunkami objęty ochroną. Jeżeli został wydany nakaz zajęcia wierzytelności dłużnika znajdującej się u osoby trzeciej, osoba, wobec której wydano taki nakaz, jest zobowiązana wskazać majątek dłużnika w jej posiadaniu. Rozporządzanie zajętymi składnikami majątku podlega karze.

B. Złożenie do depozytu

Wycofanie składników majątku złożonych do depozytu podlega karze.

C. Objęcie zarządem sądowym

Prawo do rozporządzania składnikami majątku przechodzi na zarządcę.

D. Środki tymczasowe

Przestrzeganie środków tymczasowych jest często zapewniane poprzez nakładanie okresowej kary pieniężnej.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

A. Zajęcie

Udzielając zgody na dokonanie zajęcia, sąd musi każdorazowo wyznaczyć termin na wytoczenie powództwa głównego. Jeżeli powództwo główne nie zostało jeszcze wytoczone, sąd wyznacza termin na wytoczenie powództwa głównego wynoszący co najmniej osiem dni od daty dokonania zajęcia. Za powództwo główne można uznać wyłącznie postępowanie w sprawie wydania nakazu zapłaty podlegającego wykonaniu dotyczącego kwoty będącej przedmiotem roszczenia, w odniesieniu do której dokonano zajęcia na zabezpieczenie. Sąd może tymczasem uchylić zajęcia na wniosek osoby, której składniki majątku zostały zajęte, lub na wniosek innej zainteresowanej strony. W przypadku przekroczenia terminu wyznaczonego przez sąd zajęcia upada. Zajęcie podlega wykonaniu z chwilą uzyskania przez osobę wnoszącą o dokonanie zajęcia tytułu wykonawczego oraz doręczenia tego tytułu stronie, wobec której dokonuje się zajęcia (a w przypadku nakazu zajęcia wierzytelności dłużnika znajdującej się u osoby trzeciej, również z chwilą doręczenia tego tytułu osobie trzeciej).

W przypadku ostatecznego oddalenia powództwa głównego zajęcia upada. Zajęcie może zostać również uchylone na wniosek strony, wobec której dokonano zajęcia.

B. Złożenie do depozytu

Sędzia prowadzący postępowanie zabezpieczające może uchylić postanowienie dotyczące złożenia majątku do depozytu na wniosek dowolnej zainteresowanej strony postępowania. W stosownych przypadkach sędzia wskazuje stronę, której depozytariusz jest zobowiązany wydać majątek. Uchylenie zajęcia, na którym opiera się złożenie do depozytu, skutkuje uchyleniem złożenia do depozytu. Następnie depozytariusz wydaje majątek stronie, wobec której dokonano zajęcia. Po ustaleniu osoby, której przysługuje prawo do majątku, na mocy prawomocnego wyroku lub wyroku objętego klauzulą tymczasowej wykonalności, depozytariusz wydaje majątek tej osobie.

C. Objęcie zarządem sądowym

Jeżeli nie wytoczono jeszcze powództwa głównego, należy to zrobić w terminie wyznaczonym przez sąd. W przypadku przekroczenia tego terminu zarząd sądowy ustaje.

Po ustaleniu osoby, której przysługuje prawo do majątku, na mocy prawomocnego wyroku lub wyroku objętego klauzulą tymczasowej wykonalności, zarządca wydaje majątek tej osobie. Sędzia prowadzący postępowanie zabezpieczające uchyla zarząd sądowy na wspólny wniosek stron lub na wniosek jednej ze stron.

D. Środki tymczasowe

Tymczasowe środki ochrony prawnej obowiązują do momentu wydania wyroku w postępowaniu rozstrzygającym co do istoty sprawy.

Sędzia prowadzący postępowanie zabezpieczające może również ograniczyć okres ważności tych środków lub uzależnić możliwość ich zastosowania od wszczęcia postępowania rozstrzygającego co do istoty sprawy w wyznaczonym terminie. Środki tymczasowe zarządzone w postępowaniu rozstrzygającym co do istoty sprawy również wygasają, jeżeli postępowanie główne zostanie zakończone przed ich wygaśnięciem.

Środki tymczasowe zarządzone w postępowaniu rozwodowym mogą zachować ważność przez pewien okres po orzeczeniu rozwodu. Środki te można zmienić lub uchylić. Środki tymczasowe zarządzone przed wszczęciem postępowania rozwodowego wygasają, jeżeli pozew o rozwód nie zostanie wniesiony w terminie czterech tygodni od ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu tych środków tymczasowych.

E. Tymczasowe wykonanie

Sąd apelacyjny może zawiesić wykonanie. O zawieszenie egzekucji można również wystąpić w drodze wniesienia środka służącego obronie przed egzekucją.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Zasady ogólne

Od wyroku przysługuje możliwość wniesienia sprzeciwu, środka odwoławczego i skargi kasacyjnej.

Strona skazana zaocznie może wnieść sprzeciw do sądu, który wydał wyrok zaoczny, w terminie czterech tygodni (zmienna data rozpoczęcia biegu terminu). Strona przegrzywająca może wnieść środek odwoławczy (jeżeli kwota roszczenia przekraczała 1 750 EUR) do sądu apelacyjnego w terminie trzech miesięcy od dnia wydania wyroku.

Strona przegrzywająca może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego Niderlandów (Hoge Raad der Nederlanden) w terminie trzech miesięcy od dnia wydania wyroku w pierwszej i najwyższej instancji albo od dnia wydania wyroku w postępowaniu apelacyjnym.

Od postanowienia sądu przysługuje możliwość wniesienia zażalenia do sądu apelacyjnego oraz skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego Niderlandów. Zażalenie może zostać wniesione przez wnioskodawcę i zainteresowane strony, które brały udział w postępowaniu, w terminie trzech miesięcy od dnia wydania wyroku oraz przez inne zainteresowane strony w terminie trzech miesięcy od dnia powiadomienia ich o treści postanowienia sądu.

Skarga kasacyjna może zostać wniesiona przez strony, które brały udział w postępowaniu przed sądami niższej instancji, w terminie trzech miesięcy od dnia wydania wyroku.

Zastosowanie tych środków ochrony prawnej skutkuje zawieszeniem egzekucji, chyba że wyrok został objęty klauzulą tymczasowej wykonalności.

A. Zajęcie

Na postanowienie o ustanowieniu zajęcia nie przysługuje zażalenie do sądu wyższej instancji (art. 700 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego).

Wnioskodawca może wnieść zażalenie, a następnie skargę kasacyjną na postanowienie o oddaleniu wniosku.

B. Złożenie do depozytu

Jeżeli postanowienie dotyczące złożenia majątku do depozytu zostało wydane na wniosek osoby wnoszącej o dokonanie zajęcia, na postanowienie to nie przysługuje zażalenie do sądu wyższej instancji.

Wnioskodawca może wnieść zażalenie, a następnie skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, na postanowienie o oddaleniu wniosku.

Stronie przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu, środka odwoławczego i skargi kasacyjnej na postanowienie sądu w sprawie środka tymczasowego.

C. Objęcie zarządem sądowym

Stronie przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu, środka odwoławczego i skargi kasacyjnej na postanowienie w sprawie objęcia majątku zarządem sądowym.

D. Środki tymczasowe

Stronie przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu, środka odwoławczego i skargi kasacyjnej na postanowienie sądu w sprawie środka tymczasowego wydane w postępowaniu zabezpieczającym bądź w postępowaniu rozstrzygającym co do istoty sprawy. Na środki tymczasowe zarządzone w toku postępowania rozwodowego nie przysługuje zażalenie ani skarga kasacyjna.

E. Tymczasowe wykonanie

Jeżeli wyrok nie został objęty klauzulą tymczasowej wykonalności, w dalszym ciągu można uzyskać taką klauzulę w wyniku środka odwoławczego lub skargi kasacyjnej bądź w postępowaniu egzekucyjnym. Jeżeli wyrok został objęty klauzulą tymczasowej wykonalności, sędzia rozpatrujący środek odwoławczy może zawiesić egzekucję. Możliwość taka nie istnieje w przypadku skargi kasacyjnej. O zawieszenie egzekucji można również wystąpić w drodze wniesienia środka służącego obronie przed egzekucją.

Ostatnia aktualizacja: 12/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Polska

1 Jakie wyróżnia się rodzaje środków?

Rodzaj środka zależy od charakteru roszczenia, które ma być zabezpieczone. Na podstawie art. 747 k.p.c. zabezpieczenie roszczeń pieniężnych następuje przez:

zajęcie ruchomości, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunku bankowego albo innej wierzytelności lub innego prawa majątkowego;

obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową;

ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości, która nie ma urzędowej księgi wieczystej lub której księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu;

obciążenie statku albo statku w budowie hipoteką morską;

ustanowienie zakazu zbywania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;

ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązanego albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo częścią gospodarstwa rolnego obowiązanego.

Jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych (art. 755 k.p.c.). W szczególności może on:

unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania;

ustanowić zakaz zbywania przedmiotów lub praw objętych postępowaniem;

zawiesić postępowanie egzekucyjne lub inne postępowanie zmierzające do wykonania orzeczenia;

uregulować sposób roztoczenia pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów z dzieckiem;

nakazać wpisanie stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze.

Przy wyborze sposobu zabezpieczenia należy uwzględnić interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

2 Jakie są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Wszczęcie postępowania zabezpieczającego następuje:

na wniosek strony lub uczestnika postępowania złożony w sądzie, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w pierwszej instancji. Jeżeli nie można ustalić takiego sądu, właściwy jest sąd, w którego okręgu ma być wykonane postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, a z braku tej podstawy lub w przypadku, w którym postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia miałyby być wykonane w okręgach różnych sądów - sąd rejonowy dla m.st. Warszawy.

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia zgłoszony w toku postępowania rozpoznaje sąd tej instancji, w której toczy się postępowanie, z wyjątkiem przypadku, gdy sądem tym jest Sąd Najwyższy. Wtedy o zabezpieczeniu orzeka sąd pierwszej instancji (art. 734 k.p.c.).

z urzędu w wypadkach, w których postępowanie może być wszczęte z urzędu (art. 732 k.p.c.).

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia składa się na piśmie. Powinien on odpowiadać wymaganiam przepisanych dla pisma procesowego, a nadto zawierać wskazanie sposobu zabezpieczenia, a w sprawach o roszczenie pieniężne także wskazanie sumy zabezpieczenia (suma ta nie może być wyższa od dochodzonego roszczenia liczonego wraz z odsetkami do dnia wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia oraz z kosztami wykonania zabezpieczenia, może obejmować także przewidywane koszty postępowania) oraz uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wniosek. Jeżeli wniosek o udzielenie zabezpieczenia złożono przed wszczęciem postępowania, należy nadto zwięźle przedstawić przedmiot sprawy (art. 736 k.p.c.).

Udzielenie zabezpieczenia może nastąpić przed wszczęciem postępowania lub w jego toku. Po uzyskaniu przez uprawnionego tytułu wykonawczego dopuszczalne jest udzielenie zabezpieczenia tylko wtedy, jeżeli ma ono na celu zabezpieczenie roszczenia o świadczenie, którego termin spełnienia jeszcze nie nastąpił (art. 730 § 2 k.p.c.).

Udzielając zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania w sprawie, sąd wyznacza termin, w którym pismo wszczynające postępowanie powinno być wniesione pod rygorem upadku zabezpieczenia. Termin ten nie może przekraczać dwóch tygodni (art. 733 k.p.c.).

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie tygodnia od dnia jego wpływu do sądu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jeżeli ustawa przewiduje rozpoznanie wniosku na rozprawie, należy ją wyznaczyć tak, aby rozprawa mogła odbyć się w terminie miesięcznym od dnia wpływu wniosku (art. 737 k.p.c.).

Udzielenie zabezpieczenia następuje na mocy orzeczenia sądu.

2.2 Najważniejsze warunki

Udzielenia zabezpieczenia można żądać w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd lub sąd polubowny (art. 730 k.p.c.).

Przesłanki udzielenia zabezpieczenia: uprawdopodobnienie roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 7301 k.p.c.).

Zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 731 k.p.c.).

Wykonanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia sąd może uzależnić od złożenia przez uprawnionego kaucji na zabezpieczenie roszczeń obowiązanego powstałych w wyniku wykonania postanowienia o zabezpieczeniu z wyłączeniem przypadków, gdy uprawnionym jest Skarb Państwa oraz w wypadku zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych, o rentę, a także należności pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, w części nieprzekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika (art. 739 k.p.c.).

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Przedmiotem zabezpieczenia mogą być:

ruchomości,
wynagrodzenie za pracę,
wierzytelności z rachunku bankowego albo innej wierzytelności lub innego prawa majątkowego,
nieruchomości,
statki albo statki w budowie,
spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu;

przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne, zakład wchodzący w skład przedsiębiorstwa lub jego części albo części gospodarstwa rolnego

Zabezpieczenie nie może obejmować rzeczy, wierzytelności i praw, z których egzekucja jest wyłączona. Rzeczy ulegające szybkiemu zepsuciu mogą stanowić przedmiot zabezpieczenia, gdy obowiązanemu nie ma innego mienia, które mogłoby zabezpieczyć roszczenia uprawnionego, istnieje zaś możliwość sprzedaży tych rzeczy niezwłocznie.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Podstawową funkcją postępowania zabezpieczającego jest zapewnienie uprawnionemu (najczęściej wierzycielowi) ochrony przed możliwymi niekorzystnymi skutkami w czasie trwania sprawy rozpoznawanej przez sąd (jak i również przed wytoczeniem powództwa), a także polepszenie sytuacji uprawnionego w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli przedmiotem postępowania sądowego i zabezpieczenia jest roszczenie, które nadaje się do przymusowego wykonania. W ograniczonym zakresie zabezpieczenie może także służyć uzyskaniu świadczenia pieniężnego przez osobę uprawnioną.

Ponadto zabezpieczenie może stanowić odpowiedź na działanie obowiązanego szkodzące usprawiedliwionym interesom uprawnionego.

W zależności od wybranego sposobu zabezpieczenia jego skutki są różne dla obowiązanego i mogą polegać na:

w przypadku zajęcia ruchomości, rozporządzenie nią dokonane po zajęciu nie ma wpływu na dalszy bieg postępowania, a postępowanie egzekucyjne z zajętej ruchomości może być prowadzone również przeciwko nabywcy,

w razie zajęcia na zabezpieczenie rachunku bankowego przedsiębiorcy lub właściciela gospodarstwa rolnego, obowiązanemu może pobierać na bieżące wypłaty wynagrodzeń za pracę wraz z podatkiem od wynagrodzenia i innymi ustawowymi ciężarami, a także na bieżące koszty prowadzonej działalności gospodarczej, jedynie kwoty określone przez sąd,

ograniczona możliwość korzystania z innych zajętych wierzytelności i praw majątkowych (sposób korzystania określa sąd)

sprzedaży przez komornika każdej zajętej rzeczy, a także praw z instrumentów finansowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych lub innym rachunku w rozumieniu przepisów o obrocie instrumentami finansowymi i złożenie uzyskanej sumy na rachunek depozytowy sądu,

zakazie zbywania lub obciążania nieruchomości, a także spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu,

obciążeniu statku albo statku w budowie hipoteką morską;

pozbawieniu obowiązanego wykonywania zarządu i ustanowienia zarządu przymusowego, uzyskane dochody z wykonywania zarządu przymusowego stanowią przedmiot zabezpieczenia.

zobowiązaniu obowiązanego w sprawach o alimenty do zapłaty uprawnionemu jednorazowo albo okresowo określonej sumy pieniężnej.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Obowiązanemu może w każdym czasie żądać uchylecia lub zmiany prawomocnego postanowienia, którym udzielono zabezpieczenia, gdy odpadnie lub zmieni się przyczyna zabezpieczenia (art. 742 k.p.c., art. 7541§3 k.p.c., art. 757 k.p.c.).

Upadek zabezpieczenia następuje w przypadku:

złożenia przez zobowiązanego na rachunek depozytowy Ministra Finansów sumy zabezpieczenia żądanej przez uprawnionego we wniosku o udzielenie zabezpieczenia,

prawomocnego zwrotu albo odrzucenia pozwu lub wniosku,

oddalenia powództwa lub wniosku albo umorzenia postępowania,

niewystąpienia przez uprawnionego we wszczętym postępowaniu w sprawie o całość roszczenia lub też wystąpienia o roszczenia inne niż to, które zostało zabezpieczone przed wszczęciem postępowania,

uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu (upadek następuje po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia),

niewniesienia przez uprawnionego w terminie dwóch tygodni od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych, w sprawach, w których udzielono zabezpieczenia poprzez zajęcie ruchomości, wynagrodzenia za pracę, wierzytelności z rachunku bankowego albo innej wierzytelności lub innego prawa majątkowego bądź poprzez ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązanego albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo częścią gospodarstwa rolnego obowiązanego.

Ponadto zabezpieczenie upada (art. 754 1 k.p.c.);

po upływie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, albo od uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu apelacji lub innego środka zaskarżenia wniesionego przez obowiązanego od orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu;

jeżeli uprawniony w terminie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie albo od uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu apelacji lub innego środka zaskarżenia wniesionego przez obowiązanego od orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, nie wniósł o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych, w przypadku zabezpieczenia polegającego m.in. na zajęciu ruchomości.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Zarówno uprawniony jak i obowiązanym mogą wnieść zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia (art. 741 k.p.c.).

Ostatnia aktualizacja: 20/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Rumunia

1 Jakże wyróżnia się rodzaje środków?

W Rumunii występują następujące rodzaje środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego: zajęcie (*sechestrul asigurator*), złożenie do depozytu sądowego (*sechestrul judiciar*) oraz zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej (*poprirea asiguratorie*). Środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego są to nakazy sądowe wydawane na podstawie prawa procesowego mające na celu zabezpieczenie składników majątku dłużnika, aby uniemożliwić stronie przeciwnej zniszczenie, rozrzucenie lub uszczuplenie tego majątku.

Zajęcie polega na zabezpieczeniu możliwych do zidentyfikowania składników majątku należących do dłużnika w celu ich upłynnienia po uzyskaniu przez wierzyciela tytułu wykonawczego. W kodeksie postępowania cywilnego przewidziano szereg przepisów szczególnych dotyczących postępowania egzekucyjnego, w toku którego dokonuje się zajęcia cywilnych statków morskich.

Złożenie do depozytu sądowego polega na zabezpieczeniu składników majątku poprzez powierzenie ich zarządcy sądowemu.

Złożenie do depozytu sądowego może zostać zarządzone w postępowaniu wszczętym w związku z majątkiem lub innym głównym prawem rzeczowym, prawem własności do składników majątku lub prawem do korzystania ze wspólnego majątku lub zarządzania wspólnym majątkiem, jeżeli dany sąd jest właściwy do zatwierdzenia złożenia danego składnika majątku do depozytu sądowego.

Zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej może zostać zastosowane w odniesieniu do środków pieniężnych, papierów wartościowych lub innych możliwych do zidentyfikowania i przeniesienia dóbr niematerialnych należnych dłużnikowi od osoby trzeciej.

Zajęcie komornicze (poprirea executorie) to rodzaj pośredniego środka egzekucyjnego, na podstawie którego odzyskuje się środki pieniężne, papiery wartościowe lub inne możliwe do zidentyfikowania i przeniesienia dobra niematerialne.

Niektóre wyroki sądów pierwszej instancji są *wykonywane tymczasowo z mocy prawa* – dzieje się tak, gdy wyrok dotyczy wykonywania władzy rodzicielskiej, prawa do osobistych kontaktów z małoletnim oraz miejsca zamieszkania małoletniego; wynagrodzenia i zasiłku dla bezrobotnych; odszkodowania z tytułu wypadku w miejscu pracy; rent i świadczeń alimentacyjnych; zasiłków na dzieci i emerytur; odszkodowania z tytułu śmierci, uszkodzenia ciała lub uszczerbku na zdrowiu; przeprowadzenia pilnych napraw; opieczutowania, zdjęcia pieczęci lub przeprowadzenia spisu inwentarza; roszczeń z tytułu posiadania, a także w przypadku wyroków wydanych w rezultacie uznania powództwa przez pozwanego itp. Wyroki w wymienionych powyżej sprawach są wykonywane tymczasowo.

Sąd może również zarządzić tymczasowe wykonanie wyroków w sprawach majątkowych.

Jeżeli chodzi o przeprowadzenie dowodów, każda osoba mająca interes w pilnym przesłuchaniu świadka, wydaniu opinii biegłego lub zbadaniu stanu określonych składników majątku lub w uznaniu twierdzenia, faktu lub prawa, będzie uprawniona do wystąpienia o przeprowadzenie takich dowodów zarówno przed postępowaniem, jak i w jego toku.

2 Jakże są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Jeżeli chodzi o zajęcie i zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, konieczne jest wydanie postanowienia zatwierdzającego zajęcie możliwych do zidentyfikowania składników majątku lub środków pieniężnych dłużnika. Postanowienia może wydawać wyłącznie właściwy rzeczowo sąd pierwszej instancji (złożenie do depozytu sądowego, zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej), sąd pierwszej instancji rozpoznający daną sprawę lub sąd właściwy dla miejsca, na którym znajduje się dany składnik majątku (złożenie do depozytu sądowego). W przypadku tego postępowania szczególnego nie istnieje przymus adwokacki. Wyroki dotyczące zajęcia i zajęcia wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej wykonuje komornik. Zarządca sądowy może sporządzać wszelkie dokumenty dotyczące zabezpieczenia majątku i sprawowania nim zarządu, pobierać wszelkie opłaty i kwoty należne oraz spłacać zadłużenie bieżące oraz długi wskazane w tytule wykonawczym. Możliwe do przewidzenia są wyłącznie koszty opłat sądowych, które zgodnie z art. 11 ust. 1 lit. b) nadzwyczajnego dekretu rządowego nr 80 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie opłat sądowych wynoszą 100 RON w przypadku roszczeń dotyczących środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego oraz 1 000 RON w przypadku roszczeń dotyczących zajęcia statków morskich i powietrznych. Wierzyciel może zostać zobowiązany do złożenia kaucji zabezpieczającej w wysokości określonej przez sąd. Jeżeli wierzyciel nie sformułował swojego roszczenia na piśmie, zgodnie z prawem wysokość kaucji zabezpieczającej odpowiada połowie wartości przedmiotu sporu.

Zajęcia komorniczego dokonuje na wniosek wierzyciela komornik, którego kancelaria znajduje się na obszarze właściwości sądu apelacyjnego, na którym dłużnik lub osoba trzecia, których majątek podlega zajęciu, mają swoje miejsce zamieszkania lub – w przypadku rachunków bankowych – komornik właściwy dla miejsca zamieszkania / siedziby statutowej dłużnika lub komornik właściwy dla miejsca, w którym znajduje się siedziba główna / oddział instytucji kredytowej.

Jeżeli chodzi o tymczasowe wykonanie, strona może wnieść wniosek pisemnie lub ustnie przed zamknięciem rozprawy. Sąd może dopuścić tymczasowe wykonanie nakazu zabezpieczającego majątek, ilekroć uzna, że istnieją oczywiste przesłanki prawne uzasadniające zastosowanie tego środka lub że dłużnik jest niewypłacalny, a niezapewnienie natychmiastowego wykonania nakazu wyrządzi oczywistą szkodę wierzycielowi. W takich przypadkach sąd może zobowiązać wierzyciela do wniesienia kaucji zabezpieczającej.

Jeżeli chodzi o przeprowadzenie dowodów, wniosek w tym zakresie należy skierować przed wszczęciem postępowania do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania świadka lub dla miejsca, w którym znajduje się dowód, natomiast w toku postępowania – do sądu rozpoznającego daną sprawę w pierwszej instancji. We wniosku strona przedstawia dowody i fakty, których będzie chciała dowieść, a także przesłanki uzasadniające konieczność przeprowadzenia takich dowodów lub zgodę strony przeciwnej.

2.2 Najważniejsze warunki

W przypadku zajęcia i zajęcia wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, sprawa musi być w toku. Jeżeli chodzi o złożenie do depozytu sądowego, nakaz może zostać wydany, nawet jeśli sprawa nie zawisła w sądzie. Wierzyciel, który nie dysponuje tytułem wykonawczym, może wystąpić o zajęcie lub zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, jeżeli wykaże, że wniosł do sądu pozew.

W pilnych przypadkach dopuszcza się możliwość wniesienia wniosku o zajęcie statku nawet przed wytoczeniem powództwa co do istoty sprawy.

Sąd może uwzględnić wniosek o złożenie do depozytu sądowego lub zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, jeżeli zastosowanie tego środka jest konieczne do zabezpieczenia danego prawa, a sprawa dotycząca prawa własności lub innego głównego prawa rzeczowego, posiadania składnika majątku, dysponowania lub zarządzania majątkiem wspólnym jest w toku.

Złożenie do depozytu sądowego może zostać zatwierdzone nawet w przypadku niewytoczenia postępowania co do istoty sprawy dotyczącego składnika majątku wskazanego przez dłużnika jako zabezpieczenie; zajęcia składnika majątku, co do którego zainteresowana strona ma uzasadnione powody, by przypuszczać, że jego właściciel może go ukryć, zniszczyć lub zmodyfikować, oraz ruchomości składających się na zabezpieczenie ustanowione na rzecz wierzyciela, jeżeli wierzyciel wystąpi o stwierdzenie niewypłacalności dłużnika lub jeżeli ma podstawy, by przypuszczać, że dłużnik będzie unikał egzekucji, lub jeżeli zachodzi obawa ukrycia lub uszczuplenia majątku.

W pilnych przypadkach sąd wydaje postanowienie w sprawie wniosku o dokonanie zajęcia / zajęcia wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej na posiedzeniu niejawnym, bez wzywania stron; w takiej sytuacji nadaje takiemu postanowieniu klauzulę wykonalności, wyznaczając – w stosownych przypadkach – kwotę kaucji i termin jej złożenia. Wniosek o złożenie do depozytu sądowego traktuje się jako sprawę pilną i wzywa się strony do stawienia się przed sądem. W przypadku uwzględnienia wniosku sąd może zobowiązać wnioskodawcę do złożenia kaucji zabezpieczającej oraz – w przypadku nieruchomości – wpisać się je do księgi wieczystej.

Nie ma wymogów odnoszących się do pilnego charakteru wniosku, ale wierzyciel ma możliwość wykazania, że postanowienie nie zostanie wykonane z uwagi na fakt, że dłużnik ukryje lub zniszczy dany składnik majątku w przypadku zajęcia lub zajęcia wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, nawet jeżeli roszczenie nie będzie wymagalne.

Zajęcia komorniczego dokonuje się bez wzywania stron do stawiennictwa przed sądem, na podstawie klauzuli wykonalności, w drodze nakazu wskazującego również tytuł egzekucyjny, który doręcza się odpowiedniej osobie trzeciej wraz z klauzulą wykonalności. O wydaniu nakazu sądowego powiadamia się również dłużnika. W nakazie zajęcia sąd informuje osobę trzecią, wobec której dokonuje się zajęcia, że nie może ona wypłacać dłużnikowi środków pieniężnych ani przekazywać mu ruchomości w celu zaspokojenia obecnych lub przyszłych wierzytelności, ponieważ wspomniane środki pieniężne i ruchomości podlegają zajęciu w zakresie, w jakim jest to konieczne do zaspokojenia świadczenia.

Jeżeli chodzi o przeprowadzenie dowodów, obowiązujący wymóg w tym zakresie stanowi, że **musi istnieć ryzyko, że dowody mogą zniknąć lub że pojawią się trudności w ich przeprowadzeniu w przyszłości. Jeżeli strona przeciwna wyrazi na to zgodę, wniosek można złożyć nawet w przypadku, gdy sprawa nie jest pilna. Sąd wezwie strony do stawienia się przed sądem i doręczy odpis wniosku stronie przeciwnej. Sąd rozpozna wniosek na posiedzeniu niejawnym, wydając stosowne postanowienie. W przypadku ryzyka zwłoki sąd może uwzględnić wniosek bez wzywania stron.**

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Przedmiotem zajęcia wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej mogą być środki zgromadzone na rachunkach bankowych, dobra niematerialne, papiery wartościowe itp.

Przedmiotem zajęcia mogą być ruchome rzeczy materialne, zarejestrowane środki transportu, nieruchomości itp.

Przedmiotem złożenia do depozytu sądowego mogą być nieruchomości, ruchomości itp.

Przedmiotem zajęcia komorniczego mogą być środki pieniężne, papiery wartościowe lub inne dobra niematerialne.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Jeżeli chodzi o zajęcie i zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, do upłynnienia majątku podlegającego zajęciu można dokonać jedynie po uzyskaniu przez wierzyciela tytułu wykonawczego.

Nakaz zajęcia statków morskich jest wykonywany w drodze zatrzymania statku morskiego przez kapitanat portu, w którym statek jest zacumowany. W takim przypadku kapitanat portu nie wyda wymaganych dokumentów przewozowych ani nie udzieli zgody na opuszczenie przez statek portu lub przystani.

Nałożenie grzywny uznaje się za dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdy wnioskodawca uzyska w złej wierze środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego ze szkodą dla pozwanego. Pozwany/dłużnik może podlegać karze zgodnie z prawem karnym za niestosowanie się do treści wyroków sądu.

Jeżeli dłużnik złoży kaucję w odpowiedniej wysokości, sąd może uchylić nakaz dokonania zajęcia na wniosek dłużnika. W sprawach pilnych sąd rozpoznaje wniosek o upadek zabezpieczenia na posiedzeniu niejawnym, na które wzywa strony z krótkim wyprzedzeniem przed wydaniem postanowienia.

Podobnie, jeżeli wniosek, na podstawie którego zastosowano środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego zostanie oddalony, cofnięty lub stanie się bezprzedmiotowy w następstwie prawomocnego orzeczenia lub jeżeli osoba, która wniosła ten wniosek, zaniecha dochodzenia roszczenia, dłużnik może zwrócić się do sądu, który wydał nakaz, o upadek zabezpieczenia. Sąd wydaje prawomocne postanowienie w sprawie wniosku bez wzywania stron.

Jeżeli chodzi o zajęcia komornicze, wszystkie środki pieniężne i składniki majątku zostają zajęte od dnia doręczenia nakazu zajęcia osobie trzeciej, wobec której dokonuje się zajęcia. Od momentu zajęcia majątku do chwili pełnej spłaty kwoty zobowiązań wskazanej w tytule wykonawczym, osoba trzecia, wobec której dokonano zajęcia, nie może realizować żadnych płatności ani podejmować żadnych działań, które mogłyby się przyczynić do obniżenia wartości majątku podlegającego zajęciu. Jeżeli wierzytelność podlegająca zajęciu jest zabezpieczona hipoteką lub innym zabezpieczeniem rzeczowym, wierzyciel dokonujący zajęcia jest uprawniony do zgłoszenia wniosku o wpisanie zajęcia do księgi wieczystej lub do innych rejestrów publicznych.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Jeżeli chodzi o zajęcie i zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, sąd może w postanowieniu wyznaczyć terminy, które nie obejmują okresu obowiązywania nakazu wydanego przez sąd (na przykład termin na złożenie przez wierzyciela kaucji zabezpieczającej pod groźbą upadku zabezpieczenia).

Środki są ważne do momentu wydania orzeczenia w sprawie wniosku o upadek zabezpieczenia, jeżeli taki wniosek zostanie oddalony, stanie się bezprzedmiotowy lub cofnięty, lub – w przypadku uwzględnienia wniosku – do momentu wykonania orzeczenia lub złożenia stosownej kaucji przez dłużnika. W przypadku zaskarżenia wniosku sąd zawsze wzywa strony do sądu.

Jeżeli chodzi o zajęcia komornicze, wszystkie środki pieniężne i składniki majątku zostają zajęte od dnia doręczenia nakazu zajęcia osobie trzeciej, wobec której dokonuje się zajęcia. Od momentu zajęcia składników majątku do momentu pełnej spłaty kwoty zobowiązań wskazanej w tytule wykonawczym, uwzględniając okres zawieszenia egzekucji przez zajęcie, osoba trzecia, wobec której dokonano zajęcia, nie może realizować żadnych płatności ani podejmować jakichkolwiek działań, które mogłyby się przyczynić do obniżenia wartości zajętego majątku, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej. Osoba trzecia, wobec której dokonuje się zajęcia, musi wnieść odpowiednią kwotę pieniężną lub zamrozić zajęte dobra niematerialne w terminie pięciu dni od dnia powiadomienia o zajęciu lub od terminu wymagalności przyszłych wierzytelności. Komornik wypłaci lub przekaze wniesioną kwotę pieniężną.

Jeżeli osoba trzecia, wobec której dokonuje się zajęcia, nie wywiąże się ze swoich obowiązków, wierzyciel, który wystąpił o dokonanie zajęcia, dłużnik lub komornik mogą powiadomić o tym fakcie sąd właściwy dla postępowania egzekucyjnego w celu zatwierdzenia zajęcia. Jeżeli przedstawione dowody wskazują, że osoba trzecia, wobec której dokonuje się zajęcia, jest winna dłużnikowi środki pieniężne, sąd wyda postanowienie zatwierdzające zajęcie, zobowiązując tym samym osobę trzecią, wobec której dokonuje się zajęcia, do wypłacenia wierzycielowi sum należnych dłużnikowi; w przeciwnym wypadku sąd uchyli zajęcie. Jeżeli przedmiotem zajęcia są dobra niematerialne, które w dniu dokonania zajęcia znajdowały się w posiadaniu osoby trzeciej, wobec której dokonuje się zajęcia, sąd podejmie decyzję o ich sprzedaży.

Jeżeli chodzi o przeprowadzenie dowodów, sąd zbada przedstawione dowody na rozprawie pod kątem ich dopuszczalności i znaczenia dla sprawy. Na przedstawione dowody może również powołać się strona, która nie wniosła o ich przeprowadzenie. Sąd rozpoznający sprawę weźmie pod uwagę wydatki poniesione w związku z przeprowadzaniem dowodów przy wydawaniu orzeczenia rozstrzygającego co do istoty sprawy.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Jeżeli chodzi o zajęcie i zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej, na postanowienie można wnieść zażalenie do sądu wyższej instancji w nieprzekraczalnym terminie pięciu dni od daty jego wydania lub doręczenia w zależności od tego, czy postępowanie zostało przeprowadzone z udziałem stron czy też bez ich udziału. Jeżeli sądem właściwym do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji był sąd apelacyjny, środkiem zaskarżenia jest apelacja. Wspomniane środki zaskarżenia mogą doprowadzić albo do zwolnienia majątku, albo do utrzymania środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego w mocy. Każda zainteresowana strona może wnieść sprzeciw od wykonania nakazu zajęcia / zajęcia wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej.

Jeżeli chodzi o zajęcia komornicze, na postanowienie zatwierdzające zajęcie przysługuje wyłącznie zażalenie, które należy wnieść w terminie pięciu dni od dnia jego doręczenia. Prawomocne postanowienie zatwierdzające zajęcie skutkuje cesją wierzytelności i stanowi tytuł wykonawczy skierowany przeciwko osobie trzeciej, wobec której dokonuje się zajęcia, uprawniający do dochodzenia kwot wskazanych w postanowieniu zatwierdzającym zajęcie. Po zatwierdzeniu zajęcia osoba trzecia, wobec której dokonuje się zajęcia, składa kaucję lub uiszcza płatność w wysokości wyraźnie wskazanej w postanowieniu zatwierdzającym zajęcie.

Jeżeli chodzi o tymczasowe wykonanie, w przypadku gdy wniosek zostanie oddalony przez sąd pierwszej instancji, na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Z wnioskiem o zawieszenie tymczasowego wykonania można wystąpić, wnosząc zażalenie albo bezpośrednio w toku postępowania odwoławczego. Do momentu rozpoznania wniosku o zawieszenie wykonania może zostać tymczasowo zatwierdzone na podstawie nakazu sądowego nawet przed wypłynięciem aktu sprawy do sądu.

Jeżeli chodzi o przeprowadzenie dowodów, postanowienie uwzględniające wniosek o przedstawienie dowodów podlega wykonaniu i nie podlega zaskarżeniu. Strona może wnieść zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku w nieprzekraczalnym terminie pięciu dni od dnia wydania tego postanowienia, jeżeli strony zostały wezwane do stawienia się przed sądem, lub w terminie pięciu dni od daty doręczenia postanowienia, jeżeli postanowienie zostało wydane na posiedzeniu niejawnym.

Wymagane dowody można przeprowadzić wyłącznie w terminie wyznaczonym przez sąd. Sąd odnotowuje, że postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone w postanowieniu, na które nie przysługuje żaden środek zaskarżenia.

Ostatnia aktualizacja: 05/01/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Środki tymczasowe i zapobiegawcze - Słowacja

1 Jakże wyróżniają się rodzaje środków?

W prawie słowackim rozróżnia się „środki pilne” (l. poj. *neodkladné opatrenie*), „środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego” (l. poj. *zabezpečovacie opatrenie*) oraz „środki służące zabezpieczeniu dowodów” (*inštitút zabezpečenia dôkazu*). Odpowiednie przepisy można znaleźć w § 324 i nast. ustawy nr 160/2015 (kodeks postępowania cywilnego procesowego), oraz – w przypadku postępowań szczególnych – w § 360 i nast. ustawy nr 161/2015 (kodeks postępowania cywilnego nieprocesowego).

Zarządzając środkiem służącym zabezpieczeniu interesu prawnego, sąd może ustanowić zastaw na majątku, prawach lub innych aktywach dłużnika, aby zabezpieczyć roszczenie pieniężne wierzyciela w przypadku wystąpienia obawy, że egzekucja będzie utrudniona.

Sąd zarządzi środek pilny w przypadku konieczności natychmiastowego uregulowania określonej kwestii lub w przypadku wystąpienia obawy, że egzekucja nie będzie możliwa do przeprowadzenia, jeżeli tego samego celu nie można osiągnąć za pomocą środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego.

Postanowienie takie może również przyczynić się do zapewnienia skuteczności egzekucji przymusowej orzeczenia sądowego w przyszłości.

Środek służący zabezpieczeniu dowodów pozwala zabezpieczyć dowody (dowolnego rodzaju, w tym dowody z zeznań świadka, dowody z zeznań biegłego lub podobne dowody) na wniosek strony – ale nie z urzędu – przed wszczęciem postępowania. Wniosek taki może wnieść osoba posiadająca czynną legitymację procesową w postępowaniu, w którym można wykorzystać rezultaty zastosowania środka służącego zabezpieczeniu dowodów.

2 Jakże są warunki orzeczenia takich środków?

2.1 Postępowanie

Sąd rejonowy właściwy do rozpatrzenia danej sprawy jest również właściwy do zarządzenia środkiem pilnym lub środkiem służącym zabezpieczeniu interesu prawnego.

Sąd wydaje postanowienie o zastosowaniu środka pilnego lub środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego na wniosek strony. Jeżeli środek pilny lub środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego dotyczy postępowania, które sąd może wszcząć z urzędu, wniosek nie jest wymagany.

Przepisy prawa nie przewidują przymusu adwokackiego.

Zgodnie z prawem opłata za wniosek o wydanie lub uchylenie postanowienia o zastosowaniu środka wynosi 33 EUR.

Opłacie nie podlega wniosek o zastosowanie środka służącego zabezpieczeniu dowodów. Koszty związane z dowodami, które nie zostały pokryte z zaliczki, pokrywa Skarb Państwa. Sąd może jednak nakazać stronie, która nie kwalifikuje się do objęcia zwolnieniem z opłat sądowych, wniesienie zaliczki na poczet kosztów związanych z dowodami do depozytu sądowego, bez jednoczesnej utraty prawa do późniejszego zwrotu tych kosztów.

Również w tym przypadku przepisy prawa nie przewidują przymusu adwokackiego.

Dowody można zabezpieczyć w ten sposób zarówno w postępowaniu procesowym, jak i w postępowaniu nieprocesowym.

2.2 Najważniejsze warunki

Sąd może zarządzić środki pilne przed wszczęciem postępowania, w toku postępowania i po jego zakończeniu. Jeżeli chodzi o środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego, na podstawie wydanego postanowienia o zastosowaniu tych środków ustanawia się zastaw.

Dowody można zabezpieczyć, na wniosek, przed wszczęciem postępowania głównego, w toku postępowania i po jego zakończeniu, jeżeli istnieją obawy, że przeprowadzenie dowodu w późniejszym terminie będzie niemożliwe lub bardzo trudne. Sądem właściwym do wydania postanowienia o zastosowaniu środków służących zabezpieczeniu dowodów jest sąd właściwy do rozpatrzenia danej sprawy lub sąd właściwy dla miejsca, w którym znajdują się dowody podlegające zabezpieczeniu. Poza przepisami ogólnymi w kodeksie postępowania cywilnego procesowego przewidziano przepisy szczególne regulujące zabezpieczanie dowodów w sprawach dotyczących własności intelektualnej.

3 Przedmiot i charakter takich środków

3.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać takim środkom?

Sąd może zastosować środek pilny, zobowiązując stronę w szczególności do:

- a) zapłaty świadczeń alimentacyjnych w wymaganej kwocie;
- b) oddania dziecka pod opiekę drugiemu z rodziców lub osobie wskazanej przez sąd;
- c) przekazywania przynajmniej części uzyskiwanego przez stronę wynagrodzenia, jeżeli strona pracuje, w sytuacji, w której wnioskodawca – z poważanych przyczyn – musiał zaprzestać pracy zarobkowej;
- d) wniesienia określonej kwoty pieniężnej lub określonego składnika majątku do depozytu sądowego;
- e) niezbywania określonego składnika majątku lub określonych praw;
- f) podjęcia określonego działania, powstrzymania się od podejmowania określonego działania lub tolerowania określonego działania;
- g) tymczasowego powstrzymania się od przebywania w domu lub mieszkaniu, w którym zamieszkuje osoba bliska strony lub osoba, nad którą strona sprawuje pieczę, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie stosowania przemocy;
- h) powstrzymanie się od podejmowania działań prowadzących do naruszenia prawa własności intelektualnej lub zagrażających temu prawu.

3.2 Jakie skutki mają te środki?

Przedstawione definicje środków pilnych są przykładowe, a zatem sąd może również zarządzić środki pilne o innym charakterze.

Środek pilny lub środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego, na podstawie którego strona ma się powstrzymać od zbywania składników majątku lub praw, stanowi zakaz zbywania składników majątku lub praw np. w przypadku istnienia obawy o uszczerpiecie majątku przez pozwanego (poprzez przeniesienie własności na inną osobę, zniszczenie lub uszkodzenie itp.).

Sąd może wydać postanowienie w przedmiocie środka pilnego lub środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego na posiedzeniu niejawnym. Innymi słowy, nie istnieje konieczność przesłuchania stron przed wydaniem postanowienia. Zasada ta wynika z faktu, że mogłoby to być sprzeczne z celem, jakim ma służyć zastosowanie środka pilnego i środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego, a także z faktu, że przy tego rodzaju czynności sąd z reguły nie przeprowadza dowodów. Nie oznacza to jednak, że sąd nie może nakazać stronom stawieństwa. Jeżeli sąd zdecyduje się przesłuchać strony, musi się odbyć zgodnie ze wszystkimi przepisami dotyczącymi przeprowadzania dowodu w postępowaniu procesowym. Jeżeli sąd przeprowadza dowód wyłącznie z dokumentów, wówczas nie odbywa to się na posiedzeniu jawnym. W takiej sytuacji sąd wydaje stosowne postanowienie bez udziału stron.

Środek pilny jest wykonalny po doręczeniu stosownego postanowienia, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

3.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Środek pilny lub środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego wygasa:

- a) po upływie okresu, na który został zarządzony;
- b) jeżeli został zarządzony po wszczęciu postępowania głównego, a sąd pierwszej instancji lub sąd apelacyjny oddalił powództwo lub umorzył postępowanie;
- c) jeżeli w postanowieniu sąd wyznaczył termin na wytoczenie powództwa w postępowaniu głównym, lecz powództwa nie wytoczono w tym terminie;
- d) jeżeli sąd uwzględni powództwo w postępowaniu głównym;
- e) jeżeli środek stał się bezprzedmiotowy, biorąc pod uwagę przebieg egzekucji.

4 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Na postanowienie o zastosowaniu środka pilnego lub środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego przysługuje zażalenie. Sądem właściwym do rozpoznania zażalenia jest właściwy sąd apelacyjny, tj. sąd drugiej instancji nadrzędny wobec sądu pierwszej instancji, który zarządził dany środek pilny lub środek służący zabezpieczeniu interesu prawnego.

Zażalenie wnosi się do sądu, który wydał dane postanowienie, w terminie 15 dni od daty doręczenia tego postanowienia. Wniesienie zażalenia nie wywołuje skutku zawieszającego.

Ostatnia aktualizacja: 14/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.